

Jurnalul Oficial

al Uniunii Europene

C 84

Ediția în limba română

Comunicări și informări

Anul 56

22 martie 2013

Număr de referință	Cuprins	Pagina
IV Informări		
INFORMĂRI PROVENIND DE LA STATELE MEMBRE		
2013/C 84/01	Comunicarea Comisiei privind articolul 4 alineatul (3) din Directiva 2009/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind acțiunile în încetare în ceea ce privește protecția intereselor consumatorilor, de codificare a Directivei 98/27/CE referitor la entitățile calificate să introducă o acțiune în justiție, în temeiul articolului 2 din directiva menționată ⁽¹⁾	1
2013/C 84/02	Informații comunicate de statele membre privind ajutoarele de stat acordate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1857/2006 al Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat ajutoarelor de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii care își desfășoară activitatea în domeniul producției de produse agricole și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 70/2001.....	46
2013/C 84/03	Informații comunicate de statele membre privind ajutoarele de stat acordate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 800/2008 al Comisiei de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare) ⁽¹⁾	48
2013/C 84/04	Informații comunicate de statele membre privind ajutoarele de stat acordate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 800/2008 al Comisiei de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare) ⁽¹⁾	53
2013/C 84/05	Informații comunicate de statele membre privind ajutoarele de stat acordate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 800/2008 al Comisiei de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare) ⁽¹⁾	54

RO

Preț:
4 EUR⁽¹⁾ Text cu relevanță pentru SEE

(continuare în pagina următoare)

2013/C 84/06	Informații sintetizate comunicate de statele membre privind ajutoarele de stat acordate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 736/2008 al Comisiei privind punerea în aplicare a articolelor 87 și 88 din tratat în ceea ce privește ajutoarele de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești	55
2013/C 84/07	Informații sintetizate comunicate de statele membre privind ajutoarele de stat acordate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 736/2008 al Comisiei privind punerea în aplicare a articolelor 87 și 88 din tratat în ceea ce privește ajutoarele de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești	56
2013/C 84/08	Informații sintetizate comunicate de statele membre privind ajutoarele de stat acordate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 736/2008 al Comisiei privind punerea în aplicare a articolelor 87 și 88 din tratat în ceea ce privește ajutoarele de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești	57

V Anunțuri

PROCEDURI REFERITOARE LA PUNEREA ÎN APLICARE A POLITICII ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI

Comisia Europeană

2013/C 84/09	Ajutor de stat – Republica Italiană – Ajutor de stat SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C), SA.32016 (2011/C) – Italia – Ajutor de stat pentru societățile fostului grup Tirrenia și pentru achizitorii acestora – Invitație de a prezenta observații în temeiul articolului 108 alineatul (2) din TFUE ⁽¹⁾	58
--------------	---	----

⁽¹⁾ Text cu relevanță pentru SEE

IV

(Informări)

INFORMĂRI PROVENIND DE LA STATELE MEMBRE

Comunicarea Comisiei privind articolul 4 alineatul (3) din Directiva 2009/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind acțiunile în încetare în ceea ce privește protecția intereselor consumatorilor, de codificare a Directivei 98/27/CE referitor la entitățile calificate să introducă o acțiune în justiție, în temeiul articolului 2 din directiva menționată

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2013/C 84/01)

Autoritățile statelor membre vizate au recunoscut entitățile menționate mai jos ca fiind calificate a introduce o acțiune în încetare, în temeiul articolului 2 din Directiva 2009/22/CE.

BELGIA

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Association belge des consommateurs Tests-Achats / Belgische Verbruikersunie Test-Aankoop	Rue de Hollande/Hollandstraat, 13 B-1060 Bruxelles Tel: (32-2) 542 35 55 Fax: (32-2) 542 32 50 E-mail: membres@test-achats.be leden@test-aankoop.be www.test-achats.be www.test-aankoop.be	— Promovează, apără și reprezintă interesele consumatorilor (inițiative, activități, studii, cercetări, publicații pe teme de interes pentru consumatori, servicii personalizate și sprijin pentru membri etc.); — Promovează și sprijină recrutarea și dezvoltarea persoanelor juridice al căror obiectiv principal este de a promova și apăra interesele consumatorilor.
2. Organisation des consommateurs a.s.b.l. /Consumentenorganisatie v.z.w /Verbraucherschutzzentrale V.o.E.	Neustraße, 119 B-4700 Eupen Tél.: (32-87) 59 18 50 Fax: (32-87) 59 18 51 E-mail: info@vsz.be www.cec-ecc.be www.evz.be	— Informează și oferă consiliere persoanelor fizice în probleme legate de consum; — Intervine pe lângă autorități și ia măsuri pentru a asigura protecția consumatorului; — Drepturi, reprezentare individuală și colectivă a consumatorilor; — Probleme transfrontaliere legate de consum; — Măsuri de prevenire și ajutor acordat persoanelor fizice supraîndatorate.

BULGARIA

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Комисия за защита на потребителите / The Consumer Protection Commission (KZP)	Slaveikov Sq. 4A BG-1000 Sofia tel.: (359-2) 987 74 45 fax: (359-2) 988 42 18 e-mail: info@kzp.bg Site: www.kzp.bg	Principalul organism guvernamental responsabil cu punerea în aplicare a legislației în materie de protecție a consumatorului: să supravegheze siguranța generală a produselor pentru consumatori, să apere interesele economice, să soluționeze amiabil litigiile cu consumatorii și să apere interesele colective ale consumatorilor. Să pună la dispoziția consumatorilor informații și consiliere. Să soluționeze litigii în materie de consum. Să gestioneze comitetele de conciliere, inclusiv Comitetul de conciliere pentru soluționarea litigiilor în materie de plăți. Să examineze reclamațiile consumatorilor.

Denumirea entității	Date de contact	Scop
		Să servească ca punct de contact RAPEX, (Sistemul de alertă rapidă al UE pentru produse de consum periculoase). Să coordoneze toate celelalte organisme de supraveghere însărcinate cu aplicarea Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului („Regulamentul privind cooperarea în materie de protecție a consumatorului”). Să supravegheze punerea în aplicare a celor 12 directive care intră în domeniul de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004.
2. Българска национална асоциация „ активни потребители” Bulgarian National Association for active consumers (BNA AP)	Sofia 1504, ul. Vrabcha 26; Telefon: 989 01 06; Fax: 989 01 06; bnap@bnap.org	Să informeze consumatorii despre bunuri și servicii disponibile pe piață; să informeze și să educe consumatorii despre riscurile asociate cu bunuri și servicii și modalitățile de limitare a acestor riscuri; să informeze și să educe consumatorii despre impactul bunurilor și serviciilor asupra mediului; să informeze și să educe consumatorii cu privire la interesul lor economic și la modalitățile de a-l apăra; să informeze consumatorii cu privire la Legea privind protecția consumatorilor și a mediului aplicabile în Bulgaria; să studieze experiența internațională privind protecția consumatorilor și mediului și să propună măsuri legislative, economice și politice destinate să protejeze consumatorii și mediul în Bulgaria.
3. Потребителски център за информация и изследвания / Centre for Consumer Information and Research (PtsII)	Knyaz Aleksandr Battenberg Boulevard 27 BG-4000 Plovdiv tel: (359-32) 68 74 78, (359) 0 886 330 770, (359) 0 894 799 288 e-mail: ydavch@yahoo.com	Să acționeze ca un organism de apărare a consumatorilor independent, să informeze consumatorii cu privire la starea pieței, calitatea și siguranța, cererea și oferta, prețuri și caracteristici comparative ale bunurilor și serviciilor; să informeze consumatorii și organismele specializate despre încălcarea standardelor naționale și a altor dispoziții juridice privind producția de și comerțul cu bunuri și servicii; să sensibilizeze consumatorii prin informarea acestora cu privire la drepturile și obligațiile care le revin, precum și cu privire la modalitățile de a le apăra și a le aduce la îndeplinire.
4. Съюз на застрахованите в България / Bulgarian Insurance Policy Holders’ Union (ZSB);	Residential Complex 'Lazur', Block 7, Entry A BG-8001 Burgas tel./fax: (359-56) 83 14 62 e-mail: union_insured_bg@abv.bg	Să apere interesele titularilor de polițe de asigurări din Bulgaria, să informeze consumatorii cu privire la sectorul asigurărilor și să crească nivelul de sensibilizare al publicului cu privire la problemele legate de asigurare.
5. Регионален съюз на потребителите-98, гр. Видин / Vidin Regional Consumers’ Union 98 (RSP-98 VIDIN)	Blintsi Square 2, 11th floor, room 10 BG-3700 Vidin tel./fax: (359-94) 601431 e-mail: rsp_vd_98@abv.bg	Protecția consumatorilor
6. Национална лига – потребители на услуги / National League of Clients of Service Providers	Burgas 8005 ZhK Slaveykov, bl. 63, vh. 8 tel.: (359-56) 888 955 telefon mobil: (359) 0 889 61 51 08 e-mail: National_league@abv.bg	Să informeze consumatorii cu privire la drepturile lor; să ia măsuri atunci când au loc nereguli pe piața serviciilor, să informeze consumatorii și organismele de supraveghere în consecință și să ajute consumatorii în cazul în care se confruntă cu probleme.
7. Асоциация „Помощ за потребителя” / Consumer Assistance Association	Residential Complex 'Lyulin', Block 901, Entrance D, flat 98 BG-1324 Sofia tel.: (359-2) 36 35 41 telefon mobil: (359) 0 88 879 55 22 adrese de e-mail: app_ngo@abv.bg gvladimirov@abv.bg	Să organizeze seminarii și să furnizeze formare pe teme de consum, să înființeze centre de informare și consiliere pentru consumatori, să inițieze proceduri judiciare colective de apărare a intereselor consumatorilor, să ia inițiativa în elaborarea legislației care protejează drepturile consumatorilor, să participe la organismele guvernamentale consultative în domeniul protecției consumatorilor, să furnizeze servicii de conciliere și să participe în comitete de conciliere, să testeze produse destinate consumatorilor și să participe la inspecțiile efectuate de organismele guvernamentale.

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
8. Федерация на потребителите в България / Bulgarian Consumers' Federation	Stefan Stambolov St 35A BG-1000 Sofia tel./fax: (359 - 2) 931 98 11, (359 - 2) 833 32 85. e-mail:mailto: fcb@potrebiteli-bg.org	Să fie active în cercetare și dezvoltare, să furnizeze expertize, să ofere consultanță și să dezvolte alte activități necesare în domeniul protecției consumatorilor; să înființeze și să utilizeze laboratoare neutre de cercetare, expertiză și testare a bunurilor de consum; să înființeze centre care furnizează consultanță juridică și de piață, să prelucreze reclamații și sugestii din partea consumatorilor; să producă materiale tipărite, video și audio, explicând consumatorilor drepturile lor.
9. Сдружение за правна помощ на потребителите/ Association providing Legal Assistance to Consumers	193a, 6th September Blvd 3rd floor, office 6 Plovdiv Tel. + 359 32/63 86 14; + 359 32/63 60 25 E-mail: sdr.p.p.p@gmail.com	Să informeze și să consulte publicul în legătură cu aspecte privind protecția consumatorului; să ofere asistență consumatorilor din Bulgaria în ceea ce privește protecția drepturilor și intereselor lor legitime, oferind consiliere și consultanță pentru litigii de natură juridică soluționate pe cale judiciară sau extrajudiciară; să monitorizeze conformitatea legislației bulgare privind consumatorii cu evoluția legislației din UE în domeniul protecției consumatorului; să apere interesele consumatorilor din Bulgaria în cadrul organismelor guvernamentale și al organizațiilor internaționale relevante; să contribuie la îmbunătățirea mediului economic și juridic din Bulgaria în legătură cu furnizarea de produse și servicii; să protejeze interesele colective ale consumatorilor.

REPUBLICA CEHĂ

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
1. Sdružení českých spotřebitelů, o.s. (Association of Czech Consumers)	Budějovická 73 CZ-14000 Praha 4 Tel.: +420 261 263 574 Fax: +420 261 262 268 E-mail: spotrebitel@regio.cz http://www.konzument.cz	O gamă largă de acțiuni în domeniul protecției consumatorilor, inclusiv informații și consiliere în cazul litigiilor în materie de consum.
2. SOS - Sdružení obrany spotřebitelů, o.s. (Consumers Defence Association)	Novákových 8 CZ-18000 Praha 8 Tel.: +420 224 239 940 Fax: +420 224 239 941 E-mail: sos@spotrebitel.cz	Apărarea intereselor consumatorilor în domenii în care acțiunea individuală nu este suficientă pentru a oferi o astfel de protecție.
3. Občanské sdružení spotřebitelů (Civil Consumers' Association) TEST	Nuselská 297/5 CZ-14000 Praha 4 Tel.: +420 241 404 922 Fax: +420 241 406 533 E-mail: dtest@dttest.cz http://www.dttest.cz	Publicarea revistei TEST, încercare obiectivă și independentă a produsului; toate problemele legate de protecția consumatorilor.
4. Spotřebitel.cz	Šárecká 15 CZ-16000 Praha 6 Tel.: +420 224 811 111 Fax: +420 222 311 369 E-mail: info@spotrebitel.cz http://www.spotrebitel.cz	Toate problemele legate de protecția consumatorilor.

DANEMARCA

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
1. Forbrugerombudsmanden	Amagerfælledvej 56 DK-2300 København S Tel. (45) 32 66 90 00 Fax (45) 32 66 91 00 E-mail: fs@fs.dk Site: www.fs.dk (limba engleză: www.consumer.dk/index-uk.htm)	În conformitate cu legea privind comercializarea, principala sarcină a organismului de mediere pentru consumatori este de a asigura respectarea legislației, în special în domeniul drepturilor consumatorilor.

Denumirea entității	Date de contact	Scop
		<p>Organismul de mediere pentru consumatori are dreptul de a iniția acțiuni în temeiul următoarelor directive:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Directiva 84/450/CEE a Consiliului din 10 septembrie 1984 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative din statele membre cu privire la publicitatea înșelătoare; — Directiva 85/577/CEE a Consiliului din 20 decembrie 1985 privind protecția consumatorilor în cazul contractelor negociate în afara spațiilor comerciale; — Directiva 87/102/CEE a Consiliului din 22 decembrie 1986 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre privind creditul de consum și ultima modificare a acesteia prin Directiva 98/7/CE; — Directiva 89/552/CEE a Consiliului din 3 octombrie 1989 privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune, modificată prin Directiva 97/36/CE; — Directiva 90/314/CEE a Consiliului din 13 iunie 1990 privind pachetele de servicii pentru călătorii, vacanțe și circuite; — Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii; — Directiva 94/47/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 1994 privind protecția dobânditorilor în ceea ce privește anumite aspecte ale contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe durată limitată a bunurilor imobile; — Directiva 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 1997 privind protecția consumatorilor cu privire la contractele la distanță; — Directiva 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 mai 1999 privind anumite aspecte ale vânzării de bunuri de consum și garanțiile conexe; — Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă (directiva privind comerțul electronic).
2. Lægemiddelstyrelsen	<p>Frederikssundsvej 378 DK-2730 Brønshøj Tel. (45) 44 88 91 11 Fax (45) 44 91 73 73 E-mail: dkma@dkma.dk Site: www.dkma.dk</p>	<p>Misiunea Agenției Daneze pentru Medicamente este de a autoriza comercializarea produselor farmaceutice ale căror eficacitate și siguranță sunt dovedite, de a contribui la existența unui raport corect între cheltuielile suportate de asigurările publice de sănătate ca urmare a tratamentelor medicale și rezultatele medicale preconizate, de a supraveghea sectorul farmaceutic și sectorul de producție a echipamentului farmaceutic.</p> <p>Agenția Daneză pentru Medicamente are dreptul de a introduce acțiuni în cazul încălcării dispozițiilor Directivei 92/28/CEE a Consiliului din 31 martie 1992 privind publicitatea pentru medicamentele de uz uman.</p>

GERMANIA

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Aktion Bildungsinformation e. V. (ABI)	Tel.: +49 71122021630 Fax: +49 71122021640 E-Mail: info@abi-ev.de www.abi-ev.de Lange Str. 51 D-70147 Stuttgart	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
2. Allgemeiner Deutscher Automobil-Club (ADAC) e. V.	Tel.: +49 8976760 Fax: +49 8976762500 E-Mail: adac@adac.de www.adac.de Am Westpark 8 D-81373 München	Protejează și promovează interesele sectorului de transport auto; protejează drepturile utilizatorilor drumurilor, în special în calitate de consumatori; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
3. Bauherren-Schutzbund e. V.	Tel.: +49 303128001 Fax: +49 3031507211 E-Mail: office@bsb-ev.de www.bsb-ev.de Kleine Alexanderstr. 9/10 D-10178 Berlin	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
4. Berliner Mieterverein e. V.	Tel.: +49 30226260 Fax: +49 3022626162 E-Mail: bmv@berliner-mieterverein.de www.berliner-mieterverein.de Behrenstr. 1c D-10117 Berlin	Protejează interesele chiriașilor din Berlin oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
5. Bund der Energieverbraucher e. V.	Tel.: +49 222492270 Fax: +49 222410321 E-Mail: info@energieverbraucher.de www.energieverbraucher.de Frankfurter Str. 1 D-53572 Unkel	Protejează interesele consumatorilor de energie oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor de energie (articolul 2 din Statut).
6. Bund der Versicherten e. V.	Tel.: +49 419394222 Fax: +49 419394221 E-Mail: info@bunddersicherten.de www.bunddersicherten.de Tiedenkamp 2 D-24547 Henstedt-Ulzburg	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 prima teză din Statut).
7. Bundesverband Selbsthilfe Körperbehinderter e.V.	Tel.: 06294/4281 0 Fax: 06294/4281 79 www.bsk-ev.org Altkrautheimer Straße 20 74238 Krautheim	Informații și consiliere a membrilor, a altor părți interesate și familiilor acestora în toate sectoarele relevante din punctul de vedere al protecției consumatorilor, inclusiv legislația în materie de protecție a consumatorului în ceea ce privește protecția împotriva discriminării, în cazul în care și în măsura în care acest lucru este permis de lege; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul grupurilor menționate anterior [conform articolului 2 alineatul (3) litera (p) din Statut].
8. Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e. V.	Tel.: +49 302758640 Fax: +49 3027586440 E-Mail: bund@bund.net www.bund.net Am Köllnischen Park 1 D-10179 Berlin	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
9. Verbraucherzentrale Bundesverband e. V. (VZBV)	Tel.: +49 30258000 Fax: +49 3025800218 E-Mail: info@vzbv.de www.vzbv.de Markgrafenstr. 66 D-10969 Berlin	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).

Denumirea entității	Date de contact	Scop
10. Deutsche Gesellschaft für Sonnenenergie e. V.	Tel.: +49 030/2938 1260 Fax: +49 030/2938 1261 E-Mail: dgs@dgs-berlin.de www.dgs.de Erich-Steinfurth-Straße 6 D-10243 Berlin	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere, în special în domeniul tipurilor de energie regenerabilă și al utilizării raționale a energiei, acordând o atenție deosebită energiei solare; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
11. Deutsche Schutzvereinigung Auslandsimmobilien e. V.	Tel.: +49 76155012 Fax: +49 76155013 E-Mail: info@dsa-ev.de www.dsa-ev.de Zähringer Str. 373 D-79108 Freiburg	Protejează interesele proprietarilor de case, apartamente și terenuri care dețin proprietăți în străinătate și ale altor persoane interesate de proprietăți în străinătate, oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul persoanelor menționate mai sus (articolul 2 din Statut).
12. Deutsche Umwelthilfe e. V.	Tel.: +49 773299950 Fax: +49 7732999577 E-Mail: info@duh.de www.duh.de Fritz-Reichle-Ring 4 D-78315 Radolfzell	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 1 din Statut).
13. Deutscher Mieterbund Mieterverein Hamm und Umgebung e. V.	Tel.: +49 238120056 Fax: +49 238120058 www.mieterverein-hamm.de Chattanoogaaplatz 2-4 D-59065 Hamm	Protejează interesele chiriașilor din regiunea Hamm oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
14. Deutscher Mieterbund Mieterverein Iserlohn und Umgebung e. V.	Tel.: +49 2371/23489 Fax: +49 2371/774944 E-Mail: info@mieterverein-iserlohn.info www.mieterverein-iserlohn.info Vinckestr. 4 D-58636 Iserlohn	Protejează interesele chiriașilor din regiunea Iserlohn oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
15. DMB Mieterbund Nordhessen e. V.	Tel.: +49 5618164260 Fax: +49 561816426-28 E-Mail: mieterbundnordhessen@t-online.de www.mieterbund-nordhessen.de Königsplatz 59 Eingang Poststraße 1 D-34117 Kassel	Protejează interesele chiriașilor din nordul landului Hessen oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolele 2 și 3 din Statut).
16. Deutscher Mieterbund - Mieterverein Schwerin und Umgebung e. V.	Tel.: +49 385714668 Fax: +49 385714669 E-Mail: information@mieterbund-schwerin.de www.mieterbund-schwerin.de Dr.-Külz-Str. 18 D-19053 Schwerin	Protejează interesele chiriașilor din regiunea Schwerin oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
17. Deutscher Mieterbund Siegerland und Umgebung e. V.	Tel.: +49 27151997 Fax: +49 27120550 E-Mail: info@mieterbund-siegerland.de www.mieterbund-siegerland.de Koblenzer Str. 5 D-57072 Siegen	Protejează interesele chiriașilor din regiunea Siegerland oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
18. Deutscher Mieterbund - Landesverband Mecklenburg-Vorpommern e. V.	Tel.: +49 3813752920 Fax: +49 3813752929 E-Mail: post@mieterbund-mvp.de www.mieterbund-mvp.de G.-Hauptmann-Str. 19 D-18055 Rostock	Protejează interesele consumatorilor din landul Mecklenburg – Pomerania de Vest în domeniul legislației privind închirierea locuințelor și terenurilor, oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).

Denumirea entității	Date de contact	Scop
19. Deutscher Mieterbund - Landesverband Schleswig-Holstein e. V.	Tel.: +49 431979190 Fax: +49 4319791931 E-Mail: info@mieterbund-schleswig-holstein.de www.mieterbund-schleswig-holstein.de Eggerstedtstr. 1 D-24103 Kiel	Protejează interesele consumatorilor din landul Schleswig-Holstein în domeniul legislației privind închirierea locuințelor și terenurilor, oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
20. Deutscher Mieterbund - Kieler Mieterverein e. V.	Tel.: +49 431979190 Fax: +49 4319791931 E-Mail: info@kieler-mieterverein.de www.kieler-mieterverein.de Eggerstedtstr. 1 D-24103 Kiel	Protejează interesele consumatorilor din Kiel în domeniul legislației privind închirierea locuințelor și terenurilor, oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor [articolul 1 alineatul (2) din Statut].
21. Deutscher Mieterbund, Mieterverein Velbert und Umgebung e. V.	Tel.: +49 2051252423 Fax: +49 2051254038 E-Mail: MietervereinVelbert@t-online.de www.mieterverein-velbert.de Friedrich-Ebert-Str. 62-64 D-42549 Velbert	Protejează interesele chiriașilor din regiunea Velbert oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
22. Deutscher Mieterbund e. V.	Tel.: +49 30223230 Fax: +49 3022323100 E-Mail: info@mieterbund.de www.mieterbund.de Littenstraße 10 D-10179 Berlin	Protejează, promovează și reprezintă interesele tuturor chiriașilor; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
23. Mieterbund Wiesbaden und Umgebung e. V.	Tel.: +49 6117165470 Fax: +49 61171651779 E-Mail: info@mieterbund-wiesbaden.de www.mieterbund-wiesbaden.de Adelheidstr. 70 D-65185 Wiesbaden	Protejează interesele chiriașilor din regiunea Wiesbaden oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
24. Mieterbund Rhein-Ruhr e. V.	Tel.: +49 2035550811 Fax: +49 203557456 E-Mail: info@mieterbund-rhein-ruhr.de www.mieterbund-rhein-ruhr.de Rathausstr. 18-20 D-47166 Duisburg	Protejează interesele chiriașilor din Duisburg oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
25. Deutscher Mieterbund - Landesverband Hessen e. V.	Tel.: +49 6114114050 Fax: +49 61141140529 E-Mail: info@mieterbund-hessen.de www.mieterbund-hessen.de Adelheidstr. 70 D-65185 Wiesbaden	Protejează interesele chiriașilor din Hessen oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolele 2 și 5 din Statut).
26. DMB - Mieterschutzverein Frankfurt am Main e. V.	Tel.: +49 695601057 Fax: +49 69568940 E-Mail: info@msv-frankfurt.de www.mieterschutzverein-frankfurt.de Eckenheimer Landstraße 339 D-60320 Frankfurt	Protejează interesele chiriașilor din Frankfurt pe Main oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
27. Deutscher Mieterbund Mieterverein Leverkusen e. V. für Leverkusen und Umgebung	Tel.: +49 2171404070 Fax: +49 217127845 E-Mail: info@dmb.mieterverein-leverkusen.de www.dmb-mieterverein-leverkusen.de Kölner Str. 39-41 D-51379 Leverkusen	Protejează interesele chiriașilor din Leverkusen oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
28. DMB - Mieterverein Stuttgart und Umgebung e. V.	Tel.: +49 711210160 Fax: +49 7112369223 E-Mail: info@mieterverein-stuttgart.de www.mieterverein-stuttgart.de Moserstr. 5 D-70182 Stuttgart	Protejează interesele chiriaşilor din regiunea Stuttgart oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor (articolul 1 alineatul (2) din Statut).
29. Deutscher Verbraucherschutzverein e.V.	Tel.: +49 0331-7453003 Fax: +49 0331-6200799 E-Mail: vorstand@deutscher-verbraucherschutzverein.de www.deutscher-verbraucherschutzverein.de Zum Jagenstein 3 D-14478 Potsdam	Protecţia intereselor consumatorilor prin educaţie şi furnizarea de consultanţă; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 3 din Statut).
30. Fachverband Glücksspielsucht e.V.	Tel.: +49 05221-10 226 70 Fax: +49 05221-10 226 80 E-Mail: spielsucht@t-online.de www.gluecksspielsucht.de Arndtstraße 10 D-32052 Herford	Protejează interesele consumatorilor oferind informaţii şi consiliere privind dependenţa de jocurile de noroc; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul consumatorilor [(articolul 2 alineatul (1) din Statut)].
31. Foodwatch e.V.	Tel.: +49 030-240476-0 Fax: +49 030-24047626 E-Mail: info@foodwatch.de www.foodwatch.de Brunnenstr.181 D-10119 Berlin	Protejează interesele consumatorilor oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
32. Miet- und Pachtverein e.V. Bad Kreuznach	Tel.: +49 0671-67948 Fax: +49 0671-73842 E-Mail: kontakt@mieterverein-bad-kreuznach.de www.mieterverein-bad-kreuznach.de Gustav-Pharrius Str. 1-3 D-55543 Bad Kreuznach	Protejează interesele chiriaşilor din regiunea Bad Kreuznach oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor (articolul 2 din Statut).
33. Mieter helfen Mietern – Hamburger Mieterverein e. V.	Tel.: +49 040-431394-0 Fax: +49 040-43139444 E-Mail: info@mhmhamburg.de www.mhmhamburg.de Bartelsstraße 30 D-20357 Hamburg	Protejează interesele chiriaşilor din Hamburg oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor (articolul 2 din Statut).
34. Mieter helfen Mietern, Münchner Mieterverein e.V.	Tel.: +49 089-444882-0 Fax: +49 089-44488210 E-Mail: info@mhmuenchen.de www.mhmuenchen.de Weißenburger Str. 25 D-81667 München	Protejează interesele chiriaşilor din München oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor (articolul 2 din Statut).
35. Mieter und Pächter e.V. - Mieterschutzverein -	Tel.: +49 0231-5844860 Fax: +49 0231-528106 E-Mail: service@mieterschutz.com www.mieterschutz.com Prinzenstr. 7 D-44135 Dortmund	Protejează interesele chiriaşilor din Dortmund oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor (articolul 2 din Statut).
36. Mieterschutz-Verein Oberlausitz/ Niederschlesien e.V.	Tel.: +49 03581-403090 Fax: +49 0358-418081 E-Mail: mieterverein-goerlitz@t-online.de www.mieterverein-goerlitz.de Löbauer Str. 40 D-02826 Görlitz	Protejează drepturile şi interesele chiriaşilor din regiunea Upper Lausitz/Lower Silesia oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor (articolul 2 din Statut).

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
37. Deutscher Mieterbund, Mieterverein Baden-Baden und Umgebung e.V.	Tel.: +49 07221-25512 Fax: +49 07221-392831 E-Mail: mieterverein-baden-baden@t-online.de www.mieterverein-baden-baden.de Rheinstraße 78 D-76532 Baden-Baden	Protejează interesele chiriaşilor din regiunea Baden-Baden oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor [articolul 1 alineatul (2) din Statut].
38. Deutscher Mieterbund-Mieterverein Bochum, Hattingen und Umgegend e.V.	Tel.: +49 0234-96114-0 Fax: +49 0234-9611411 E-Mail: info@mieterverein-bochum.de www.mieterverein-bochum.de Brückstr. 58 D-44787 Bochum	Protejează interesele chiriaşilor din Bochum, Hattingen şi din regiune oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor (articolul 2 din Statut).
39. Deutscher Mieterbund Mieterverein Bremen e.V.	Tel.: +49 0421-320209 Fax: +49 0421-3379208 E-Mail: info@mieterverein-bremen.de www.mieterverein-bremen.de An der Weide 23 D-28195 Bremen	Protejează interesele chiriaşilor din regiunea Bremen oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor (articolul 2 din Statut).
40. Mieterverein Düsseldorf e.V.	Tel.: +49 0211-6996-0 Fax: +49 0211-351511 E-Mail: info@mieterverein-duesseldorf.de www.mieterverein-duesseldorf.de Oststraße 47 D-40211 Düsseldorf	Protejează interesele chiriaşilor din Düsseldorf şi din regiune oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor (articolul 2 din Statut).
41. Mieterverein Flensburg e.V.	Tel.: +49 0461-23050 Fax: +49 0461-12538 E-Mail: info@mieterverein-flensburg.de www.mieterverein-flensburg.de Rote Straße 14 D-24937 Flensburg	Protejează interesele chiriaşilor din Flensburg oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor [articolul 1 alineatul (3) din Statut].
42. Mieterverein Ingolstadt und Umgebung e.V.	Tel.: +49 84117744 Fax: +49 84117734 E-Mail: info@mieterverein-ingolstadt.de www.mieterverein-ingolstadt.de Mauthstraße 2 D-85049 Ingolstadt	Protejează interesele chiriaşilor din regiunea Ingolstadt oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor (articolul 2 din Statut).
43. Mieterverein für den Regierungsbezirk Trier e.V.	Tel.: +49 0651-9940970 Fax: +49 0651-9940974 E-Mail: info@mieterverein-trier.de www.mieterverein-trier.de Walramsneustr. 8 D-54290 Trier	Protejează interesele chiriaşilor din regiunea Trier oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor (articolul 2 din Statut).
44. Deutscher Mieterbund Mark - Mieterverein für Lüdenscheid und Umgegend e.V.	Tel.: +49 02351-22461 Fax: +49 02351-39450 E-Mail: mail@mieterbund-mark.de www.mieterinter.net Lösenbacher Str. 3 D-58507 Lüdenscheid	Protejează interesele chiriaşilor din regiunea Lüdenscheid oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor (articolul 2 din Statut).
45. Mieterverein Gelsenkirchen e.V. im Deutschen Mieterbund	Tel.: +49 0209-24918 Fax: +49 0209-146949 E-Mail: info@dmb-ge.de www.mieterverein-ge.de Gabelsbergerstraße 9 D-45879 Gelsenkirchen	Protejează interesele chiriaşilor oferind informaţii şi consiliere; are dreptul de a introduce acţiuni colective în interesul chiriaşilor (articolul 2 din Statut).

Denumirea entității	Date de contact	Scop
46. Deutscher Mieterbund Hannover e.V.	Tel.: +49 0511-12106-0 Fax: +49 0511-1210616 E-Mail: info@dmb-hannover.de www.dmb-hannover.de Herrenstraße 14 D-30159 Hannover	Protejează interesele chiriașilor din regiunea Hanovra oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
47. Mieterverein Heidelberg und Umgebung e.V.	Tel.: +49 06221-20473 Fax: +49 06221-163418 E-Mail: beratung@mieterverein-heidelberg.de www.mieterverein-heidelberg.de Poststraße 46 D-69115 Heidelberg	Protejează interesele chiriașilor din regiunea Heidelberg oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
48. Mieterverein Karlsruhe e.V.	Tel.: +49 0721-375091 Fax: +49 0721-378125 E-Mail: info@mieterverein-karlsruhe.de www.mieterverein-karlsruhe.de Ritterstr. 24 D-76137 Karlsruhe	Protejează interesele chiriașilor din orașul Karlsruhe și din districtul administrativ al acestuia cu privire la probleme de chirie, leasing și proprietate, oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
49. Mieterverein Köln e.V.	Tel.: +49 0221-20237-0 Fax: +49 0221-2404620 E-Mail: email@mieterverein-koeln.de www.mieterverein-koeln.de Mühlenbach 49 D-50676 Köln	Protejează interesele chiriașilor din Köln oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
50. Mieterverein München e.V.	Tel.: +49 089-552143-0 Fax: +49 089-554554 E-Mail: mail@mieterverein-muenchen.de www.mieterverein-muenchen.de Sonnenstr. 10 D-80331 München	Protejează interesele chiriașilor din München oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
51. Mieterverein VIADRINA Frankfurt (Oder) und Umgebung e. V.	Tel.: +49 0335-6850260 Fax: +49 0335-6850258 E-Mail: mieterverein.ffo@t-online.de www.mieterverein-ffo.city-map.de Halbe Stadt 21 D-15230 Frankfurt /O.	Protejează interesele chiriașilor din regiunea Frankfurt (Oder) oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
52. Mieterverein zu Hamburg von 1890 r.V.	Tel.: +49 040-87979-0 Fax: +49 040-87979110 E-Mail: info@mieterverein-hamburg.de www.mieterverein-hamburg.de Beim Strohhaue 20 D-20097 Hamburg	Protejează interesele chiriașilor din regiunea Hamburg oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
53. Neue Verbraucherzentrale in Mecklenburg und Vorpommern e. V.	Tel.: +49 381-2087050 Fax: +49 381-2087030 E-Mail: info@nvzmv.de www.nvzmv.de Strandstraße 98 D-18055 Rostock	Protejează interesele consumatorilor din landul Mecklenburg - Pomerania de Vest, oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul chiriașilor (articolul 2 din Statut).
54. PRO BAHN Oberbayern – Gemeinnütziger Fahrgastverband	Tel.: +49 089-530031 Fax: +49 089-537566 E-Mail: info@bayern.pro-bahn.de www.pro-bahn.de/oberbayern Agnes-Bernauer-Platz 8 D-80687 München	Protejează interesele consumatorilor în domeniul transportului public, oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).

Denumirea entității	Date de contact	Scop
55. Schutzgemeinschaft für Bank- und Sparkassenkunden e.V.	Tel.: +49 09232-700787 Fax: +49 09232-700786 E-Mail: verbraucher@schutzzvorbanken.de www.schutzzvorbanken.de Ludwigstr. 97 D-95632 Wunsiedel	Protejează interesele consumatorilor în domeniul bancar, oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
56. Schutzgemeinschaft für Bankkunden e.V.	Tel.: +49 09175907190 Fax: +49 09175907037 E-Mail: schutz-vor-banken@t-online.de www.schuvoba.de Hohenrainweg 3e D-91174 Spalt	Protejează interesele consumatorilor în domeniul serviciilor financiare, oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolele 3 și 4 din Statut).
57. Verband Privater Bauherren e. V.	Tel.: +49 302789010 Fax: +49 3027890111 E-Mail: info@vpb.de www.vpb.de Chausseestr. 8 D-10115 Berlin	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere în domeniul construcțiilor private; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor [articolul 2 alineatul (1) din Statut].
58. Verbraucherschutzverein gegen unlauteren Wettbewerb e. V.	Tel.: +49 89-381647179 Fax: +49 89-97896138 E-Mail: info@verbraucherschutzverein.org www.verbraucherschutzverein.org Am Kripp 10 D-82291 Mammendorf	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor [articolul 2 alineatul (1) din Statut].
59. VerbraucherService Bayern im Katholischen Deutschen Frauenbund e. V.	Tel.: +49 89-51518743 Fax: +4989-51518745 E-Mail: info@verbraucherservice-bayern.de www.verbraucherservice-bayern.de Dachauer Straße 5/IV D-80335 München	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 1 punctul 2 și articolul 2 din Statut).
60. Verbraucherzentrale Baden-Württemberg e. V.	Tel.: +49 711669110 Fax: +49 711669150 E-Mail: info@verbraucherzentrale-bawue.de www.verbraucherzentrale-bawue.de Paulinenstr. 47 D-70178 Stuttgart	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
61. Verbraucherzentrale Brandenburg e. V.	Tel.: +49 331298710 Fax: +49 3312987177 E-Mail: info@vzb.de www.vzb.de Templiner Str. 21 D-14473 Potsdam	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
62. Verbraucherzentrale Hamburg e. V.	Tel.: +49 40248320 Fax: +49 4024832290 E-Mail: info@vzh.de www.vzh.de Kirchenallee 22 D-20099 Hamburg	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
63. Verbraucherzentrale Hessen e. V.	Tel.: +49 1805972010 Fax: +49 6997201040 E-Mail: vzh@verbraucher.de www.verbraucherzentrale-hessen.de Große Friedberger Str. 13-17 D-60313 Frankfurt/M.	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).

Denumirea entității	Date de contact	Scop
64. Verbraucherzentrale Niedersachsen e. V.	Tel.: +49 511911960 Fax: +49 5119119610 E-Mail: info@vzniedersachsen.de www.verbraucherzentrale-niedersachsen.de Herrenstr. 14 D-30159 Hannover	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
65. Verbraucherzentrale Rheinland-Pfalz e. V.	Tel.: +49 613128480 Fax: +49 6131284866 E-Mail: info@vz-rlp.de www.verbraucherzentrale-rlp.de Seppel-Glückert-Passage 10 D-55116 Mainz	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
66. Verbraucherzentrale Sachsen-Anhalt e. V.	Tel.: +49 3452980329 Fax: +49 3452980326 E-Mail: vzsa@vzsa.de www.vzsa.de Steinbockgasse 1 D-06108 Halle	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
67. Verbraucherzentrale Thüringen e. V.	Tel.: +49 361555140 Fax: +49 3615551440 E-Mail: info@vzth.de www.vzth.de Eugen-Richter-Str. 45 D-99085 Erfurt	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
68. Verbraucherzentrale Bayern e. V.	Tel.: +49 89539870 Fax: +49 89537553 E-Mail: info@verbraucherzentrale-bayern.de www.verbraucherzentrale-bayern.de Mozartstr. 9 D-80336 München	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
69. Verbraucherzentrale Bremen e. V.	Tel.: +49 421160777 Fax: +49 4211607780 E-Mail: info@verbraucherzentrale-bremen.de www.verbraucherzentrale-bremen.de Altenweg 4 D-28195 Bremen	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 3 alineatul (2) din Statut).
70. Verbraucherzentrale des Saarlandes e. V.	Tel.: +49 681500890 Fax: +49 6815008922 E-Mail: vz-saar@vz-saar.de www.vz-saar.de Trierer Str. 22 D-66111 Saarbrücken	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
71. Verbraucherzentrale Schleswig-Holstein e. V.	Tel.: +49 431590990 Fax: +49 4315909977 E-Mail: info@verbraucherzentrale-sh.de www.verbraucherzentrale-sh.de Andreas-Gayk-Straße 15 D-24103 Kiel	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
72. Verbraucherzentrale Berlin e. V.	Tel.: +49 30214850 Fax: +49 3021964242 E-Mail: mail@verbraucherzentrale-berlin.de www.verbraucherzentrale-berlin.de Hardenbergplatz 2 D-10787 Berlin	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
73. Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen e. V.	Tel.: +49 211 38090 Fax: +49 211 3809172 E-Mail: internet@vz-nrw.de www.vz-nrw.de Mintropstr. 27 D-40215 Düsseldorf	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolele 2.1 și 2.2 din Statut).
74. Verbraucherzentrale Sachsen e. V.	Tel.: +49 341 696290 Fax: +49 341 6892826 E-Mail: vzs@vzs.de www.verbraucherzentrale-sachsen.de Brühl 34-38 D-04109 Leipzig	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
75. Vereinigte Schutzgemeinschaft Auslandsimmobilien e. V.	Tel.: +49 8811 288291 Fax: +49 8811 288292 E-Mail: sg-auslandsimmobilien@gmx.de www.schutzgemeinschaft-auslandsimmobilien.de Tassilostraße 5-7 D-82398 Polling	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).
76. Vereinigung kritischer Verbraucher e. V.	Tel.: +49 331 5505894 Fax: +49 331 5505895 E-Mail: info@vereinigung-kritischer-verbraucher.de www.vereinigung-kritischer-verbraucher.de Sellostr. 29 D-14471 Potsdam	Protejează interesele consumatorilor oferind informații și consiliere; are dreptul de a introduce acțiuni colective în interesul consumatorilor (articolul 2 din Statut).

ESTONIA

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
1. Tarbijajakaitseamet	Kiriku 4, EE-15071 Tallinn Tel: (372-6) 20 17 00 Fax: (372-6) 20 17 01 E-mail: info@consumer.ee Site: www.consumer.ee	Asigură protecția generală a consumatorilor în sectorul comercializării bunurilor și al furnizării de servicii, supraveghează contractele consumatorilor în ceea ce privește garanțiile aferente pachetelor de servicii turistice.
2. Ravimiamet	Ravila 19, EE-50411 Tartu Tel: (372 7) 37 41 40 Fax: (372-7) 37 41 42 E-mail: sam@sam.ee Site: www.sam.ee	Supraveghează activitățile de comercializare și de publicitate a medicamentelor.

IRLANDA

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
1. National Consumer Agency	4 Harcourt Road Dublin 2 Irlanda Tel. (353-1) 402 55 00 Fax (353-1) 402 55 01 E-mail: odca@entemp.ie Site: www.odca.ie	Funcționar independent prevăzut de lege, a cărui misiune este de a oferi consumatorilor consiliere și informații, de a reglementa activitatea intermediarilor de servicii financiare, de a acorda licențe caselor de amanet și de a pune în aplicare o gamă vastă de legi privind protecția consumatorilor.

GRECIA

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
1. Νέο Ινστιτούτο Καταναλωτών (NEO INKA) Consumers' association — New consumers' institute (NEO INKA)	Καλυψούς 105 / Kalipsous 105 GR-176 71 Καλλιθέα / Kallithea Tel.: (30) 21 09 57 78 77 Fax: (30) 21 09 53 34 71 E-mail: inka@inka.org.gr Site: www.inka.org.gr	Protejează drepturile și interesele consumatorilor.
2. Κέντρο Προστασίας Καταναλωτών (ΚΕΠΚΑ) Consumers' protection centre of Thessaloniki (ΚΕΠΚΑ)	Τσιμισκή / Tsimiski 54, GR-546 23 Θεσσαλονίκη / Thessaloniki E-mail: consumers@kepka.org Site: www.kepka.org Tel: (30) 23 10 26 94 49 Fax: (30) 23 1024 22 11	Protejează drepturile și interesele consumatorilor.
3. Ένωση Καταναλωτών – Ποιότητα Ζωής (ΕΚΠΟΙΖΟ) Consumers' association 'the quality of life' (ΕΚΠΙΖΟ)	Βαλτετσίου / Valtetsiou 43-45, GR-106 81 Αθήνα / Athens E-mail: ekpizo@ath.fothenet.gr Site: www.ekpizo.gr Tel: (30) 21 03 30 44 44 Fax: (30) 21 03 30 05 91	Protejează drepturile și interesele consumatorilor.
4. Ελληνική Καταναλωτική Οργάνωση (ΕΚΑΤΟ) Greek consumers' organisation (ΕΚΑΤΟ)	Δημοκρίτου / Dimokritou 10, GR-54 352, Θεσσαλονίκη / Thessaloniki E-mail: info@ekato.org & ekato@ekato.org Site: www.ekato.org Tel: (30) 23 10 22 64 26 94 93 21 Fax: (30) 23 10 90 85 19, (30) 23 10 22 64 26	Protejează drepturile și interesele consumatorilor.
5. Ινστιτούτο καταναλωτών (INKA) Ιωαννίνων Consumers' institute (INKA) of Ioannina	Θ.Πασχίδη / Th. Paskidi 52, GR-45 445 Ιωάννινα / Ioannina E-mail: ioannina@inka.gr Tel: (30) 26 51 06 51 78 Fax: (30) 26 51 06 51 78	Protejează drepturile și interesele consumatorilor.
6. Ένωση για τα δικαιώματα των πολιτών Citizens' rights organisation	Λυκαβηττού / Likavirou 18, GR-106 73 Αθήνα / Athens Tel: (30) 21 03 60 04 10 Fax: (30) 21 03 60 04 11	Protejează drepturile și interesele consumatorilor.
7. Ινστιτούτο Καταναλωτών (INKA) Μακεδονίας Consumers' institute (INKA) of Macedonia	Μοναστηρίου / Monastiriou 17, GR-54627 Θεσσαλονίκη / Thessaloniki E-mail: Macedonia@inka.gr Site: www.inkamak.eisodos.com Tel: (30) 23 10 53 52 63 (11 72 1) Fax: (30) 23 10 51 74 92	Protejează drepturile și interesele consumatorilor.
8. Ινστιτούτο Καταναλωτών (INKA) Κέρκυρας Consumers' institute (INKA) of Corfu	Ακαδημίας / Akadimias 3, GR-49 100 Κέρκυρα / Kerkira Tel: (30) 26 61 04 58 26 Fax: (30) 26 61 03 62 50	Protejează drepturile și interesele consumatorilor.
9. Ένωση Καταναλωτών Αιτωλοακαρνανίας Consumer Association of Aitolokarnania	Σ.Τσικνιά / S. Tsiknia 48 (πρώην Τσαλδάρη / formerly Tsaldari), GR-30100 Αγρίνιο/ Agrinio E-mail: INKA-AIT@OTENET.GR Tel: (30) 26 41 02 44 44 Fax: (30) 26 41 02 13 44	Protejează drepturile și interesele consumatorilor.

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
10. Ένωση Καταναλωτών Βόλου και Θεσσαλίας Consumer Association of Volos & Thessaly	Αγίου Νικολάου / Agiou Nikolaou 104, GR-38221, Βόλος / Volos Tel: (30) 24 21 04 56 15 Fax: (30) 24 21 07 13 31	Protejează drepturile și interesele consumatorilor.
11. Ένωση Καταναλωτών Ελλάδας Consumer Association of Greece	Γούναρη / Gounari 4-6, GR-185 31, Πειραιάς / Peiraias Tel: (30) 210 4111080 Fax: (30) 210- 4111080	Protejează drepturile și interesele consumatorilor.
12. Ένωση Πολιτών Citizens' association	Αλκυόνης / Alkionis 9, GR-175 61 Π. Φάληρο / P. Faliro Tel: (30) 21 09 82 91 52 Fax: (30) 21 09 82 50 96	Protejează drepturile și interesele consumatorilor.
13. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών Athens Chamber Of Commerce And Industry	Ακαδημίας / Akademias str 7, GR-10671 Αθήνα / Athens Tel: (30) 21 03 60 48 15-9, 36 02 411-9 Fax: (30) 21 03 61 64 64 Διεύθ. ηλεκ. ταχ.: info@acci.gr Site: www.acci.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică. În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
14. Βιοτεχνικό Επιμελητήριο της Αθήνας Athens Chamber Of Handicrafts	Ακαδημίας / Akademias 18, GR-10671 Αθήνα / Athens 10671 ATHENS-GR Tel: (30) 210 3680700 Fax: (30) 210 3614726 E-mail: info@acsmi.gr Site: www.acsmi.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică. În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
15. Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών Athens Chamber Of Tradesmen	Πανεπιστημίου / Panepistisimiu 44, GR-10679 Αθήνα / Athens Tel: (30) 21 03 60 16-5, 36 33 08 0 (biroul președintelui) Fax: (30) 21 03 61 97 35 E-mail: eea@eea.gr Site: www.eea.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică. În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
16. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης Thessaloniki Chamber Of Commerce And Industry	Τσιμισκή / Tsimiski 29, GR-54624 Θεσσαλονίκη / Thessaloniki Tel: (30) 23 10 37 01 00, 37 01 10 Fax: (30) 23 10 37 01 14 – 37 01 66 E-mail: root@ebeth.gr Site: www.ebeth.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică. În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
17. Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης Thessaloniki Chamber Of Handicrafts	Αριστοτέλους / Aristotelous 27, GR-54624 Θεσσαλονίκη / Thessaloniki Tel: (30) 23 10 24 16 68, 24 16 89 Fax: (30) 23 10 23 26 67 E-mail: info@veth.gr Site: www.veth.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică. În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.

Denumirea entității	Date de contact	Scop
18. Επαγγελματικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης Thessaloniki Chamber Of Tradesmen	Αριστοτέλους / Aristotelous 27, GR-54624 Θεσσαλονίκη / Thessaloniki Tel: (30) 23 10 27 52 55, 27 13 40, 27 14 88 (biroul președintelui), 22 00 50 Fax: (30) 23 10 2716 49, 25 72 83 E-mail: epepthe@otenet.gr epepthe@otenet.gr Site: www.uhcci.gr/epimelitiria/EETH.html	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică. În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
19. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιά Piraeus Chamber Of Commerce And Industry	Λουδοβίκου / Loudovikou 1, Πλ. Οδησού / Odissos Square, GR-18531 Πειραιάς / Piraeus Tel: (30) 21 04 17 72 41 - 5 Fax: (30) 21 04 17 86 80 E-mail: evepgr1@acci.gr evepgr1@acci.gr Site: www.uhcci.gr/epimelitiria/EBEP.html	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
20. Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Πειραιά Piraeus Chamber Of Handicrafts	Καραϊσκού / Karaiskou 111, GR-18532 Πειραιάς / Piraeus Tel: (30) 21 04 11 04 43, 4 12 12 98, 4 17 47 65 Fax: (30) 21 04 17 94 95, 4 17 41 52 E-mail: info@bep.gr Site: http://www.bep.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
21. Επαγγελματικό Επιμελητήριο Πειραιά Piraeus Chamber Of Tradesmen	Αγίου Κωνσταντίνου / Αγίου Konstantinou 3, GR-18531 Πειραιάς / Piraeus Tel: (30) 21 04 12 15 03, 4 12 69 17 Fax: (30) 21 04 12 27 90 E-mail: eepir@otenet.gr Site: www.eep.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
22. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Ροδόπης Chamber Of Industry And Commerce Of Rodopi Prefecture	Βασ. Γεωργίου / Vassileios Georgiou 2β, GR-69100 Κομοτηνή / Komotini Tel: (30) 25 31 02 28 31, 3 68 31 Fax: (30) 25 31 02 67 14 E-mail: ccirodop@otenet.gr info@rodopicci.gr Site: www.rodopicci.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
23. Επαγγελματικό και Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Ροδόπης Chamber Of Tradesmen And Handicrafts Of Rodopi Prefecture	Καβείρων / Kaveiron 12, GR-69100 Κομοτηνή / Komotini Tel: (30) 25 31 02 25 47, 3 40 06, 8 14 70 - 9 Fax: (30) 25 31 02 58 66 E-mail: info@everodopi.gr Site: www.everodopi.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
24. Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας Chamber Of Aitolioakarnania Prefecture	Παπαστράτου / Papastratou 53 και Σμύρνης / & Smirnis, GR-30100 Αγρίνιο / Agrinio Tel: (30) 26 41 02 25 25, 572 62 Fax: (30) 26 41 02 25 90 E-mail: contact@epimetol.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.

Denumirea entității	Date de contact	Scop
25. Επιμελητήριο Αργολίδας Chamber Of Argolida Prefecture	Κορίνθου / Korinthou 23, GR-21200 Άργος / Argos Tel: (30) 27 51 06 72 16, 630 23, 669 68 Fax: (30) 275 10 24 595 E-mail: ebear@otenet.gr Site: www.arcci.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică. În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
26. Επιμελητήριο Αρκαδίας Chamber Of Arcadia Prefecture	25ης Μαρτίου και Πανός / Panos & Martiou 21, 22100 Τρίπολη / Tripoli Tel: (30) 27 10 22 71 41, 22 71 42, 23 71 23 Fax: (30) 27 10 23 37 38 E-mail: info@arcadianet.gr Site: www.arcadianet.gr www.ikenet.gr, www.eic.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică. În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
27. Επιμελητήριο Άρτας Chamber Of Arta Prefecture	Μ. Γραικού και Φλέμινγκ / Graikou & Flemig, GR-47100 Άρτα / Arta Tel: (30) 26 81 02 87 28, 7 86 54 Fax: (30) 26 81 07 86 54 E-mail: epimarta@otenet.gr Site: www.arta.chambernet.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică. În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
28. Επιμελητήριο Αχαΐας Chamber Of Ahaia Prefecture	Μιχαλακοπούλου / Mihalakopoulou 58, GR-26221 Πάτρα / Patra Tel: (30) 2610 27 77 79, 27 76 79, 27 80 56 Fax: (30) 26 10 27 65 19 E-mail: ea@e-a.gr Site: www.e-a.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică. În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
29. Επιμελητήριο Βοιωτίας Chamber Of Viotia Prefecture	Λ.Κουτσοπετάλου / L.Koutsopetalou 1, GR-32100 Λειβαδιά / Livadia Tel: (30) 22 61 02 82 81, 2 76 64 Fax: (30) 22 61 02 13 47 E-mail: info@viotiachamber.gr Site: www.viotiachamber.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică. În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
30. Επιμελητήριο Γρεβενών Chamber Of Grevena Prefecture	Εμμανουήλ Παππά / Emmanouil Papa 7, GR- 51100 Γρεβενά / Grevena Tel: (30) 24 62 08 55 01 (-3), 8 55 04, 8 55 05 Fax: (30) 24 62 08 03 10 8 03 33 E-mail: ebegreve@grevenanet.gr Site: www.grevena.chambernet.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică. În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
31. Επιμελητήριο Δράμας Chamber Of Drama Prefecture	Λαμπριανίδου / Labrianidiou 40, GR-66100 Δράμα / Drama Tel: (30) 25 21 02 27 50, 2 49 95 Fax: (30) 25 10 25 835 E-mail: ccidrama@dramanet.gr Site: www.ccidrama.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.

Denumirea entității	Date de contact	Scop
32. Επιμελητήριο Δωδεκανήσων Chamber Of Dodekanissa Prefecture	Γρηγορίου Λαμπράκη / Grigoriou Labraki 8, GR-85100 Ρόδος / Rodos Island Tel: (30) 22 41 04 42 00, Κάλυμνος: 22 43 05 15 17, Κως: 22 42 02 61 79, Κάρπαθος: 22 45 02 24 83 Fax: (30) 22 41 04 42 40 E-mail: info@ebed.gr Site: www.ebed.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
33. Επιμελητήριο Έβρου Chamber Of Evros Prefecture	Οδός Εμπορίου / Eboriou, 1ος όροφος / 1st floor, GR- 68100 Αλεξανδρούπολη / Alexandroupoli Tel: (30) 25 51 02 62 23, 2 65 37 Fax: (30) 25 51 02 32 53 E-mail: epimevros@otenet.gr Site: www.chamberofevros.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
34. Επιμελητήριο Εύβοιας Chamber Of Evia Prefecture	Ελ.Βενιζέλου / El. Venizelou 12, GR-34100 Χαλκίδα / Chalkida Tel: (30) 22 21 08 64 52 Fax: (30) 22 21 08 09 18 E-mail: epimevia@hol.gr Site: www.eviachamber.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
35. Επιμελητήριο Ευρυτανίας Chamber Of Evritania Prefecture	Νικολάου Τσιαμπούλα / Nikolaou Tsiaboula 5, GR-36100 Καρπενήσι / Karpenissi Tel: (30) 22 37 08 00 36, 2 36 28 Fax: (30) 22 37 08 04 40	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
36. Επιμελητήριο Ζακύνθου Chamber Of Zakynthos Prefecture	Λομβάρδου / Lombardou 20, GR-29100 Ζάκυνθος / Zakynthos Tel: (30) 26 95 04 19 40 (-1), 20090 -1 -2 Fax: (30) 26 95 02 31 35 E-mail: zantecci@otenet.gr Site: www.zantecci.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
37. Επιμελητήριο Ηλείας Chamber Of Iliia Prefecture	28ης Οκτωβρίου και Πλ. Ηρώων / 28th of October str & Iroon Square, GR-27100 Πύργος / Pyrgos Tel: (30) 26 21 03 41 54, 3 22 25, 3 68 95 Fax: (30) 26 21 03 17 91 E-mail: ilich-gr@otenet.gr Site: www.helia.chambernet.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
38. Επιμελητήριο Ημαθίας Chamber Of Imathia Prefecture	Κεντρικής / Kentrikis 3, GR-59100 Βέροια / Veria Tel: (30) 23 31 02 54 70, 2 97 74, 2 47 34 Fax: (30) 23 31 02 53 30 E-mail: chamimat@otenet.gr Site: www.imathiachamber.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
39. Επιμελητήριο Ηρακλείου Chamber Of Irakleion Prefecture	Κορώναιου / Koroneou 9, GR-71202 Ηράκλειο / Irakleio Tel: (30) 28 10 24 70 00 Fax: (30) 28 10 22 29 14 E-mail: root@ebenh.gr kapetanaki@ebenh.gr Site: www.ebeh.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
40. Επιμελητήριο Θεσπρωτίας Chamber Of Thesprotia Prefecture	Κυρα-Βασιλικής / Kyra Vassilikis 13, (1ος όροφος / 1 st floor), GR-46100 Ηγουμενίτσα / Igoumenitsa Tel: (30) 26 65 02 94 80 (-88) Fax: (30) 26 65 02 94 89 E-mail: pezo@otenet.gr Site: www.uhcci.gr/epimelitimia/ THESPROTIA.html	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
41. Επιμελητήριο Ιωαννίνων Chamber Of Ioannina Prefecture	Τρικουπί και Οπλάρχηγου Πουτέτσι / Trikoupi & Oplarhigou Poutesi 14, GR-45332 Ιωάννινα / Ioannina Tel: (30) 26 51 0 2 62 73 (biroul președintelui), 223 89 24 7 09, 765 89 (EU Info Center) Fax: (30) 26 51 0 251 79	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
42. Επιμελητήριο Καβάλας Chamber Of Kavala Prefecture	Ομονοίας / Omonias 50 ^A , GR-65302 Καβάλα / Kavala Tel: (30) 25 10 22 33 25, 22 33 28, 22 22 57, 22 22 12 Fax: (30) 25 10 83 59 46 E-mail: eic157@otenet.gr Site: www.chamberofkavala.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
43. Επιμελητήριο Καρδίτσας Chamber Of Karditsa Prefecture	Ηρώων Πολυτεχνείου / Iroon Polytehneiou 3, GR-43100 Καρδίτσα / Karditsa Tel: (30) 24 41 02 23 34, 2 23 01 Fax: (30) 24 41 02 22 38 E-mail: karditsaacci@cld.gr Site: www.karditsaacci@cld.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
44. Επιμελητήριο Καστοριάς Chamber Of Kastoria Prefecture	Μητροπόλεως / Mitropoleos 60, GR-52100 Καστοριά / Kastoria Tel: (30) 24 67 02 69 26, 2 89 81 (biroul președintelui), 2 95 28 Fax: (30) 24 67 02 24 42 E-mail: kastcham@otenet.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
45. Επιμελητήριο Κέρκυρας Chamber Of Corfu Prefecture	Αριστοτέλους / Aristotelous 2 Τ.Θ. / PO Box 426, GR-49100 Κέρκυρα / Corfu Tel: (30) 26 61 03 98 13, 3 98 14, 3 19 98 Fax: (30) 26 61 04 00 88 E-mail: corfucci@otenet.gr Site: www.cci-kerkyra.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.

Denumirea entității	Date de contact	Scop
46. Επιμελητήριο Κεφαλονιάς και Ιθάκης Chamber Of Kefalonia & Ithaki Islands	Α.Βεργωτή / L. Vergoti 131, GR-28100 Αργοστόλι / Argostoli Tel: (30) 26 71 02 22 53, 2 49 59 Fax: (30) 26 71 02 61 90 E-mail: chamberk@otenet.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
47. Επιμελητήριο Κιλκίς Chamber Of Kilkis Prefecture	Γ.Καπετά / G.Kapeta 11, Τ.Θ. / PO Box 40, GR-61100 Κιλκίς / Kilkis Tel: (30) 23 41 02 45 80, 2 45 81, 2 09 23 Fax: (30) 23 41 02 09 24, 2 09 26 E-mail: ebekilk@otenet.gr Site: www.gbi.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
48. Επιμελητήριο Κοζάνης Chamber Of Kozani Prefecture	Ι.Φαρμάκη / I.Farmaki 2, GR-50100 Κοζάνη / Kozani Tel: (30) 24 61 03 46 69, 4 16 93 Fax: (30) 26 83 92 45 68 E-mail: Chambers@otenet.gr Site: www.kozani.chambernet.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
49. Επιμελητήριο Κορίνθου Chamber Of Korinth Prefecture	Ερμού / Ermou 2, GR-20100 Κόρινθος / Korinth Tel: (30) 27 41 02 44 64, 8 59 86, 2 64 04, 2 64 03 Fax: (30) 27 41 0 2 11 73 E-mail: info@korinthcc.gr Site: www.korinthcc.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
50. Επιμελητήριο Κυκλάδων Chamber Of Cyclades Islands	Αγ.Νικολάου 6 / Ag.Nikolaou, GR-84100 Ερμούπολη - Σύρος / Ermoupolis-Syros Tel: (30) 22 81 08 23 46, 8 02 46, 8 74 03 Fax: (30) 22 81 08 65 55 E-mail: info@cycladescc.gr Site: www.cycladescc.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
51. Επιμελητήριο Λακωνίας Chamber Of Lakonia Prefecture	Ξανθάκη / Xanthaki 3, GR-23200 Γύθειο / Gythio Tel: (30) 27 33 02 22 79, 2 38 04 Fax: (30) 27 33 02 20 08 E-mail: gytheioc@otenet.gr Site: www.lcci.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
52. Επιμελητήριο Λάρισας Chamber Of Larissa Prefecture	Παπακυριαζή / Papakyriazi 44, GR-41222 Λάρισα / Larissa Tel: (30) 24 10 53 64 53, 25 53 88 (biroul președintelui), 25 47 38, 53 64 52, 53 24 47, 53 69 00 Fax: (30) 24 10 25 75 22 E-mail: info@Larissa-chamber.gr Site: www.Larissa-chamber.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camelele de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.

Denumirea entității	Date de contact	Scop
53. Επιμελητήριο Λασηθίου Chamber Of Lassithi Prefecture	I.Κουμουνδούρου / I.Koumoundourou 17, GR-72100 Άγιος Νικόλαος - Κρήτη / Agios Nikolaos - Creta Tel: (30) 28 41 02 22 31, 2 71 40, 2 71 50, 2 83 01 Fax: (30) 28 41 02 38 31 E-mail: info@epimlas.gr Site: www.epimlas.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
54. Επιμελητήριο Λέσβου Chamber Of Lesbos Island Prefecture	Πλ.Κουντουριώτη / Kountourioti 71, GR-81100 Μυτιλήνη / Mytilini Tel: (30) 22 51 02 84 31, 2 85 64, 2 92 17, 2 99 32 (biroul președintelui) Fax: (30) 2 32 75	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
55. Επιμελητήριο Λευκάδας Chamber Of Lefkada Island Prefecture	Δ.Μακρή / D.Makri 5, GR-31100 Λευκάδα / Lefkada Tel: (30) 26 45 02 23 81 Fax: (30) 26 45 02 23 81 E-mail: ebelef@otenet.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
56. Επιμελητήριο Μαγνησίας Chamber Of Magnesia Prefecture	Δημητριάδος / Dimitriadou 176, GR-38221 Βόλος / Volos Tel: (30) 24 21 02 37 66, 2 32 71 Fax: (30) 24 21 03 12 11 E-mail: info@c-magnesia.gr Site: www.c-magnesia.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
57. Επιμελητήριο Μεσσηνίας Chamber Of Messinia Prefecture	Πλ. 23ης Μαρτίου / 23rd Martiou Square, GR-24100 Καλαμάτα / Kalamata Tel: (30) 27 21 06 22 00 Fax: (30) 27 21 06 22 29, 8 27 41 E-mail: info@kalamata.chambernet.gr Site: www.kalamata.chambernet.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
58. Επιμελητήριο Ξάνθης Chamber Of Xanthi Prefecture	Βασ.Κωνσταντίνου / Vass. Konstantinou 1, GR-67100 Ξάνθη / Xanthi Tel: (30) 25 41 02 51 05, 2 25 33 Fax: (30) 25 41 02 59 87 E-mail: ebex@otenet.gr Site: www.ebex.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
59. Επιμελητήριο Πέλλας Chamber Of Pella Prefecture	25ης Μαρτίου / 25th Martiou 13, GR-58200 Έδεσσα / Edessa Tel: (30) 23 81 02 65 55 - 6, 2 67 35 Fax: (30) 23 81 02 90 29 E-mail: champella@pel.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.

Denumirea entității	Date de contact	Scop
60. Επιμελητήριο Πιερίας Chamber Of Pieria Prefecture	28ης Οκτωβρίου / 28th of October 9, GR-60100 Κατερίνη / Katerini Tel: (30) 23 51 02 32 11, 2 43 11 Fax: ++30) 23 51 02 51 24 E-mail: champier@otenet.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
61. Επιμελητήριο Πρέβεζας Chamber Of Preveza Prefecture	Δοδώνης / Dodonis 47, GR- 48100 Πρέβεζα / Preveza Tel: (30) 26 82 02 94 14 Fax: (30) 26 82 02 92 83 E-mail: info@preveza.chambernet.gr Site: www.preveza.chambernet.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
62. Επιμελητήριο Ρεθύμνου Chamber Of Rethymnon Prefecture	Εμ.Πορτάλιου / Em. Portaliou 23, GR-74100 Ρέθυμνο / Rethymnon Tel: (30) 28 31 02 22 14 Fax: (30) 28 31 05 50 86 E-mail: eber@otenet.gr Site: www.eber.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
63. Επιμελητήριο Σάμου Chamber Of Samos Island Prefecture	Κουντουριώτη / Kountourioti 19, GR-83100 Σάμος / Samos Tel: (30) 22 73 08 79 70, 8 79 80 Fax: (30) 22 73 02 27 84 E-mail: samccci@otenet.gr Site: www.samosccci.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
64. Επιμελητήριο Σερρών Chamber Of Serres Prefecture	Π.Κωστοπούλου / Kostopoulou 2, GR-62122 Σέρρες / Serres Tel: (30) 23 21 09 97 20, 9 97 19 (γραφείο προέδρου) Fax: (30) 23 21 09 9740 E-mail: eves@otenet.gr Site: www.eves.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
65. Επιμελητήριο Τρικάλων Chamber Of Trikala Prefecture	Βενιζέλου / Venizelou 1, GR-42100 Τρίκαλα / Trikala Tel: (30) 24 31 02 74 93, 2 49 89, 7 47 20 Fax: (30) 24 31 03 89 45 E-mail: info@trikala.chambernet.gr Site: www.trikala.chambernet.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
66. Επιμελητήριο Φθιώτιδας Chamber Of Fthiotida Prefecture	Όθωνος / Othonos 3, GR-35100 Λαμία / Lamia Tel: (30) 22 31 02 21 12, 2 13 95 Fax: (30) 22 31 03 09 85 E-mail: info@fthiotidoscc.gr Site: www.fthiotidoscc.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerile de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
67. Επιμελητήριο Φλώρινας Chamber Of Florina Prefecture	Μεγαρόβου / Megarou 15, GR-53100 Φλώρινα / Florina Tel: (30) 23 85 02 23 34, 2 24 66 Fax: (30) 23 85 02 80 20 E-mail: eveflorinas@acn.gr http: Δικτυακός τόπος: www.ebef.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
68. Επιμελητήριο Φοκίδας Chamber Of Fokida Prefecture	Γιδογιάννου / Gidogiannou 7, GR-33100 Αμφισσα / Amfissa Tel: (30) 22 65 02 86 97, 2 36 51 Fax: (30) 22 65 02 21 85 E-mail: epim-fo@hol.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
69. Επιμελητήριο Χαλκιδικής Chamber Of Chalkidiki Prefecture	Πολυτεχνείου /Polytehniou 58, GR-63100 Πολύγυρος / Polygyros Tel: (30) 23 71 02 42 00, 2 43 00 Fax: (30) 23 71 02 13 55 E-mail: info@epichal.gr Site: www.epichal.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
70. Επιμελητήριο Χανίων Chamber Of Chania Prefecture	Ελ.Βενιζέλου / Elef.Venizelou 4, GR-73110 Χανιά-Κρήτη / Chania-Creta Tel: (30) 28 21 05 23 29, 45 34 9, 40 62 4 (biroul președintelui) Fax: (30) 28 21 02 83 07 E-mail: epimel@chania-cci.gr Site: www.chania-cci.gr	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.
71. Επιμελητήριο Χίου Chamber Of Chios Island Prefecture	Φιλίππου Αργέντη / Filipou Argenti 8, GR-82100 Χίος / Chios Tel: (30) 22 71 04 43 30 - 1 Fax: (30) 22 71 04 43 32 E-mail: epimeliti@otenet.gr Site: chios.proodos.gr/chamber	Protejează și dezvoltă sectoarele comerțului, industriei și meseriilor; elaborează politica economică În conformitate cu articolul 10 alineatele (9) și (15) din legea greacă nr. 2251/94, „Camerale de comerț, industrie și meserii pot introduce acțiuni în încetare în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor”.

SPANIA

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
1. Instituto Nacional del Consumo	C/Príncipe de Vergara, 54 E-28006 Madrid Tel. (34) 91.822.44.00 Fax (34) 91.435.94.12 directora@consumo-inc.es	Organism guvernamental central, care, în temeiul articolului 51 din Constituție și al textului consolidat al Legii generale pentru protecția consumatorilor și a utilizatorilor, promovează și favorizează drepturile consumatorilor și ale utilizatorilor
2. Dirección General de Consumo de la Junta de Andalucía	Plaza Nueva, 4 E-41071 Sevilla Tel. (34) 95 504 14 78. Fax: (34) 95 504 14 49 Dg.consumo.cgob@juntadeandalucia.es	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
3. Dirección General de Consumo del Gobierno de Aragón	Via Universitat, 36, 6 ^e Planta E-50071 Zaragoza Tel. (34) 976 71 56 12. Fax (34) 976 71 56 09 consumo@aragon.es	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor

Denumirea entității	Date de contact	Scop
4. Agencia de Sanidad Ambiental y Consumo del Principado de Asturias	Ciriaco Miguel Vigil, 9 Edificio Buenavista E-33006 Oviedo Tel. (34) 98 510 83 02 Fax (34) 98 510 83 10	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
5. Dirección General de Consumo / Direcció General de Consum – Govern de les Illes Balears	Paseo del Borne, 17- 1º E-07012 Palma de Mallorca Tel; (34) 971 17 95 22 Fax (34) 971 17 62 52	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
6. Dirección General de Consumo del Gobierno de Canarias	León y Castillo, 200 Ed. Servicios Múltiples III, planta 1 E-35071 Las Palmas de Gran Canaria Tel. (34) 928 89 93 21 Fax (34) 928 89 98 68 ecobgam@gobiernodecanarias.org	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
7. Dirección General de Comercio y Consumo del Gobierno de Cantabria	Hernán Cortes, 9 E-39003 Santander Tel. (34) 942 20 79 36 Fax: (34) 942 20 75 28	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
8. Instituto de Consumo de la Junta de Comunidades de Castilla-La Mancha	Berna, 1-1º planta Edificio Iberdrola E-45071 Toledo Tel. (34) 925 28 45 29 Fax (34) 925 22 62 06	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
9. Agencia de Protección Civil y Consumo de la Junta de Castilla y León	García Morato, 24 E-47007 Valladolid Tel (34) 983 41 88 15 Fax (34) 983 41 00 78	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
10. Agencia Catalana del Consumo / Agència Catalana del Consum – Generalitat de Catalunya	Carrer Pamplona 113 08018 Barcelona Tel. +34 935516666 Fax +34 935516599 www.consum.cat/ consum@gencat.cat	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
11. Dirección General de Consumo de la Junta de Extremadura	C/Atarazanas, 8 E-06800 Merida (Badajoz) Tel (34) 924 00 47 01 924 00 47 00 Fax (34) 924 00 47 02 Dg.consumo@prs.juntaex.es	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
12. Instituto Gallego de Consumo / Instituto Galego de Consumo – Xunta de Galicia	Gonzalo Torrente Ballester 1-3-5-bajo E-15707 Santiago de Compostela (A Coruña) Tel (34) 981 54 53 86 981 54 53 97 981 54 45 12 Fax (34) 981 54 45 98-99 Xerencia.igc@xunta.es	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
13. Dirección General de Consumo de la Comunidad de Madrid)	C/ Ventura Rodríguez, 7 -4º planta E-28008 Madrid Tel. (34) 91 580 32 13 Fax (34) 91 580 33 39 Dg.consumo@madrid.org.	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
14. Dirección General de Atención al Ciudadano, Drogodependencias y Consumo de la Región de Murcia	Ronda de Levante, 11- 4º Planta E-30071 Murcia Tel (34) 968 39 58 31 Fax (34) 968 22 12 17	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
15. Dirección General de Familia, Infancia y Consumo del Gobierno de Navarra	C/González Tablas s/n E-31002 Pamplona Tel (34) 848 42 62 21	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
16. Dirección General de Salud Pública y Consumo del Gobierno de la Rioja	C/Gran Via, 18 E-26071 Logroño Tel (34) 941 272 420 Fax (34) 941 272 418 Dg.salud@larioha.org	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
17. Dirección General de Comercio y Consumo / Dirección General de Comerç i Consum de la Generalitat Valenciana	C/Colón, 32 E-46004 Valencia Tel (34) 96 386 96 04 Fax (34) 96 386 96 00	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
18. Dirección de Consumo y Seguridad Industrial – Gobierno Vasco / Kontsumo eta Industria Segurtasuneko Zuzendaritza – Eusko Jaurlaritza	C/Donostia San Sebastián, 1 E-01010 Vitoria (Gasteiz) Tel (34) 945 01 99 23 Fax (34) 945 01 99 31 945 01 99 47 consumo@ej-gv.es	Agenție guvernamentală responsabilă pentru supravegherea pieței și protejarea drepturilor consumatorilor și ale utilizatorilor
19. AUC Asociación de Usuarios de la Comunicación	Cavanilles, 29, 2º D E-28007 Madrid Tel. (34) 91 501 67 73. Fax (34) 91 501 87 66 auc@auc.es	Organizație a consumatorilor și utilizatorilor specializată în comunicări comerciale. Oferă, de asemenea, informații și formare pentru consumatori și utilizatori, reprezentându-i în diverse organisme de participare a consumatorilor
20. ASGECO Asociación General de Consumidores	Plaza Navafría, 3-Bajos E-28027 Madrid Tel. (34) 91 405 36 98 91 405 36 11 Fax (34) 91 405 39 97 asgeco@asgeco.org	Organizație a consumatorilor și utilizatorilor cu caracter general. Oferă informații și formare pentru consumatori și utilizatori, reprezentându-i în diverse organisme de participare a consumatorilor.
21. CEACCU Confederación Española de Organizaciones de Amas de Casa, Consumidores y Usuarios	C/San Bernardo, 97-99 Edif. Colomina, Oficina F E-28015 Madrid Tel. (34) 91 447 04 81 Fax (34) 91 594 51 24 ceaccu@ceaccu.org	Organizație a consumatorilor și utilizatorilor cu caracter general. Oferă informații și formare pentru consumatori și utilizatori, reprezentându-i în diverse organisme de participare a consumatorilor.
22. CECU Confederación de Consumidores y Usuarios	/Mayor, 45 2º Planta E-2813 Madrid Tel (34) 91 364 13 84 Fax (34) 91 366 90 00 cecu@cecu.es	Organizație a consumatorilor și utilizatorilor cu caracter general. Oferă informații și formare pentru consumatori și utilizatori, reprezentându-i în diverse organisme de participare a consumatorilor.
23. FUCI Federación de Usuarios-Consumidores Independientes	C/Joaquín Costa, 61 Bajo Drcha. E-28002 Madrid Tel. (34) 91 564 01 18. Fax (34) 91 562 83 55 fuciest@hotmail.com	Organizație a consumatorilor și utilizatorilor cu caracter general. Oferă informații și formare pentru consumatori și utilizatori, reprezentându-i în diverse organisme de participare a consumatorilor.

Denumirea entității	Date de contact	Scop
24. HISPACOOP Confederación Española de Cooperativas de Consumidores y Usuarios	C/Vallehermosa, 15, 1º E-28015 Madrid Tel (34) 91 593 09 35 Fax (34) 91 593 18 14 hispacoop@hispacoop.es	Organizație a consumatorilor și utilizatorilor cu caracter general. Oferă informații și formare pentru consumatori și utilizatori, reprezentându-i în diverse organisme de participare a consumatorilor.
25. OCU Organización de Consumidores y Usuarios	C/Albarracín, 21 E-28037 Madrid Tel. (34) 913 000 045 Fax (34) 917 543 870 ocu@ocu.org	Organizație a consumatorilor și utilizatorilor cu caracter general. Oferă informații și formare pentru consumatori și utilizatori, reprezentându-i în diverse organisme de participare a consumatorilor.
26. UNAE Federación Unión Nacional de Consumidores y Amas de Hogar de España	C/Villanueva, 8 – 3º E-28001 Madrid Tel. (34) 91 575 72 19. Fax (34) 91 575 13 09 informacion@federacionunae.com	Organizație a consumatorilor și utilizatorilor cu caracter general. Oferă informații și formare pentru consumatori și utilizatori, reprezentându-i în diverse organisme de participare a consumatorilor.
27. ADICAE Asociación de Usuarios de Bancos, Cajas y Seguros	C/Gavín, 12 local E-50001 Zaragoza Tel. (34) 976 39 00 60. Fax (34) 976 39 01 99 Aicar.adicae@adicae.net	Organizație a consumatorilor și utilizatorilor specializată în servicii financiare. Oferă informații și formare pentru consumatori și utilizatori, reprezentându-i în diverse organisme de participare a consumatorilor.
28. U.C.E. Unión de Consumidores de España	/O'donnel 32, 5ºd E-28009 Madrid Tel (34) 91 434 20 85 Fax (34) 91 557 09 96 Uce_consumidores@ono.com	Organizație a consumatorilor și utilizatorilor cu caracter general. Oferă informații și formare pentru consumatori și utilizatori, reprezentându-i în diverse organisme de participare a consumatorilor.

FRANȚA

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Association de défense, d'éducation et d'information du consommateur (ADEIC)	3, rue de la Rochefoucauld F-75009 Paris Tel. (33) 144 53 73 93 Fax (33) 144 53 73 94 E-mail: adeicnat@adeic.asso.fr Site: http://www.adeic.asso.fr Președinte: Patrick Mercier Secretar General: Christian Huard	Protejează interesele economice ale consumatorilor
2. Association Force - Ouvrière Consommateur (AFOC)	141, avenue du Maine F-75014 Paris Tel. (33) 140 52 85 85 Fax (33) 140 52 85 86 E-mail: afoc@wanadoo.fr Site: perso.wanadoo.fr/afoc Președinte: Jean-Claude Mailly Secretar General: Raphaël Manzano	Protejează interesele economice ale consumatorilor
3. Association Léo Lagrange pour la défense des consommateurs (ALLDC)	153, avenue Jean-Lolive F-93315 Pantin-Le-Pré-Saint-Gervais Cedex Tel. (33) 148 10 65 65 Fax (33) 148 10 65 71 E-mail: leo.lagrange.consom@wanadoo.fr Site: www.leolagrange-conso.org Președinte: Marc Lagae Secretar General: Yves Blein	Protejează interesele economice ale consumatorilor

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
4. Association Etudes et Consommation (ASSECO-CFDT)	4, boulevard de la Villette F-75955 Paris Cedex 19 Tel. (33) 142 03 81 14 Fax (33) 153 72 85 56 E-mail: asseco@cfdt.fr Site: www.cfdt.fr/asseco Preşedinte: Yvonne Delemotte Secretar General: René Machabert	Protejează interesele economice ale consumatorilor
5. Confédération Générale du Logement (CGL)	6/8, Villa Gagliardini F-75020 Paris Tel. (33) 140 31 90 22 Fax (33) 140 31 92 74 E-mail: CGL.Nat@wanadoo.fr Preşedinte: Henry de Gaulle Secretar General: Pierre Perio	Protejează interesele economice ale consumatorilor
6. Confédération de la Consommation du Logement et du cadre de vie (CLCV)	17 rue Monsieur F-75007 Paris Tel. (33) 156 54 32 10 Fax (33) 143 20 72 02 E-mail: clcv@clcv.org Site: www.clcv.org Preşedinte: Reine-Claude Mader Secretar General: M.Alain Chosson	Protejează interesele economice ale consumatorilor
7. Conseil national des Associations Familiales Laïques (CNAFAL)	108, avenue Ledru-Rollin F-75011 Paris Tel. (33) 147 00 02 40 Fax (33) 147 00 01 86 E-mail: cnafal@wanadoo.fr Site: www.cnafal.com Preşedinte: Michèle Fournier-Bernard Secretar General: Eric Comparat	Protejează interesele economice ale consumatorilor
8. Confédération Nationale des Associations Familiales Catholiques (CNAFC)	28, place Saint-Georges F-75009 Paris Tel. (33) 148 78 81 61 Fax (33) 148 78 07 35 E-mail: cnafc-conso@afc.France.org Site: www.afcfrance.org Preşedinte: Paul de Viguerie Director: Olivier Braillon	Protejează interesele economice ale consumatorilor
9. Confédération Nationale du Logement (CNL)	8, rue Mériel F-93104 Montreuil Cedex Tel. (33) 148 57 04 64 Fax (33) 148 57 28 16 E-mail: cnl@lacnl.com Preşedinte: Jean-Pierre Giacomo Responsabil administraţie: Philippe Denizot	Protejează interesele economice ale consumatorilor
10. Confédération Syndicale des Familles (CSF)	53, rue Riquet F-75019 Paris Tel. (33) 144 89 86 80 Fax (33) 140 35 29 52 E-mail: csf@csfriquet.org Site: www.csfriquet.org Preşedinte: M.Christian Zytynski Secretar General: François Édouard	Protejează interesele economice ale consumatorilor

Denumirea entității	Date de contact	Scop
11. Familles de France (FF)	28, place Saint-Georges F-75009 Paris Tel. (33) 144 53 45 90 Fax (33) 145 96 07 88 E-mail: conso@familles-de-france.org Site: www.familles-de-france.org Președinte: Henri Joyeux Secretar General: Olivier Degauquier	Protejează interesele economice ale consumatorilor
12. Familles Rurales (FR)	7, cité d'Antin F-75009 Paris Tel. (33) 144 91 88 88 Fax (33) 144 91 88 89 E-mail: famillesrurales@wanadoo.fr Site: www.famillesrurales.org Președinte: Thierry Damient Director: Jean-Yves Martin	Protejează interesele economice ale consumatorilor
13. Fédération nationale des Associations d'Usagers des transports (FNAUT)	32, rue Raymond-Losserand F-75014 Paris Tel. (33) 143 35 02 83 Fax (33) 143 35 14 06 E-mail: fnaut@wanadoo.fr Site: perso.wanadoo.fr/fnaut Președinte: Jean Sivardière Secretar General: Simone Bigorgne	Protejează interesele economice ale consumatorilor
14. Association pour l'Information et la Défense des Consommateurs Salariés de la CGT (INDECOSA-CGT)	263, rue de Paris F-93516 Montreuil Cedex Tel. (33) 148 18 84 26 Fax (33) 148 18 84 82 E-mail: indecosa@cgt.fr Site: www.cgt.fr/indecosa Președinte: Daniel Collet Secretar General: Daniel Tournez	Protejează interesele economice ale consumatorilor
15. Organisation Générale des Consommateurs (ORGECO)	16, avenue du Château F-94300 Vincennes Tel. (33) 101 49 57 93 00 Fax (33) 143 65 33 76 E-mail: orgeco@wanadoo.fr Site: perso.wanadoo.fr/orgeco/ Președinte: Yves Sirot Secretar General: Sylvie Martin-Pernot	Protejează interesele economice ale consumatorilor
16. Union fédérale des Consommateurs- Que Choisir (UFC-QUE CHOISIR)	11, rue Guénot F-75011 Paris Tel. (33) 143 48 55 48 Fax (33) 143 48 44 35 E-mail: mouvement@quechoisir.org Site: www.quechoisir.org Președinte: Alain Bazot Director: Jean-Louis Redon	Protejează interesele economice ale consumatorilor
17. Union Féminine Civique et Sociale (UFCS)	6, rue Béranger F-75003 Paris Tel. (33) 144 54 50 54 Fax (33) 144 54 50 66 E-mail: ufcsnational@wanadoo.fr Site: www.ufcs.org Președinte: Chantal Jannet Secretar General: Elisabeth Leveque	Protejează interesele economice ale consumatorilor

Denumirea entității	Date de contact	Scop
18. Union Nationale des Associations Familiales (UNAF)	28, place Saint-Georges F-75009 Paris Tel. (33) 149 95 36 00 Fax (33) 140 16 12 76 E-mail: nbrun@unaf.fr Site: www.unaf.fr Președinte: Hubert Brin Director: Monique Sassier	Protejează interesele economice ale consumatorilor
19. Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes (D.G.C.C.R.F.)	59, boulevard Vincent Auriol F-75703 Paris cedex 13	Protejează interesele consumatorilor; solicitări de informații; acțiuni în încetare

ITALIA

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. A.C.U. ASSOCIAZIONE CONSUMATORI UTENTI	Via Padre Luigi Monti, 20/C I-20162 Milano (MI) tel. (39)02-661 54 11 fax (39)02-642 52 93 associazione@consumatoriutenti.it www.consumatoriutenti.it; www.mangiosano.org	Vizează numai să garanteze solidaritatea socială prin protejarea drepturilor consumatorilor și utilizatorilor; nu poate întreprinde anumite activități; principalul obiectiv al asociației este să asigure avantaje consumatorilor și utilizatorilor care sunt dezavantajați din cauza situației lor fizice, mentale, economice, sociale sau familiale (articolul 3 din Statut).
2. ADICONSUM ASSOCIAZIONE DIFESA CONSUMATORI E AMBIENTE	Via degli Ammiragli, 91 I-00161 Roma tel. (39)06-441 70 21 fax (39)06-44 17 02 30 adiconsum@adiconsum.it www.adiconsum.it	Urmărește numai să protejeze drepturile și interesele consumatorilor și utilizatorilor în următoarele domenii: drepturi referitoare la sănătate, siguranță și calitate a produselor și serviciilor; Informații adecvate și publicitate loială; echitate, transparență și egalitate în ceea ce privește relațiile contractuale referitoare la mărfuri și servicii; furnizarea de servicii publice în conformitate cu normele de calitate și eficacitate; informații privind consumul responsabil, critic, adecvat și ecologic, precum și utilizarea rațională a energiei; informații privind utilizarea banilor pentru prevenirea îndatorării excesive și cametei; asistență și sprijin pentru aceia care cad victime cametei sau au nevoie de asistență (articolul 1 din Statut)
3. ADOC - ASSOCIAZIONE DIFESA ORIENTAMENTO CONSUMATORI	Via Lucullo, 6 I-00187 Roma tel. (39)06-4825849 fax (39)06-4819028 adoc@adoc.org www.adoc.org	Urmărește obiectivul înscris în statut și anume protecția consumatorilor și utilizatorilor prin desfășurarea de acțiuni care garantează drepturile acestora și păstrează un nivel de trai ridicat (articolul 2 din Statut)
4. ADUSBEF - ASSOCIAZIONE PER LA DIFESA DEGLI UTENTI DEI SERVIZI BANCARI, FINANZIARI, POSTALI, ED ASSICURATIVI	Via Farini, 62 I-00185 Roma tel. (39)06-48 18 632 fax (39)06-48 18 633 info@adusbef.it www.adusbef.it	Acționează în Italia în scopul de a ajuta, proteja, reprezenta și apăra utilizatorii de servicii bancare și financiare precum și persoanele care se interesează de fondurile comune de investiții sau de orice altă activitate legată direct sau indirect de serviciile de credit (articolul 1 din Statut).
5. ALTROCONSUMO – ASSOCIAZIONE INDEPENDENTE DI CONSUMATORI	Via Valassina, 22 20159 Milano (MI) tel. (39)02-668901 fax (39)02-66890288 pr@altroconsumo.it; press@altroconsumo.it www.altroconsumo.it	Promovează și apără interesele consumatorilor și utilizatorilor de bunuri și servicii, asumând orice inițiativă care poate garanta aceste interese, atât pe plan individual cât și colectiv (articolul 2 din Statut).

Denumirea entității	Date de contact	Scop
6. ASSOUTENTI – ASSOCIAZIONE NAZIONALE DEGLI UTENTI DEI SERVIZI PUBBLICI	Via Celimontana,38 I-00184 Roma (RM) tel. (39)06-68 33 617 fax (39)06-68 67 434 info@assoutenti.it www.assoutenti.it	Are drept unic obiectiv protecția utilizatorilor și consumatorilor prin efectuarea de activități de solidaritate socială și de protecție a drepturilor civile (articolul 2 din Statut).
7. C.T.C.U. – CENTRO TUTELA CONSUMATORI UTENTI – VERBRAUCHERZENTRALE SUDTIROL	Via Dodiciville, 2 I-39100 Bolzano (BZ) tel. (39)0471-97 55 97 fax (39)0471-97 99 14 www.centroconsumatori.it; www.euroconsumatori.org; www.assicurarsibene.it	Uniunea asociațiilor și organizațiilor din Alto Adige acționează exclusiv în domeniul protecției consumatorilor. Are drept scop protejarea intereselor consumatorilor și utilizatorilor, utilizând propriile structuri și cele ale consumatorilor și departamente autonome care sunt separate de alte activități generale (articolul 1 din Statut).
8. CITTADINANZATTIVA -	Via Flaminia, 53 I-00196 Roma tel. (39)06-36 71 81 fax (39)06-36 71 83 33 procuratori@cittadinanzattiva.it www.cittadinanzattiva.it	O mișcare de participare civică urmărind să protejeze drepturile omului prin promovarea și exercitarea drepturilor sociale și politice la nivel național, european și internațional. Obiectivul său este să elimine deșeurile și să lupte împotriva corupției și, în strânsă colaborare cu mișcarea consumatorilor în ansamblul său, să garanteze drepturile consumatorilor și utilizatorilor și să protejeze mediul înconjurător, solul, sănătatea, precum și securitatea individuală și colectivă (articolul 1 din Statut).
9. CODACONS–COORDINAMENTO DELLE ASSOCIAZIONI PER LA TUTELA DELL'AMBIENTE E LA DIFESA DEI DIRITTI DI UTENTI E CONSUMATORI	Viale Mazzini, 73 I-00195 Roma tel. (39)06-37 25 809 fax (39)06-37 01 709 codacons.info@tiscali.it www.codacons.it	Are drept unic obiectiv să protejeze, utilizând mijloacele legale aflate la dispoziția sa și, în special, instrumente juridice, drepturile și interesele consumatorilor și utilizatorilor, precum și cele ale imigranților și refugiaților în relațiile cu organizațiile publice și producătorii și furnizorii particulari de bunuri și servicii în vederea eliminării denaturării concurenței pe piață identificate de către Comisia responsabilă de combaterea practicilor abuzive și a altor infracțiuni care privesc administrația publică (articolul 2 din Statut).
10. CODICI – CENTRO PER I DIRITTI DEL CITTADINO	Viale Guglielmo Marconi, 94 I-00146 Roma tel. (39)06-55 30 18 08 fax (39)06-55 30 70 81 codicin@codici.org www.codici.org	Facilitează formarea socială independentă și democratică fără a avea un scop lucrativ. Singurul obiectiv al centrului este de a desfășura activități culturale, sociale, politice și legale în vederea promovării, susținerii și protecției drepturilor și intereselor consumatorilor și utilizatorilor și în special ale persoanelor defavorizate (articolul 3 din Statut).
11. CONFCONSUMATORI _ CONFEDERAZIONE GENERALE DEI CONSUMATORI	Via G. Mazzini, 43 I-43100 Parma (PR) tel. (39)052-12 30 134 fax (39)052-28 57 17 confcons@tin.it www.confconsumatori.it	Urmărește numai să protejeze consumatorii și utilizatorii fără a avea un scop lucrativ și pune accent pe solidaritatea socială (articolul 2 din Statut).
12. FEDERCONSUMATORI – FEDERAZIONE NAZIONALE DI CONSUMATORI E UTENTI	Via Palestro, 11 I-00185 Roma tel. (39)06-42 02 07 55 fax (39)06-47 42 48 09 federconsumatori@federconsumatori.it www.federconsumatori.it	Sprrijină, formează, informează și protejează toți consumatorii și utilizatorii, în special aceia care sunt defavorizați economic și social (articolul 2 din Statut)
13. LA CASA DEL CONSUMATORE	Via Bobbio, 6 I-20125 Milano (MI) tel. (39)02-28 38 92 82 fax (39)02-28 38 93 43 info@casadelconsumatore.it www.casadelconsumatore.it	Acționează exclusiv la nivel european, național, regional și local în scopul furnizării de informații și promovării, sprijinirii, protecției, reprezentării și apărării drepturilor și intereselor individuale și colective ale consumatorilor de bunuri și ale utilizatorilor de servicii, precum și diferitele interese ale consumatorilor și utilizatorilor în general (articolul 1 din Statut).

Denumirea entității	Date de contact	Scop
14. LEGA CONSUMATORI	Via delle Orchidee, 4/A I-20147 Milano (MI) tel. (39)02-48 30 36 59 fax (39)02-48 30 26 11 ufficiostampa@legaconsumatori.it www.legaconsumatori.it	Urmărește să promoveze, să organizeze și să amelioreze într-un mod cât mai eficace resursele individuale și colective ale partenerilor în materie de formare, informare și autoprotecție pentru a identifica și răspunde nevoilor comunității; să promoveze și să coordoneze crearea de organisme economice bazate pe autogestione și participarea directă a persoanelor în vederea protejării puterii de cumpărare salariale și a unui consum planificat și rațional; să caute un nou model de dezvoltare care ține cont de noile mijloace ale consumatorilor pentru a determina și modifica modurile de producție, prelucrare și comercializare capitaliste; să protejeze bunăstarea fizică și morală a cetățenilor în relația cu societățile de producție și de servicii, inclusiv recurgând la instrumente juridice; să contribuie la crearea și sprijinirea idealurilor și valorilor mișcării muncitorilor și agricultorilor, favorizând formele de cooperare care se bazează pe o experiență împărtășită și reciprocă (articolul 3 din Statut).
15. MOVIMENTO CONSUMATORI	Via Piemonte, 39/A I-00187 Roma tel. (39)06-48 80 053 fax (39)06-48 20 227 info@movimentoconsumatori.it www.movimentoconsumatori.it	Protejează drepturile și interesele consumatorilor și utilizatorilor în general, în conformitate cu articolul 2 din legea din 30 iulie 1998 (nr. 281), precum și cele ale deponenților; caută să îmbunătățească calitatea vieții acestor persoane; promovează dezvoltarea culturii consumatorilor și furnizează informații și formare cu privire la consumul durabil și favorabil mediului înconjurător (articolul 2 din Statut).
16. MOVIMENTO DIFESA DEL CITTADINO - onlus	Via Quintino Sella, 41 I-00187 Roma tel. (39)06-86 39 92 08 fax (39)06-86 38 84 06 info@mdc.it www.helpconsumatori.it	Asociație autonomă, fără scop lucrativ, care își desfășoară activitatea în Italia și caută doar să garanteze solidaritatea și promovarea socială, precum și să protejeze drepturile cetățenilor, consumatorilor și utilizatorilor (articolul 1 din Statut).
17. UNIONE NAZIONALE CONSUMATORI	Via Duilio, 13 I-00192 Roma tel. (39)06-32 69 531 fax (39)06-32 34 616 info@consumatori.it www.consumatori.it	Urmărește obiectivul înscris în statut și anume reprezentarea și protejarea, fără nicio discriminare, a intereselor tuturor consumatorilor, inclusiv ale utilizatorilor de servicii publice și private și, în special, ale persoanelor defavorizate din cauza poziției lor de negociere slabe și lipsei de informații comparativ cu profesioniștii din domeniu; apără, dacă este necesar, drepturile juridice în fața autorităților judiciare obișnuite și administrative, precum și în cadrul organizațiilor internaționale și acordă asistență în relațiile cu furnizorii de bunuri și servicii publice și private (articolul 2 din Statut).
18. ASSOCONSUM ONLUS.	Via Lombardia, 30 00187 Roma Tel. 06 42009318 Fax 06 42009322 Email: info@asso-consum.it www.asso-consum.it	În anii imediat următori fondării sale, Asso-consum a fost activă în special în domeniul parlamentar: între 2002 și 2007, cel puțin 600 de întrebări parlamentare s-au bazat pe rapoartele sale. Pe măsură ce a recrutat personal suplimentar, asociația a dobândit capacitatea de a oferi asistență, consiliere și formare consumatorilor (atât membri, cât și nemembri), precum și consultanță juridică gratuită în următoarele domenii: credite și economii, contracte, telecomunicații, transporturi, acțiuni colective, sănătate, turism, mediu, produse alimentare și confidențialitate. Asso-Consum a fost implicată recent în inițiative la nivel național: negocierile cu Costa Crociere privind compensarea pasagerilor navei <i>Concordia</i> ; prezentarea referendumului privind încetarea rambursării cheltuielilor electorale ale partidelor politice; acțiunea colectivă împotriva Banca di Campania privind comisionul aplicat pentru cele mai ridicate solduri debitoare.

CIPRU

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Competition and Consumer Protection Service of the Ministry of Commerce, Industry and Tourism	Tel.: (357) 22 86 71 53 Fax: (357) 22 37 51 20 Email: perm.sec@mcit.gov.cy	Obiectivul acestui serviciu este de a proteja sănătatea, securitatea și interesele economice ale consumatorilor. Serviciul este responsabil de adoptarea directivelor comunitare și de aplicarea legislației armonizate.
2. Cypriot Consumers Association	Tel.: (357) 22 51 61 12/3/4 Fax: (357) 22 51 61 18 Email: cyconsas@spidernet.net și cca@spidernet.net www.cyprusconsumers.org.cy	Această asociație are drept scop apărarea drepturilor consumatorilor stabilite de Națiunile Unite și de UE și educarea consumatorilor astfel încât aceștia să fie pe deplin conștienți de drepturile și obligațiile lor.
3. Cyprus Consumers and Quality of Life	Tel.: (357) 22 31 31 11 (357) 22 46 30 03 Fax: (357) 22 46 30 77 Email: consumersunion@cytanet.com.cy www.consumersunion.org.cy	Obiectivul său este de apăra și promova toate interesele consumatorilor, fără discriminare, și de a garanta drepturile acestora la o viață confortabilă și sănătoasă într-un mediu durabil și dezvoltat.

LETONIA

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Patērētāju tiesību aizardzības centrs	Tel.: (371) 73 38 026 Fax.: (371) 73 38 024 E-mail: tpkc@apollo.lv www.ptac.gov.lv	Garantează protecția drepturilor și intereselor consumatorilor.

LITUANIA

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba prie Teisingumo ministerijos	Vilniaus g. 25, LT-01119, Vilnius, Lietuva Tel.: (370) 52 62 67 51 Fax.: (370) 52 79 14 66 E-mail: taryba@nvtat.lt www.nvtat.lt	Serviciul național pentru protecția drepturilor consumatorilor este un institut guvernamental, însărcinat cu conducerea politicii de protecție a consumatorilor și cu coordonarea activității serviciilor de inspecție responsabile de siguranța produselor și apărarea drepturilor consumatorilor.

LUXEMBURG

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Union luxembourgeoise des consommateurs nouvelle asbl	55, rue des Bruyères L-1274 Howald Tel: (352) 49 60 22-1 Fax: (352) 49 49 57 E-mail: ulc@pt.lu Site: www.ulc.lu	Asigură următoarele servicii: informare, educare, protecție, protecția consumatorilor, servicii juridice, consultarea experților, asistență juridică, reprezentare pe lângă autoritățile publice.
2. Automobile Club du Grand-Duché de Luxembourg asbl	54, route de Longwy L-8007 Bertrange Tel.: (352) 45 00 45-1 Fax: (352) 45 04 55 E-Mail: acl@acl.lu www.acl.lu	Protejează și promovează interesele conducătorilor auto și consumatorilor.

UNGARIA

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége	Logodi u. 22-24 H-1012 Budapest, Tel.: (36) 1 31 17 030 Fax: (36)1 33 17 386 e-mail: baranovszky@ofe.hu Persoană de contact: dr. Baranovszky György, Președinte	Reprezintă și protejează interesele consumatorilor maghiari. Colaborează la formularea și elaborarea politicii naționale de protecție a consumatorilor și menține relații cu organizațiile naționale și străine de protecție a consumatorilor.
2. Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület (OFE)	Balaton u. 27 H-1055 Budapest Tel.: (36) 1 31 17 030 Fax: (36) 1 33 17 386	Reprezintă și protejează în general interesele consumatorilor și respectarea drepturilor acestora. Colaborează la formularea și elaborarea politicii de protecție a consumatorilor și la fixarea prețurilor oficiale; oferă asistență pentru obținerea de despăgubiri legale.
3. Magyar Energiafogyasztók Szövetségének (MESZ)	Fő u. 68 H-1027 Budapest Tel.: (36)1 22 41 478 Fax: (36)1 22 41 478	Reprezintă, protejează și garantează respectarea intereselor consumatorilor maghiari de energie. Colaborează la reglementarea aspectelor care privesc gestionarea energiei în cazul consumatorilor mici și mari și furnizează consultanță legală.
4. Csepeli Fogyasztóvédelmi Egyesület	Petz Ferenc u. 8 H-1211 Budapest Tel.: (36)1 42 54 507 Fax: (36)1 42 54 507	Reprezintă și protejează în general interesele consumatorilor și respectarea drepturilor acestora.
5. Magyar Autóklub Egyesület (MAK)	Rómer Flóris u. 4/a H-1024 Budapest Tel.: (36) 134 51 800 Fax: (36) 1 34 51 801	Protejează interesele automobiliste ale membrilor asociației.
6. Csalán Környezet és Természetvédő Egyesület	Kossuth L. u. 1, II/2 H- 8200 Veszprém Tel.: (36)-88 57 83 90 Fax: (36) 88 57 83 91 E-Mail: csalan@csalan.hu	Reprezintă și protejează interesele consumatorilor maghiari. Colaborează la formularea și elaborarea politicii naționale de protecție a consumatorilor și menține relații cu organizațiile naționale și străine de protecție a consumatorilor.
7. Fogyasztói Jogérvényesítő Szervezet (FJSZ)	Thaly Kálmán utca 22-24.1./4. 1096 Budapest E-Mail: info@fjsz.hu Representative: Dr. Márk Erdélyi, Președinte	Organizația are drept scop să valorifice drepturile consumatorilor; să expună încălcările care îi afectează pe consumatori; să protejeze interesele consumatorilor; să crească nivelul de sensibilizare cu privire la drepturile consumatorilor; să sprijine activitățile de protecție a consumatorilor desfășurate de stat și de alte organisme; să extindă drepturile consumatorilor și să ia măsuri menite să sporească eficacitatea producției.
8. Pénzügyi Ismeretterjesztő és Érdek-képviselői Egyesület (PITEE)	Mátyás tér 17. 3. 9. 1084 Budapest, e-mail: pite2008@gmail.com Reprezentant: Dr Dénes Lázár, Președinte	Sensibilizarea consumatorilor; înțelegerea, cunoașterea și protejarea intereselor consumatorilor locali și naționali; formarea și dezvoltarea comportamentului consumatorilor naționali; examinarea, prezentarea și cercetarea comportamentului consumatorilor; furnizează servicii de protecție a consumatorilor, promovează informarea acestora și activitatea de lobby în favoarea lor, contribuind la o protecție a consumatorilor mai eficientă; sprijină consumatorii în litigii juridice cu întreprinderile de utilități, societățile de telecomunicații, instituțiile financiare, furnizorii de servicii financiare, societățile de asigurări, brokerii de asigurări, societățile de parking, agențiile de voiaj, agenții imobiliare și toate celelalte societăți comerciale.

MALTA

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Malta Competition and Consumer Affairs Authority	<p>Godwin Mangion Director General Malta Competition and Consumer Affairs Authority (MCCAA) Mizzi House National Road Blata l-Bajda HMR9010 Malta e-mail: godwin.mangion@gov.mt tel: +356 21496919</p>	<p>Pune în aplicare legislația națională corespunzătoare prin transpunerea următoarelor acte:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Directiva 84/450/CEE a Consiliului din 10 septembrie 1984 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative din statele membre cu privire la publicitatea înșelătoare și modificările ulterioare ale Directivei; — Directiva 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 1997 privind protecția consumatorilor cu privire la contractele la distanță, — Directiva 2005/29/CE din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului (Directiva privind practicile comerciale neloiale); — Directiva 87/102/CEE a Consiliului din 22 decembrie 1986 de apropiere a actelor cu putere de lege și actelor administrative privind creditul de consum și modificările ulterioare ale Directivei; — Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii; — Directiva 85/577/CEE a Consiliului din 20 decembrie 1985 privind protecția consumatorilor în cazul contractelor negociate în afara spațiilor comerciale.
2. Malta Tourism Authority	<p>Marie Louise Mangion Director Malta Tourism Authority Auberge d'Italie Triq il-Merkanti Valletta Malta Tel: 22915045 / 22915058 Email: marie-louise.mangion@gov.mt</p>	<p>Pune în aplicare legislația națională corespunzătoare prin transpunerea următoarelor acte:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Directiva 94/47/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 1994 privind protecția dobânditorilor în ceea ce privește anumite aspecte ale contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe durată limitată a bunurilor imobiliare; — Directiva 90/314/CEE a Consiliului din 13 iunie 1990 privind pachetele de servicii pentru călătorii, vacanțe și circuite; <p>Ambele directive au fost transpuse în temeiul Legii serviciilor de voiaj și turism din Malta (cap. 409).</p>
3. Broadcasting Authority	<p>7, Mile End Road Hamrun Malta Tel: +356 21 221281 Fax: +356 21 240855 Email: kaquilina@ba-malta.org</p>	<p>Pune în aplicare legislația națională corespunzătoare prin transpunerea Directivei 89/552/CEE a Consiliului din 3 octombrie 1989 privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune (și cu modificările ulterioare).</p>
4. Medicines Authority	<p>Patricia Vella Bonanno Chief Executive Officer 203, Level 3, Rue D'Argens, Gżira GŻR 1368, MALTA Tel: (+356) 2343 9112 Fax: (+356) 2343 9161 Email: patricia.vella@gov.mt</p>	<p>Pune în aplicare legislația națională corespunzătoare de transpunere a Directivei 92/28/CEE a Consiliului din 31 martie 1992 privind publicitatea pentru medicamentele de uz uman.</p> <p>Pentru reglementările privind medicamentele (acțiuni în încetare referitoare la publicitate), 2008 se prevede publicarea în Monitorul oficial al Maltei în ianuarie/februarie 2008.</p>

Denumirea entității	Date de contact	Scop
5. Malta Communications Authority	Philip Micallef Chairman Malta Communications Authority Valletta Waterfront Pinto Wharf Floriana FRN1913 Tel: +356 2133 6840 Fax: +356 2133 6846 E-mail: philip.a.micallef@mca.org.mt Site: www.mca.org.mt	Pune în aplicare legislația națională corespunzătoare prin transpunerea următoarelor acte: Directiva 2000/31/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2000 privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă. Regulamentul (general) privind comerțul electronic (LN251/06), 15 Regulamente emise în conformitate cu Legea privind comerțul electronic (cap. 426), articolul 25
6. L-Ghaqda tal-Konsumaturi [Consumer Association – Malta]	Consumers' Association - Malta, 43/10, St.Zachary Street Valletta, VLT 04, Malta Tel: 00356 21239091 Tel: 00356 79836128 Președinte Mr. Benny Borg Bonello info@camalta.org.mt bborgbonello@camalta.org.mt	Pune în aplicare legislația națională corespunzătoare de transpunere a următoarelor acte: — Directiva 84/450/CEE a Consiliului din 10 septembrie 1984 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative din statele membre cu privire la publicitatea înșelătoare și modificările ulterioare ale directivei; — Directiva 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 1997 privind protecția consumatorilor cu privire la contractele la distanță; — Directiva 2005/29/CE din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului (Directiva privind practicile comerciale neloiale); — Directiva 87/102/CEE a Consiliului din 22 decembrie 1986 de apropiere a actelor cu putere de lege și actelor administrative privind creditul de consum și modificările ulterioare ale directivei; — Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii; Directiva 85/577/CEE a Consiliului din 20 decembrie 1985 privind protecția consumatorilor în cazul contractelor negociate în afara spațiilor comerciale.
7. Association For Consumer Rights (Malta)	Pope Pius XII, Flat 4, Mountbatten Street, Blata l-Bajda Hamrun HMR 1579, Malta Tel: 356 21246289 Email:associationforconsumerrights@gmail.com Președinte Stefan Xuereb Email: stefan@camalta.org Tel No: 21432661 Mobil: 79233333 Secretar General onorific: Grace Attard Email: grace.attard@gmail.com Tel: 356 21488391 Mobil: 356 99225445	Pune în aplicare legislația națională corespunzătoare prin transpunerea următoarelor acte: — Directiva 84/450/CEE a Consiliului din 10 septembrie 1984 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative din statele membre cu privire la publicitatea înșelătoare și modificările ulterioare ale Directivei; — Directiva 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 1997 privind protecția consumatorilor cu privire la contractele la distanță; — Directiva 2005/29/CE din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului (Directiva privind practicile comerciale neloiale); — Directiva 87/102/CEE a Consiliului din 22 decembrie 1986 de apropiere a actelor cu putere de lege și actelor administrative privind creditul de consum și modificările ulterioare ale directivei; — Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii; Directiva 85/577/CEE a Consiliului din 20 decembrie 1985 privind protecția consumatorilor în cazul contractelor negociate în afara spațiilor comerciale.

ȚĂRILE DE JOS

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Consumentenbond	<p>Enthovenplein 1 Postbus 1000 NL-2500 BA Den Haag Țările de Jos Tel. (31-70) 445 45 45 Fax (31-70) 445 45 96 1e) Koos Peters, kpeters@consumentenbond.nl 2e) Wibbo Koole, wkoole@consumentenbond.nl Site: www.consumentenbond.nl</p>	<p>Obiectivul său este de a facilita și ameliora alegerea consumatorilor într-o societate durabilă și justă din punct de vedere social.</p>

AUSTRIA

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Wirtschaftskammer Österreich	<p>Wirtschaftskammer Österreich Wiedner Hauptstraße 63 A-1045 Wien Tel. (43-1) 501 05 42 96 Fax (43-1) 50 20 62 43 E-mail: huberta.maitz-strassnig@wko.at</p>	<p>Reprezintă și promovează interesele comune ale membrilor săi, ale industriei, ale comerțului și ale membrilor individuali (articolul 1 din <i>Wirtschaftskammergesetz</i> = Legea privind camerele de comerț). Protejează interesele comune ale consumatorilor în temeiul articolului 28 alineatul (1), articolului 28a alineatul (1), articolului 29 alineatul (1) din legea privind protecția consumatorilor (KSch G) precum și în temeiul articolului 1, articolului 2 alineatul (1) și articolului 14 alineatul (1) din legea privind concurența neloială (UWG).</p>
2. Bundesarbeitskammer	<p>Bundesarbeitskammer Prinz-Eugen-Straße 20-22 A-1040 Wien Tel. (43-1) 501 65 25 50 Fax (43-1) 501 65 25 32 E-mail: helmut.gahleitner@akwien.or.at</p>	<p>Apără și promovează interesele sociale, economice, profesionale și culturale ale muncitorilor; contribuie la îmbunătățirea situației economice și sociale a lucrătorilor și a familiilor acestora, pune în aplicare măsuri în materie de educație, cultură, protecția mediului, protecția consumatorilor, organizarea timpului liber, protecția și promovarea sănătății și condițiilor de viață precum și promovarea ocupării depline a forței de muncă; participă la stabilirea prețurilor și regulilor de concurență; oferă consiliere și protecție juridică în probleme legate de dreptul muncii și dreptul social inclusiv dreptul la reprezentare. Protejează interesele colective ale consumatorilor în temeiul articolului 1, articolului 2 alineatul (1) și articolului 14 alineatul (1) din legea privind concurența neloială (UWG).</p>
3. Präsidentenkonferenz der Landwirtschaftskammern Österreichs	<p>Präsidentenkonferenz der Landwirtschaftskammern Österreichs Löwenstraße 12 A-1010 Wien Tel. (43-1) 534 41 85 00 Fax (43-1) 534 41 85 09 E-mail: pkrecht@pklwk.at</p>	<p>Promovează rolul economic al agriculturii și al silviculturii la scară națională și apără interesele colective ale acestor sectoare. Protejează interesele colective ale consumatorilor în temeiul articolului 1, articolului 2 alineatul (1) și articolului 14 alineatul (1) din legea privind concurența neloială (UWG).</p>
4. Österreichischer Gewerkschaftsbund	<p>Österreichischer Gewerkschaftsbund Hohenstaufengasse 10-12 A-1010 Wien Tel. (43-1) 53 44 44 05 Fax (43-1) 53 44 45 52 E-mail: thomas.maurer-muehleitner@oegb.or.at</p>	<p>Reprezintă interesele sociale, economice și culturale ale tuturor salariaților, alții decât cei care desfășoară activități independente (muncitori, funcționari, inclusiv ucenici sau persoane aflate într-o situație asemănătoare), ale șomerilor, chiar dacă nu au avut încă posibilitatea de a exercita o activitate salarială (alta decât activitatea independentă), ale elevilor și studenților care au intenția de a desfășura o activitate salarială (alta decât o activitate independentă) și ale altor grupe profesionale (cum ar fi lucrătorii care desfășoară o activitate independentă sau persoanele care exercită o profesie liberală) în măsura în care activitatea lor le conferă un statut comparabil cu acela al salariaților, alții decât cei care desfășoară activități independente. Protejează interesele colective ale consumatorilor în temeiul articolului 1, articolului 2 alineatul (1) și articolului 14 alineatul (1) din legea privind concurența neloială (UWG).</p>

Denumirea entității	Date de contact	Scop
5. Verein für Konsumenteninformation	Verein für Konsumenteninformation Mariahilferstraße 81 A-1010 Wien Tel. (43-1) 58 87 73 33 Fax (43-1) 588 77 75 E-mail: pkolba@vki.or.at	Consiliază, informează și protejează consumatorii împotriva metodelor de publicitate și de vânzare neloiale și înșelătoare precum și în probleme juridice privind achiziționarea de bunuri și servicii. Protejează interesele colective ale consumatorilor în temeiul articolului 1, articolului 2 alineatul (1) și articolului 14 alineatul (1) din legea privind concurența neloială (UWG).
6. Österreichischer Landarbeiterkammertag	Österreichischer Landarbeiterkammertag Marco d'Aviano-Gasse 1 A-1015 Wien Tel. (43-1) 512 23 31 Fax (43-1) 512 23 31/ 70 E-mail: oelakt@netway.at	Promovează cooperarea între camerele de lucrători agricoli, consiliază și reglementează afacerile comune care intră în competența camerelor de lucrători agricoli (sectorul „angajați”). Protejează interesele colective ale consumatorilor în temeiul articolului 28 alineatul (1), articolului 28a alineatul (1) și articolului 29 alineatul (1) din legea privind protecția consumatorilor (KSch G).
7. Österreichischer Seniorenrat (Bundesaltenrat Österreichs)	Österreichischer Seniorenrat (Bundesaltenrat Österreichs) Sperrgasse 8-10/III A-1150 Wien Tel. (43-1) 892 34 65 Fax (43-1) 892 34 65 / 24 E-mail: kontakt@seniorenrat.at	Facilitează accesul persoanelor în vârstă la toate structurile economice, sociale și culturale, în funcție de necesitățile acestora; contribuie la rezolvarea problemelor de ordin social sau legate de sănătate și de bătrânețe, sprijină activitățile de consiliere, informare și ajutor pentru persoanele în vârstă. Protejează interesele colective ale consumatorilor în temeiul articolului 28 alineatul (1), articolului 28a alineatul (1) și articolului 29 alineatul (1) din legea privind protecția consumatorilor (KSch G).
8. Schutzverband gegen den unlauteren Wettbewerb	Schutzverband gegen den unlauteren Wettbewerb Schwarzenbergplatz 14 A-1040 Wien Tel. (43-1) 514 50 32 92 Fax (43-1) 505 78 93 E-mail: office@schutzverband.at	Luptă împotriva concurenței neloiale și în special împotriva practicilor comerciale incorecte din mediul economic. Protejează interesele colective ale consumatorilor în temeiul articolului 1, articolului 2 alineatul (1) și articolului 14 alineatul (1) din legea privind concurența neloială (UWG).

POLONIA

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Rzecznik Praw Obywatelskich	Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich Al. Solidarności 77 PL-00-090 Warszawa tel.:centrala: (48 22) 551-77-00 tel.:przyjęcia interesantów: (48 22) 551-77-60; 551-78-11 fax: (48 22) 827-64-53	În conformitate cu articolul 208 din Constituția Republicii Polonia, comisarul responsabil pentru drepturile cetățenilor trebuie să protejeze drepturile și libertățile persoanelor și cetățenilor menționate în Constituție și în alte acte normative. Responsabilitățile sale specifice au fost instituite prin legea din 15 iulie 1987 privind comisarul responsabil pentru drepturile cetățenilor (text consolidat: Jurnalul Oficial 2001 nr. 14, p. 147) Comisarul responsabil pentru drepturile cetățenilor ia măsurile necesare instituite prin lege în cazul în care este informat de orice încălcare a libertăților sau a drepturilor civile și a drepturilor omului.
2. Rzecznik Ubezpieczonych	Biuro Rzecznika Ubezpieczonych Aleje Jerozolimskie 44 PL-00 – 024 Warszawa Tel. (48 22) 33 37392 (48 22) 33 37328 Fax: (48 22) 33 37 329 E-mail: rzecznik@rzu.gov.pl	Mediatorul în domeniul asigurărilor acționează în temeiul legii din 22 mai 2003 privind controlul asigurărilor și pensiilor și privind mediatorul în domeniul asigurărilor. În conformitate cu această lege, mediatorul în domeniul asigurărilor poate cere clarificări de la companiile de asigurare, de la Biroul polonez de asigurări de autovehicule și de la Fondul de garantare a asigurărilor în ceea ce privește: — probleme individuale, la cererea titularului unei polițe de asigurare;

Denumirea entității	Date de contact	Scop
		<p>— condiții generale de asigurări sau regulamente interne care, din punctul de vedere al mediatorului în domeniul asigurărilor, sunt dezavantajoase pentru titularii de polițe de asigurare și;</p> <p>— servicii de asigurare neconforme furnizate de asiguratori.</p> <p>De asemenea, mediatorul în domeniul asigurărilor este abilitat să transmită ministrului finanțelor dosare referitoare la asigurările obligatorii sau să ceară eventuale modificări ale regulamentelor privind asigurările obligatorii.</p>
<p>3. Rzecznik Konsumentów</p>	<p>Miejski/Powiatowy Rzecznik Konsumentów – circa 360 de birouri în toată țara</p> <p>Miejski Rzecznik Konsumentów w Warszawie Ul. Górskiego 7 PL-00-033 Warszawa T: (48 22) 826 17 12; T/F: (48 22) 827 76 37 e-mail: mrothert@warszawa.um.gov.pl konsument@warszawa.um.gov.pl</p>	<p>În conformitate cu legea din 15 decembrie 2000 privind concurența și protecția consumatorilor (Jurnalul Oficial 2003 nr. 86, p. 804 cu modificările ulterioare), mediatorul regional și municipal pentru protecția consumatorilor reprezintă autoritățile locale în domeniul protecției consumatorilor.</p> <p>Principalele responsabilități ale mediatorului pentru protecția consumatorilor sunt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) să ofere consumatorilor informații juridice și consultanță gratuită în domeniul protecției consumatorilor; 2) să propună noi regulamente și modificări de regulamente în legislația locală în domeniul protecției consumatorilor; 3) să ia măsuri împotriva întreprinderilor în cazuri care privesc protecția drepturilor și intereselor consumatorilor; 4) să coopereze cu agențiile locale competente ale Oficiului pentru protecția consumatorilor, Inspectoratul Comercial și organizațiile de consumatori; 5) să îndeplinească alte sarcini, astfel cum sunt descrise în lege sau în regulamentele specifice. <p>Mediatorul pentru protecția consumatorilor poate, în special, să intenteze acțiuni în instanță în numele consumatorilor și, cu acordul lor, să intervină în procesele referitoare la protecția consumatorilor aflate deja în curs.</p>
<p>4. Organizacje Konsumentckie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Federacja Konsumentów Rady Krajowej Federacji Konsumentów: Plac Powstańców 1 PL-00-030 Warszawa, tel./fax: (48 22) 827 51 05, www.federacja-konsumentow.org.pl E-mail: biuro@federacja-konsumentow.org.pl 2) Stowarzyszenie Konsumentów Polskich ul. Nowowiejska 25, PL-00-665 Warszawa tel.: (48 22) 660 52 71 fax: (48 22) 825 68 31 e-mail: consumer@skp.pl http://www.skp.pl/ 	<p>În conformitate cu articolul 39 din legea din 15 decembrie 2000 privind concurența și protecția consumatorilor (Jurnalul Oficial 2003 nr. 86, p. 804 cu modificările ulterioare), organizațiile de consumatori sunt împuternicite să reprezinte interesele consumatorilor în procesele intentate contra organelor administrative și autorităților locale și pot participa la elaborarea politicilor naționale în materie de protecție a consumatorilor.</p> <p>Organizațiile menționate la punctul 1 au dreptul:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) să își exprime opinia în legătură cu proiectele legislative și alte documente referitoare la drepturile și interesele consumatorilor; 2) să elaboreze și să promoveze programe de educare a consumatorilor; 3) să testeze produsele și serviciile și să publice rezultatele unor astfel de teste;

Denumirea entității	Date de contact	Scop
		<p>4) să publice reviste, proiecte de cercetare, broșuri și pliante;</p> <p>5) să ofere consumatorilor servicii gratuite de consiliere și ajutor la formularea cererilor acestora, cu excepția cazului în care regulile de funcționare ale organizației cer ca aceste servicii să fie plătite.</p> <p>6) să participe la lucrările de standardizare;</p> <p>7) să îndeplinească la nivel național toate misiunile care le sunt atribuite de către organismele în materie de protecție a consumatorilor guvernamentale naționale și locale;</p> <p>8) să solicite subvenții din fonduri publice pentru a duce la bun sfârșit misiunile indicate la punctul 7 de mai sus.</p>

PORTUGALIA

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Associação de Consumidores da Região Autónoma dos Açores	<p>Tel.: (351) 296 62 97 26 Fax: (351) 296 62 97 26 Email: secretariadodeangradoheroismo@acra.pt consumidores@acra.pt Site: www.acra.pt</p>	<p>Promovează acțiuni publice care vizează să informeze, sensibilizeze și să educe consumatorii; încurajează și pregătește consumatorii să își apere interesele;</p> <p>efectuează studii și emite avize, prelucrându-le și publicându-le când este necesar;</p> <p>creează un serviciu de consiliere juridică pentru consumatori, în conformitate cu condițiile definite de secretariatul general;</p> <p>realizează sau comandă analize, teste și alte examene de calitate a produselor;</p> <p>promovează diverse tipuri de reuniuni pentru a dezbate problemele care afectează consumatorii.</p>
2. Associação de Consumidores de Portugal	<p>Tel. (351) 239 40 48 40 Fax: (351) 239 40 47 38 Email: acop.geral@mail.telepac.pt Site: http://planeta.clix.pt/acop</p>	<p>Își protejează membrii și consumatorii în general;</p> <p>promovează, difuzează și urmărește aplicarea și respectarea drepturilor consumatorilor recunoscute conform Constituției și de lege;</p> <p>examinează toate problemele care prezintă un interes pentru consumatori și caută soluții.</p>
3. Associação de Consumidores de Setúbal	<p>Tel. (351) 265 23 79 70 Fax (351) 265 23 79 70 Email: acset-setubal@iol.pt</p>	<p>Apără consumatorii în general.</p>
4. DECO - Associação Portuguesa para a Defesa dos Consumidores	<p>Rua Artilharia Um, n.º 79 - 4º 1269-160 LISBOA Tel: 21 371 02 00 Fax: 21 371 02 99 E-mail: decolx@deco.pt Web: www.deco.proteste.pt</p>	<p>Scopul asociației este să apere drepturile și interesele legitime ale consumatorilor</p>

ROMÂNIA

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
1. Asociația pentru Protecția Consumatorilor din România (APC - România)	Bd. N. Băalcescu nr. 32-34, et. 4, Cam. 16, sector 1, RO-010055, București; Tel: 021 311 02 43; Fax: 021 315 71 49; E-mail: office@apc-romania.ro; Site: www.apc-romania.ro.	Reprezintă consumatorii și promovează interesele acestora; oferă consumatorilor informații și servicii de educație.

SLOVENIA

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
1. Društvo za varstvo potrošnikov Maribor	Tel.: (386 2) 251 68 83 Trubarjeva 3 SLO - 2000 Maribor	Organizație neguvernamentală a consumatorilor. În conformitate cu articolele 74, 75 și 76 ale legea slovenă privind protecția consumatorilor, „camerele de comerț și de meserii pot introduce acțiuni în încetare pentru protecția drepturilor colective ale consumatorilor.”
2. Mednarodni inštitut za potrošniške raziskave	Tel.: (386 1) 474 06 00 Fax.: (386 1) 433 33 71 Mipor@zps-zveza.si Frankopanska 5 SLO – 1000 Ljubljana	Organizație neguvernamentală a consumatorilor. În conformitate cu articolele 74, 75 și 76 ale legea slovenă privind protecția consumatorilor, „camerele de comerț și de meserii pot introduce acțiuni în încetare pentru protecția drepturilor colective ale consumatorilor.”
3. Obalno združenje potrošnikov Koper	Tel.: 386 5 628 87 50 Fax.: 386 5 654 08 80 ks_zusterna@siol.net Dolga reber 5, SLO - 6000 Koper	Organizație neguvernamentală a consumatorilor. În conformitate cu articolele 74, 75 și 76 ale legea slovenă privind protecția consumatorilor, „camerele de comerț și de meserii pot introduce acțiuni în încetare pentru protecția drepturilor colective ale consumatorilor.”
4. Varstvo potrošnikov Celje	Tel.: (386 3) 541 26 05 Fax.: (386 3) 492 35 11 janez.tercek@triera.net Gledališka ul. 2 p.p. 297 SLO – 3000 Celje	Organizație neguvernamentală a consumatorilor. În conformitate cu articolele 74, 75 și 76 ale legea slovenă privind protecția consumatorilor, „camerele de comerț și de meserii pot introduce acțiuni în încetare pentru protecția drepturilor colective ale consumatorilor.”
5. Zavod za varstvo potrošnikov	Tel.: (386 1) 256 88 77 Fax.: (386 1) 256 88 77 varstvo.potrosnikov@siol.net Koprška 94 SLO – 1000 Koper	Organizație neguvernamentală a consumatorilor. În conformitate cu articolele 74, 75 și 76 ale legea slovenă privind protecția consumatorilor, „camerele de comerț și de meserii pot introduce acțiuni în încetare pentru protecția drepturilor colective ale consumatorilor.”
6. Združenje potrošnikov Gorenjske Kranj	Tel.: (386 4) 236 25 40 andrej.tavcar2@guest.arnes.si Bertoncljeva 23 SLO – 4000 Kranj	Organizație neguvernamentală a consumatorilor. În conformitate cu articolele 74, 75 și 76 ale legea slovenă privind protecția consumatorilor, „camerele de comerț și de meserii pot introduce acțiuni în încetare pentru protecția drepturilor colective ale consumatorilor.”
7. Združenje potrošnikov Posavja	Fax.: (386 7) 814 91 49 metod.tekavcic@guest.arnes.si Cesta Krških žrtev 23 SLO – 8270 Krško	Organizație neguvernamentală a consumatorilor. În conformitate cu articolele 74, 75 și 76 ale legea slovenă privind protecția consumatorilor, „camerele de comerț și de meserii pot introduce acțiuni în încetare pentru protecția drepturilor colective ale consumatorilor.”

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
8. Združenje potrošnikov Pomurja	Tel.: (386 2) 5349 390 Fax.: (386 2) 5349 391 zdr.pot.pom@siol.net Trg zmage 4 SLO – 9000 Murska Sobota	Organizație neguvernamentală a consumatorilor. În conformitate cu articolele 74, 75 și 76 ale legea slovenă privind protecția consumatorilor, „camerele de comerț și de meserii pot introduce acțiuni în încetare pentru protecția drepturilor colective ale consumatorilor.”
9. Združenje potrošnikov Primorske	Tel.: (386 5) 333 41 43 Fax.: (386 5) 334 651 toni.podbrscek@email.si Ur. Gradnikove brigade 33 SLO - 5000 Nova Gorica	Organizație neguvernamentală a consumatorilor. În conformitate cu articolele 74, 75 și 76 ale legea slovenă privind protecția consumatorilor, „camerele de comerț și de meserii pot introduce acțiuni în încetare pentru protecția drepturilor colective ale consumatorilor.”
10. Združenje potrošnikov Zasavja	Tel.: (386 3) 566 90 40 Fax.: (386 3) 566 90 41 tanja.drnovsek@siol.net Cesta zmage 33 SLO – 1410 Zagorje ob Savi	Organizație neguvernamentală a consumatorilor. În conformitate cu articolele 74, 75 și 76 ale legea slovenă privind protecția consumatorilor, „camerele de comerț și de meserii pot introduce acțiuni în încetare pentru protecția drepturilor colective ale consumatorilor.”
11. Zveza potrošnikov Slovenije – društvo	Tel.: (386 1) 474 06 00 Fax.: (386 1) 433 33 71 zps@zps-zveza.si Frankopanska 5 SLO – 1000 Ljubljana	Organizație neguvernamentală a consumatorilor. În conformitate cu articolele 74, 75 și 76 ale legea slovenă privind protecția consumatorilor, „camerele de comerț și de meserii pot introduce acțiuni în încetare pentru protecția drepturilor colective ale consumatorilor.”
12. Zveza potrošniških združenj Slovenije	Tel.: (386 2) 534 93 90 Fax.: (386 2) 534 93 91 zdr.pot.pom@siol.net Trg zmage 4 SLO – 9000 Murska sobota	Organizație neguvernamentală a consumatorilor. În conformitate cu articolele 74, 75 și 76 ale legea slovenă privind protecția consumatorilor, „camerele de comerț și de meserii pot introduce acțiuni în încetare pentru protecția drepturilor colective ale consumatorilor.”
13. Gospodarska zbornica Slovenije	Tel.: (386 1) 589 80 00 Fax.: (386 1) 589 81 00 infolink@gzs.si Dimičeva 13 SLO – 1000 Ljubljana	Camera de Comerț din Slovenia În conformitate cu articolele 74, 75 și 76 ale legea slovenă privind protecția consumatorilor, „camerele de comerț și de meserii pot introduce acțiuni în încetare pentru protecția drepturilor colective ale consumatorilor.”
14. Obrtna zbornica Slovenije	Tel.: (386 1) 583 05 00 Fax: (386 1) 505 43 73 obrtna.zbornica@ozs.si Celovška 71 SLO – 1000 Ljubljana	Camera de Meserii din Slovenia În conformitate cu articolele 74, 75 și 76 ale legea slovenă privind protecția consumatorilor, „camerele de comerț și de meserii pot introduce acțiuni în încetare pentru protecția drepturilor colective ale consumatorilor.”

SLOVACIA

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
1. Združenie slovenských spotrebiteľov	Palisády 22, Bratislava Tel. (421) 2 54 41 11 48 Fax. (421) 2 54 41 11 48 E-mail: zss@zss.sk Site: www.isnet.sk/zss	Reprezintă consumatorii în justiție. Asigură consultanță de specialitate. Asigură mediere în litigiile dintre consumatori și vânzători.

Denumirea entității	Date de contact	Scop
2. Ochrana spotrebiteľa Oravy	Obrancov mieru 2, Dolný Kubín Tel. (421) 435 88 61 23 Mob. (421) 907 24 21 11 E-mail: osodk@centrum.sk	Asigură mediere în litigiile dintre consumatori și vânzători.
3. Asociácia užívateľov služieb	Skuteckého 30, Banská Bystrica Tel. (421) 484 13 87 08 E-mail: asubb@centrum.sk Site: www.asu.sk	Reprezentarea intereselor consumatorilor în justiție.
4. Infospot, informačné a spotrebiteľské centrum	Žabotova 2, Bratislava Tel. (421) 252 49 19 11 Mob. (421) 905 25 00 05 E-mail: infospot@vnet.sk	Soluționează amiabil litigiile cu consumatorii, reprezintă consumatorii în justiție și pe lângă organele administrației naționale.
5. Spotrebiteľská informačná agentúra	Horný val 24, Žilina Tel. (421) 415 62 59 92 Fax. (421) 415 00 08 33 E-mail: terc@slovanet.sk	Soluționează amiabil litigiile cu consumatorii; reprezintă consumatorii în justiție.
6. Združenie na ochranu práv spotrebiteľov v Poprade	Šrobárova 2676/30, Poprad Tel. (421) 908 32 74 64 E-mail: ochpp@pobox.sk	Protejează drepturile consumatorilor la locul soluționării litigiilor; reprezintă consumatorii în justiție.
7. Združenie bratislavských spotrebiteľov	Stavbárska 60, Bratislava Tel. (421) 903 84 72 92 E-mail: zbs@pobox.sk	Reprezintă consumatorii și depune cereri pentru hotărârile judecătorești.
8. Združenie občianskej sebaobrany	Mraziarenská 3, Bratislava Tel. (421) 255 41 01 75 Mob. (421) 904 88 32 49 / (421) 903 70 34 73 E-mail: sebaobrana@szm.sk Site: www.sebaobrana.szm.sk	Reprezintă consumatorii în litigiile cu consumatorii, în special în cazul monopolului asupra prestării de servicii.
9. Asociácia spotrebiteľských subjektov Slovenska	Ul. 17. Novembra 14, Stará Ľubovňa Tel. (421) 52 432 60 47 Fax. (421) 52 432 60 47 E-mail: asociaciask@stonline.sk Site: www.spotrebiteliask.sk	Furnizează servicii de consiliere; ajutor juridic pentru consumatori.
10. Regionálne združenie spotrebiteľov Regionspot	Kapiszatoryho 1, Nové Zámky Tel. (421) 35 42 32 64	Furnizează servicii de consiliere; ajutor juridic pentru consumatori
11. Združenie na ochranu práv spotrebiteľov vlastníkov a nájomcov bytov	Ipeľská 5 Bratislava 821 07 E-mail: znos@post.sk	Protejarea drepturilor consumatorilor, ale proprietarilor și chiriașilor de apartamente

FINLANDA

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Kuluttaja-asiamies	Tel. (358 9) 772 61 Fax (358 9) 772 67 557 E-mail posti@kuluttajavirasto.fi web: www.kuluttajavirasto.fi	Verifică practicile comerciale care vizează consumatorii și condițiile contractelor încheiate de aceștia; Verifică, de asemenea, dacă publicitatea radiotelevizată este în conformitate cu principiile etice și cu reglementările privind protecția minorilor.
2. Kuluttajat — Konsumenterna ry	Tel. (358 9) 877 50 120 Fax (358 9) 877 50 120 E-mail: info@kuluttajat-konsumenterna.fi Site: www.kuluttajat-konsumenterna.fi	Controlează eficacitatea și evoluția protecției consumatorilor.
3. Suomen Kuluttajaliitto	Tel. (358 9) 454 22 10 Fax (358 9) 454 22 120 E-mail suomen@kuluttajaliitto.fi Site: www.kuluttajaliitto.fi	Controlează, prin intermediul acțiunilor civile, interesele consumatorilor pe piață.
4. Kuluttajavirasto	Tel. (358 9) 772 61 Fax (358 9) 772 67 557 E-mail posti@kuluttajavirasto.fi Site: www.kuluttajavirasto.fi	Controlează pachetele de servicii turistice și securitatea acestora.
5. Rahoitustarkastus	Tel (358 10) 831 51 Fax (358 10) 831 53 28 E-mail rahoitustarkastus@rahoitustarkastus.fi Site: www.rahoitustarkastus@fi	Verifică comercializarea creditelor pentru consumatori și condițiile contractuale, în colaborare cu mediatorul pentru protecția consumatorilor.
6. Lääkelaitos	Tel. (358 9) 47 33 41 Fax (358 9) 71 44 69 E-mail kirjaamo@nam.fi Site: www.laakelaitos.fi	Verifică publicitatea pentru medicamente.
7. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus	Tel. (358 9) 396 72 70 Fax (358 9) 39 67 27 97 Site: www.sttv.fi	Verifică publicitatea la alcool și tutun.
8. Viestintävirasto	Tel. (358 9) 69 661 Fax (358 9) 69 66 410 E-mail kirjaamo@ficora.fi Site: www.ficora.fi	Controlează publicitatea la radio și televiziune, ținând seama de: — reglementările privind principiile etice și protecția minorilor care afectează publicitatea și publicitatea televizată; — publicitatea la alcool și tutun.
9. Vakuutusvalvontavirasto	Tel. (358 9) 415 59 50 Fax (358 9) 415 59 660 E-mail kirjaamo@vakuutusvalvonta.fi Site: www.vakuutusvalvonta.fi	Verifică comercializarea de asigurări și utilizarea condițiilor de asigurare.

SUEDIA

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Konsumentverket/ Konsumentombudsmannen	Tel: (46) 8 429 05 00 Fax: (46) 8 429 89 00 E-mail: konsumentverket@konsumentverket.se Site: www.konsumentverket.se	Konsumentverket este autoritatea administrativă națională care are drept scop apărarea intereselor consumatorilor.

Regatul Unit

Denumirea entității	Date de contact	Scop
1. Office of Fair Trading (OFT)	Tel. 0207 211 8000 The Office of Fair Trading Fleetbank House 2-6 Salisbury Square London EC4Y 8JX Regatul Unit www.offt.gov.uk enquiries@oft.gsi.gov.uk	Obiectivul OFT este de a sprijini maximizarea bunăstării consumatorilor și de a asigura buna funcționare a concurenței pentru ca piețele să fie mai eficiente și mai profitabile pentru consumatori.
2. The Information Commissioner's office (formerly The Information Commissioner)	Tel. 01625 545 700 Fax 01625 524 510 Information Commissioner's Office Wy-cliffe House Water Lane Wilmslow Cheshire SK9 5AF Regatul Unit http://www.informationcommissioner.gov.uk mail@ico.gsi.gov.uk	Legile privind protecția datelor și libertatea informației conferă comisarului pentru informații diverse responsabilități specifice.
3. The Civil Aviation Authority	Tel. 020 7379 7311 Civil Aviation Authority CAA House 45-59 Kingsway London WC2B 6TE Regatul Unit http://www.caa.co.uk	Îndeplinește mai multe funcții specifice, în principal apărarea intereselor justificate ale utilizatorilor de transport aerian și protejarea acestora împotriva consecințelor neregulilor provocate de organizatorii de transporturi aeriene.
4. The Office of Gas and Electricity Markets (formerly the Gas and Electricity Markets Authority)	Tel. 020 7901 7000 Fax 020 7901 7066 Ofgem 9 Millbank London SW1P 3GE Regatul Unit http://www.ofgem.gov.uk/ofgem/index.jsp enquiries@energywatch.org.uk	Este responsabil de reglementarea piețelor de gaz și electricitate în Marea Britanie și de protejarea intereselor consumatorilor de gaz și electricitate.
5. The Office for the Regulation of Electricity and Gas (Northern Ireland) (formerly the Director-General of Electricity Supply for Northern Ireland)	Tel. 02890 311575 The Office for the Regulation of Electricity and Gas (Northern Ireland) Brookmount Buildings 42 Fountain Street Belfast BT1 5EE Regatul Unit http://ofreg.nics.gov.uk/index.html	Este responsabil de reglementarea piețelor de gaz și electricitate în Irlanda de Nord și de protejarea intereselor consumatorilor de gaz și electricitate.
6. The Office of Communications	Tel. 0845 456 3000 Fax 0845 456 3333 The Office of Communications Riverside House 2a Southwark Bridge Road London SE1 9HA Regatul Unit http://www.ofcom.org.uk contact@ofcom.org.uk	Reprezintă autoritatea de control pentru industria britanică de telecomunicații, fiind responsabilă de reglementarea radiodifuziunii și televiziunii și a serviciilor de comunicații fără fir.

Denumirea entităţii	Date de contact	Scop
7. The Office of Water Services (formerly the Director-General of Water Services)	Tel. 0121 625 1300 / 1373 Fax 0121 625 1400 Office of Water Services Centre City Tower 7 Hill Street Birmingham B5 4UA Regatul Unit http://www.ofwat.gov.uk enquiries@ofwat.gsi.gov.uk	Reprezintă autoritatea tutelară a întreprinderilor privatizate din sectorul apelor în Anglia și Țara Galilor. Protejează interesele consumatorilor în ceea ce privește tariful și standardele de serviciu și se pronunță în litigii.
8. The Office of Rail Regulation (formerly the Rail Regulator)	Tel. 020 7282 2000 Fax 020 7282 2040 The Office of Rail Regulation 1 Waterhouse Square 138-142 Holborn London EC1N 2TQ Regatul Unit http://www.rail-reg.gov.uk	Este responsabil de buna funcționare a căilor ferate în Marea Britanie. Protecția intereselor utilizatorilor de căi ferate se numără printre responsabilitățile sale.
9. Every weights and measures authority in Great Britain	204 separate organisations. Please contact the Office of Fair Trading in the first instance: Tel. 0207 211 8000 The Office of Fair Trading Fleetbank House 2-6 Salisbury Square London EC4Y 8JX Regatul Unit www.oft.gov.uk enquiries@oft.gsi.gov.uk	Autoritățile din domeniul metrologiei fac parte din autoritățile locale din Marea Britanie, asigură respectarea legilor și regulamentelor care reglementează vânzarea și furnizarea de bunuri și servicii și oferă consiliere consumatorilor și întreprinderilor.
10. The Department of Enterprise, Trade and Investment in Northern Ireland	Tel. 028 9052 9900 Department of Enterprise, Trade and Investment Netherleigh Massey Avenue Belfast BT4 2JP Regatul Unit http://www.detini.gov.uk information@detini.gov	Asigură respectarea legilor și regulamentelor care reglementează vânzarea și furnizarea de bunuri și servicii în Irlanda de Nord și oferă consiliere consumatorilor și întreprinderilor.
11. The Financial Services Authority	Tel. 020 7066 1000 Fax 020 7066 1099 The Financial Services Authority 25 The North Colonnade, Canary Wharf, London E14 5HS Regatul Unit http://www.fsa.gov.uk	Organism independent care reglementează industria serviciilor financiare din Regatul Unit. Are drept scop menținerea încrederii în sistemul financiar britanic, promovarea înțelegerii publice și garantarea protecției consumatorilor.

Informații comunicate de statele membre privind ajutoarele de stat acordate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1857/2006 al Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat ajutoarelor de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii care își desfășoară activitatea în domeniul producției de produse agricole și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 70/2001

(2013/C 84/02)

Ajutor nr.: SA.36238 (13/XA)

Stat membru: Franța

Regiune: CENTRE

Denumirea sistemului de ajutoare sau denumirea întreprinderii care beneficiază de ajutorul individual: Aide exceptionnelle d'une avance remboursable pour les pertes subies par les arboriculteurs du Cher suite au gel du 17 avril 2012 en complément de l'indemnisation par le fonds national de gestion des risques en agriculture (FNGRA)

Temei legal:

- Article L. 361-5 du code rural et de la pêche maritime
- Article L. 1511-1 et suivants du code général des collectivités territoriales
- Arrêté interministériel du 29 décembre 2010 fixant la liste des risques considérés comme assurables pour la gestion du fonds national de gestion des risques en agriculture
- Arrêté du ministère de l'agriculture, de l'agroalimentaire et de la forêt (MAAF) du 18 septembre 2012 reconnaissant le caractère de calamité agricole

Cheltuielile anuale prevăzute în cadrul sistemului de ajutoare sau valoarea totală a ajutorului individual acordat întreprinderii: Valoarea anuală totală a bugetului previzionat în temeiul schemei de ajutor: EUR 0,33 (în milioane)

Valoarea maximă a ajutorului: 30,00 %

Durata sistemului de ajutoare sau a ajutorului individual: 2.3.2013–31.12.2013

Obiectivul ajutorului: Fenomene meteorologice nefavorabile [articolul 11 din Reg. (CE) nr. 1857/2006]

Sectorul (sectoarele) în cauză: AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT

Denumirea și adresa autorității care acordă ajutorul:

Conseil général du Cher
Direction de l'aménagement du territoire et du développement durable
Service environnement et agriculture
Place Marcel Plaisant-18023 BOURGES Cedex

Adresa web:

<http://www.cg18.fr/Aide-a-la-filiere-arboricole>

Alte informații: —

Ajutor nr.: SA.36240 (13/XA)

Stat membru: Irlanda

Regiune: IRELAND

Denumirea sistemului de ajutoare sau denumirea întreprinderii care beneficiază de ajutorul individual: Provision of technical support to SME's active in the primary production of agricultural products

Temei legal: An Bord Bia Acts 1994 to 2004

Cheltuielile anuale prevăzute în cadrul sistemului de ajutoare sau valoarea totală a ajutorului individual acordat întreprinderii: Valoarea anuală totală a bugetului previzionat în temeiul schemei de ajutor: EUR 0,30 (în milioane)

Valoarea maximă a ajutorului: 100,00 %

Durata sistemului de ajutoare sau a ajutorului individual: 5.3.2013–31.12.2013

Obiectivul ajutorului: Asistență tehnică [articolul 15 din Reg. (CE) nr. 1857/2006]

Sectorul (sectoarele) în cauză: AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT

Denumirea și adresa autorității care acordă ajutorul:

Bord Bia
Clanwilliam Court
Lower Mount Street
Dublin 2
Ireland

Adresa web:

<http://www.bordbia.ie/industryservices/producers/pages/horticulture.aspx>

Alte informații: —

Ajutor nr.: SA.36266 (13/XA)

Stat membru: Spania

Regiune: SALAMANCA

Denumirea sistemului de ajutoare sau denumirea întreprinderii care beneficiază de ajutorul individual: Subvenciones a asociaciones y cooperativas de ganaderos para la financiación de sistemas de control lechero, anualidad 2013.

Temei legal: Proyecto de bases reguladoras de la convocatoria de subvenciones dirigidas a asociaciones y cooperativas de ganaderos para la financiación de sistemas de control lechero, anualidad 2013.

Cheltuielile anuale prevăzute în cadrul sistemului de ajutoare sau valoarea totală a ajutorului individual acordat întreprinderii: Valoarea anuală totală a bugetului previzionat în temeiul schemei de ajutor: EUR 0,02 (în milioane)

Valoarea maximă a ajutorului: 50,00 %

Durata sistemului de ajutoare sau a ajutorului individual: 1.4.2013–31.12.2013

Obiectivul ajutorului: Sectorul creșterii animalelor [articolul 16 din Reg. (CE) nr. 1857/2006]

Sectorul (sectoarele) în cauză: Activități auxiliare pentru creșterea animalelor

Denumirea și adresa autorității care acordă ajutorul:

Excma. Diputación Provincial de Salamanca.
C/ Felipe Espino n° 1
37002 Salamanca. SPAIN

Adresa web:

<http://www.lasalina.es/areas/eh/ProyConvocatorias/2013/ControlLechero.pdf>

Alte informații: —

Ajutor nr.: SA.36267 (13/XA)

Stat membru: Spania

Regiune: SALAMANCA

Denumirea sistemului de ajutoare sau denumirea întreprinderii care beneficiază de ajutorul individual: Subvenciones dirigidas a asociaciones y federaciones agrarias 2013.

Temei legal: Proyecto de bases reguladoras de la convocatoria de subvenciones dirigidas a asociaciones y federaciones agrarias con sede en la provincia de Salamanca, anualidad 2013.

Cheltuielile anuale prevăzute în cadrul sistemului de ajutoare sau valoarea totală a ajutorului individual acordat întreprinderii: Valoarea anuală totală a bugetului previzionat în temeiul schemei de ajutor: EUR 0,02 (în milioane)

Valoarea maximă a ajutorului: 100,00 %

Durata sistemului de ajutoare sau a ajutorului individual: 1.4.2013–31.12.2013

Obiectivul ajutorului: Asistență tehnică [articolul 15 din Reg. (CE) nr. 1857/2006]

Sectorul (sectoarele) în cauză: Activități auxiliare agriculturii și activități după recoltare

Denumirea și adresa autorității care acordă ajutorul:

Excma. Diputación Provincial de Salamanca.
C/ Felipe Espino n° 1
37002 Salamanca. SPAIN

Adresa web:

<http://www.lasalina.es/areas/eh/ProyConvocatorias/2013/Asociaciones.pdf>

Alte informații: —

Ajutor nr.: SA.36269 (13/XA)

Stat membru: Spania

Regiune: SALAMANCA

Denumirea sistemului de ajutoare sau denumirea întreprinderii care beneficiază de ajutorul individual: Subvenciones dirigidas a las Denominaciones de Origen e Indicaciones Geográficas Protegidas 2013.

Temei legal: Proyecto de bases reguladoras de la convocatoria de subvenciones dirigidas a las Denominaciones de Origen e Indicaciones Geográficas Protegidas, Asociaciones con Marca de Garantía y a las entidades asociativas que promuevan el reconocimiento de alguna de estas figuras de calidad, anualidad 2013.

Cheltuielile anuale prevăzute în cadrul sistemului de ajutoare sau valoarea totală a ajutorului individual acordat întreprinderii: Valoarea anuală totală a bugetului previzionat în temeiul schemei de ajutor: EUR 0,03 (în milioane)

Valoarea maximă a ajutorului: 70,00 %

Durata sistemului de ajutoare sau a ajutorului individual: 1.4.2013–31.12.2013

Obiectivul ajutorului: Asistență tehnică [articolul 15 din Reg. (CE) nr. 1857/2006], Producția de produse agricole de calitate [articolul 14 din Reg. (CE) nr. 1857/2006]

Sectorul (sectoarele) în cauză: Activități auxiliare agriculturii și activități după recoltare

Denumirea și adresa autorității care acordă ajutorul:

Excma. Diputación Provincial de Salamanca.
C/ Felipe Espino n° 1
37002 Salamanca

Adresa web:

<http://www.lasalina.es/areas/eh/ProyConvocatorias/2013/Denominaciones.pdf>

Alte informații: —

Informații comunicate de statele membre privind ajutoarele de stat acordate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 800/2008 al Comisiei de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2013/C 84/03)

Numărul de referință al ajutorului	SA.35875 (12/X)	
Stat membru	Germania	
Numărul de referință al statului membru	N 790/2006	
Numele regiunii (NUTS)	DEUTSCHLAND Articolul 107 alineatul (3) litera (c)	
Autoritatea care acordă ajutorul	Bundesministerium für Bildung und Forschung Heinemannstrasse 2-6 53175 Bonn http://www.bmbf.de	
Denumirea măsurii de ajutor	„Betriebliches Kompetenzmanagement im demografischen Wandel“	
Temeiul juridic național (trimitere la publicația oficială națională)	Förderrichtlinie auf dem Gebiet des „Betrieblichen Kompetenzmanagements im demografischen Wandel“ vom 22.11.2012 im Bundesanzeiger veröffentlicht am 6.12.2012 (BAnz AT 6.12.2012 B 1) Bundeshaushaltsplan 2012, EP 30, Kap. 3004, Titel 68324	
Tipul măsurii	Schemă	
Modificarea unei măsuri de ajutor existente	—	
Durata	6.12.2012–31.12.2017	
Sectorul (sectoarele) economic(e) vizat(e)	Toate sectoarele economice care pot beneficia de ajutor	
Tipul de beneficiar	IMM, întreprindere mare	
Valoarea anuală totală a bugetului previzionat în temeiul schemei de ajutor	EUR 15,00 (în milioane)	
Pentru garanții	—	
Instrumentul de ajutor (articolul 5)	Subvenție directă	
Trimitere la decizia Comisiei	—	
În cazul cofinanțării din fonduri comunitare	2007DE05UPo (Operatives Programm des Bundes für den Europäischen Sozialfonds Förderperiode 2007-2013 und Nachfolgeprogramm – EUR 48,00 (în milioane)	
Obiective	Intensitatea maximă a ajutorului în % sau valoarea maximă a ajutorului în moneda națională	Prime pentru IMM-uri în %
Dezvoltare experimentală [articolul 31 alineatul (2) litera (c)]	25 %	10 %
Cercetare industrială [articolul 31 alineatul (2) litera (b)]	50 %	10 %
Cercetare fundamentală [articolul 31 alineatul (2) litera (a)]	100 %	—

Link către textul integral al măsurii de ajutor

<http://www.bmbf.de/foerderungen/20779.php>

Numărul de referință al ajutorului	SA.35947 (12/X)	
Stat membru	Ungaria	
Numărul de referință al statului membru	—	
Numele regiunii (NUTS)	Hungary Articolul 107 alineatul (3) litera (a), Articolul 107 alineatul (3) litera (c)	
Autoritatea care acordă ajutorul	Nemzetgazdasági Minisztérium 1051 Budapest, József nádor tér 1-4 http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium	
Denumirea măsurii de ajutor	Bizottság tájékoztatása a Tiszta növényi olaj üzemanyagként történő felhasználásának támogatásáról	
Temeiul juridic național (trimitere la publicația oficială națională)	— az egyes adózási tárgyú PM rendeletek módosításáról szóló .../2012. (...)NGM rendeletervezet (megj.1: A jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 8/2004. (III.10.) PM rendelet vonatkozó szakaszai) — egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról 2012. évi CLXXVIII. törvény (megj.: a jövedéki adó módosításáról szóló szakaszok)	
Tipul măsurii	Schemă	
Modificarea unei măsurii de ajutor existente	—	
Durata	1.1.2013–1.1.2023	
Sectorul (sectoarele) economic(e) vizat(e)	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	
Tipul de beneficiar	IMM, întreprindere mare	
Valoarea anuală totală a bugetului previzionat în temeiul schemei de ajutor	HUF 1 000,00 (în milioane)	
Pentru garanții	—	
Instrumentul de ajutor (articolul 5)	Alte tipuri de avantaje fiscale	
Trimitere la decizia Comisiei	—	
În cazul cofinanțării din fonduri comunitare	—	
Obiective	Intensitatea maximă a ajutorului în % sau valoarea maximă a ajutorului în moneda națională	Prime pentru IMM-uri în %
Ajutoare sub forma unor reduceri ale taxelor de mediu (articolul 25)	1 000 000 000 HUF	—

Link către textul integral al măsurii de ajutor

http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=157065.615422

Numărul de referință al ajutorului	SA.36036 (13/X)	
Stat membru	Germania	
Numărul de referință al statului membru	—	

Numele regiunii (NUTS)	BAYERN Mixte	
Autoritatea care acordă ajutorul	Bayerisches Staatsministerium für Wirtschaft, Infrastruktur, Verkehr und Technologie Prinzregentenstraße 28 80538 München http://www.stmwivt.bayern.de	
Denumirea măsurii de ajutor	Forschungsprogramm „Neue Werkstoffe“ (BayNW)	
Temeiul juridic național (trimitere la publicația oficială națională)	Richtlinie zum Forschungsprogramm „Neue Werkstoffe“ (BayNW), AllMBl 2012/640	
Tipul măsurii	Schemă	
Modificarea unei măsuri de ajutor existente	Modification N 730/2006	
Durata	1.1.2013–30.6.2014	
Sectorul (sectoarele) economic(e) vizat(e)	Toate sectoarele economice care pot beneficia de ajutor	
Tipul de beneficiar	IMM, întreprindere mare	
Valoarea anuală totală a bugetului previzionat în temeiul schemei de ajutor	EUR 4,75 (în milioane)	
Pentru garanții	—	
Instrumentul de ajutor (articolul 5)	Subvenție directă	
Trimitere la decizia Comisiei	—	
În cazul cofinanțării din fonduri comunitare	EFRE – EUR 1,00 (în milioane)	
Obiective	Intensitatea maximă a ajutorului în % sau valoarea maximă a ajutorului în moneda națională	Prime pentru IMM-uri în %
Ajutoare pentru studii de fezabilitate tehnice (articolul 32)	50 %	—
Cercetare industrială [articolul 31 alineatul (2) litera (b)]	50 %	0 %
Dezvoltare experimentală [articolul 31 alineatul (2) litera (c)]	25 %	0 %

Link către textul integral al măsurii de ajutor

<https://www.verkuendung-bayern.de/allmbl/jahrgang:2012/heftnummer:11/seite:640>

Numărul de referință al ajutorului	SA.36042 (13/X)
Stat membru	Țările de Jos
Numărul de referință al statului membru	Aanvullende subsidie Haalbaarheidsstudie
Numele regiunii (NUTS)	NEDERLAND Zone neasistate

Autoritatea care acordă ajutorul	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directie CZW Postbus 20011 2500 EA Den Haag email: angelique.herwijnen@minbzk.nl www.rijksoverheid.nl/ministeries/bzk	
Denumirea măsurii de ajutor	Aanvullende subsidie Green Deal Haalbaarheidsstudie nationaal fonds energiebesparing (NFEB)	
Temeiul juridic național (trimitere la publicația oficială națională)	Subsidiebesluit experimenten en kennisoverdracht wonen Geldend op 23.7.2012 http://wetten.overheid.nl/BWBR0020333/geldigheidsdatum_23-07-2012 Regeling Subsidiebesluit experimenten en kennisoverdracht wonen Geldend op 23.7.2012 http://wetten.overheid.nl/BWBR0020311/geldigheidsdatum_23-07-2012	
Tipul măsurii	ajutor ad hoc	
Modificarea unei măsuri de ajutor existente	Modification SA.35212	
Data acordării ajutorului	Începând cu data de 10.12.2012	
Sectorul (sectoarele) economic(e) vizat(e)	Activități de contabilitate și audit financiar; consultanță în domeniul fiscal	
Tipul de beneficiar	întreprindere mare – Price Waterhouse Coopers Accountants N.V.	
Valoarea totală a ajutorului ad hoc acordat întreprinderii	EUR 0,08 (în milioane)	
Pentru garanții	—	
Instrumentul de ajutor (articolul 5)	Subvenție directă	
Trimitere la decizia Comisiei	—	
În cazul cofinanțării din fonduri comunitare	—	
Obiective	Intensitatea maximă a ajutorului în % sau valoarea maximă a ajutorului în moneda națională	Prime pentru IMM-uri în %
Ajutoare pentru studii în domeniul mediului (articolul 24)	50 %	0 %

Link către textul integral al măsurii de ajutor

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/besluiten/2012/12/10/aanvullende-beschikking-subsidie-onderzoek-haalbaarheidsstudie-green-deal-nationaal-fonds-energiebesparing.html>

Numărul de referință al ajutorului	SA.36043 (13/X)
Stat membru	Țările de Jos
Numărul de referință al statului membru	Aanvullende subsidie GEN
Numele regiunii (NUTS)	NEDERLAND Zone neasistate
Autoritatea care acordă ajutorul	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directie CZW Postbus 20011 2500 EA Den Haag email: angelique.herwijnen@minbzk.nl www.rijksoverheid.nl/ministeries/bzk

Denumirea măsurii de ajutor	Aanvullende subsidie Programma Gebieden Energie Neutraal (GEN)	
Temeiul juridic național (trimitere la publicația oficială națională)	Subsidiebesluit experimenten en kennisoverdracht wonen (Staatsblad 25 september 2006, nr. 455) http://wetten.overheid.nl/BWBR0020333/geldigheidsdatum_19-04-2011 en Regeling Subsidiebesluit experimenten en kennisoverdracht wonen (Staatscourant 6 oktober 2006, nummer 195) http://wetten.overheid.nl/BWBR0020311/geldigheidsdatum_19-04-2011	
Tipul măsurii	ajutor ad hoc	
Modificarea unei măsuri de ajutor existente	Modification SA.32903	
Data acordării ajutorului	Începând cu data de 4.12.2012	
Sectorul (sectoarele) economic(e) vizat(e)	Fabricarea altor produse din minerale nemetalice, n.c.a., Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor, Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, CONSTRUCȚII, INTERMEDIERI FINANCIARE ȘI ASIGURARI, Activități de contabilitate și audit financiar; consultanță în domeniul fiscal, Activități de arhitectură, inginerie și servicii de consultanță tehnică legate de acestea, Cercetare-dezvoltare în științe sociale și umaniste	
Tipul de beneficiar	IMM – Coöperatie GEN	
Valoarea totală a ajutorului ad hoc acordat întreprinderii	EUR 0,50 (în milioane)	
Pentru garanții	—	
Instrumentul de ajutor (articolul 5)	Subvenție directă	
Trimitere la decizia Comisiei	—	
În cazul cofinanțării din fonduri comunitare	—	
Obiective	Intensitatea maximă a ajutorului în % sau valoarea maximă a ajutorului în moneda națională	Prime pentru IMM-uri în %
Ajutoare pentru studii în domeniul mediului (articolul 24)	50 %	20 %

Link către textul integral al măsurii de ajutor

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/bsluiten/2012/12/04/aanvullende-beschikking-gebieden-energie-neutraal-programma-gen.html>

Informații comunicate de statele membre privind ajutoarele de stat acordate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 800/2008 al Comisiei de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2013/C 84/04)

Numărul de referință al ajutorului	SA.22488 (XR13/07)	
Stat membru	Austria	
Numărul de referință al statului membru	—	
Numele regiunii (NUTS)	SUEDOESTERREICH, OSTOESTERREICH, WESTOESTERREICH Articolul 107 alineatul (3) litera (c), Articolul 107 alineatul (3) litera (a)	
Autoritatea care acordă ajutorul	Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit (BMWA), Abteilung V/4 (Tourismus-Förderungen) 1011 Wien, Stubenring 1 www.oehrt.at	
Denumirea măsurii de ajutor	Richtlinien des Bundesministers für Wirtschaft und Arbeit für die Übernahme von Haftung für die Tourismus- und Freizeitwirtschaft 2007 -2013, Punkte 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 und 4.5	
Temeiul juridic național (trimitere la publicația oficială națională)	—	
Tipul măsurii	Schemă	
Modificarea unei măsuri de ajutor existente	—	
Durata	1.1.2007–31.12.2013	
Sectorul (sectoarele) economic(e) vizat(e)	Hoteluri și alte facilități de cazare	
Tipul de beneficiar	—	
Valoarea anuală totală a bugetului previzionat în temeiul schemei de ajutor	EUR 0,21 (în milioane)	
Pentru garanții	EUR 0,03 (în milioane)	
Instrumentul de ajutor (articolul 5)	garantare	
Trimitere la decizia Comisiei	—	
În cazul cofinanțării din fonduri comunitare	—	
Obiective	Intensitatea maximă a ajutorului în % sau valoarea maximă a ajutorului în moneda națională	Prime pentru IMM-uri în %
	0 EUR	0 %

Link către textul integral al măsurii de ajutor:

www.oehrt.at

Informații comunicate de statele membre privind ajutoarele de stat acordate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 800/2008 al Comisiei de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2013/C 84/05)

Numărul de referință al ajutorului	SA.22524 (XR28/07)	
Stat membru	Austria	
Numărul de referință al statului membru	—	
Numele regiunii (NUTS)	STEIERMARK Articolul 107 alineatul (3) litera (c)	
Autoritatea care acordă ajutorul	Steirische Wirtschaftsförderungsges.m.b.H Nikolaiplatz 2 8020 Graz annemarie.goetschl@sfg.at erich.steiner@sfg.at 0316/ 7093-114 bzw. DW 115 www.sfg.at	
Denumirea măsurii de ajutor	Aktionsprogramm Innovative Investitionen	
Temeiul juridic național (trimitere la publicația oficială națională)	Steiermärkisches Wirtschaftsförderungsgesetz LGBL. Nr. 14/2002 in der geltenden Fassung Allgemeine Rahmenrichtlinie für die Gewährung von Förderungen nach dem Steiermärkischen Wirtschaftsförderungsgesetz (Beschluss der Steiermärkischen Landesregierung vom 15.5.2000, GZ LBD-WIP 13 Fo 7-00/46) Richtlinie für die Steirische Wirtschaftsförderung (eingereicht zur Notifizierung bei der EK am 29.8.2006; N 572/2006)	
Tipul măsurii	Schemă	
Modificarea unei măsuri de ajutor existente	Modification N 572/2006	
Durata	31.1.2007–31.12.2013	
Sectorul (sectoarele) economic(e) vizat(e)	Toate sectoarele economice care pot beneficia de ajutor	
Tipul de beneficiar	—	
Valoarea anuală totală a bugetului previzionat în temeiul schemei de ajutor	EUR 105,00 (în milioane)	
Pentru garanții	EUR 15,00 (în milioane)	
Instrumentul de ajutor (articolul 5)	Subvenție directă	
Trimitere la decizia Comisiei	—	
În cazul cofinanțării din fonduri comunitare	—	
Obiective	Intensitatea maximă a ajutorului în % sau valoarea maximă a ajutorului în moneda națională	Prime pentru IMM-uri în %
	0 EUR	0 %

Link către textul integral al măsurii de ajutor:

<http://www.sfg.at/cms/82/>

„Aktionsprogramm – Innovative Investitionen”

Informații sintetizate comunicate de statele membre privind ajutoarele de stat acordate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 736/2008 al Comisiei privind punerea în aplicare a articolelor 87 și 88 din tratat în ceea ce privește ajutoarele de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești

(2013/C 84/06)

Ajutor nr.: SA.34931 (2012/XF)

Stat membru: SPANIA

Regiunea/Autoritatea care acordă ajutorul: LA RIOJA

Denumirea schemei de ajutoare sau denumirea întreprinderii care beneficiază de ajutorul *ad-hoc*:

Fomento de la acuicultura y de la transformación y comercialización de los productos de la pesca y la acuicultura

Acest ajutor îl înlocuiește pe cel înregistrat sub numărul XF7/2011.

Temeiul juridic: Orden n° 5/2012, de 20 de marzo, de la Consejería de Industria, Innovación y Empleo, por la que se aprueban las bases reguladoras de concesión de subvenciones por la Agencia de Desarrollo Económico de La Rioja destinadas al fomento de la acuicultura y de la transformación y comercialización de los productos de la pesca y la acuicultura, en régimen de concesión directa (Boletín Oficial de La Rioja número 35, de 21 de marzo de 2012).

Cheltuielile anuale prevăzute în cadrul schemei sau valoarea ajutorului *ad hoc* acordat: 0,55 milioane de euro

Intensitatea maximă a ajutorului: 40%

Data punerii în aplicare: 22 martie 2012

Durata schemei de ajutoare sau a ajutorului individual acordat (până la 30 iunie 2014 cel târziu); a se indica:

X în cazul în care este vorba de o schemă: data până la care se poate acorda ajutorul: 30.6.2014

în cazul unui ajutor *ad-hoc*: data prevăzută pentru plata ultimei tranșe.

Obiectivul ajutorului: Promovarea acvaculturii și a prelucrării și comercializării produselor pescărești și de acvacultură.

A se indica articolul sau articolele invocate (articolele 8 - 24): Articolele 11 și 16.

Activitatea vizată: Acvacultura și prelucrarea și comercializarea cu ridicata a produselor pescărești și de acvacultură.

Denumirea și adresa autorității care acordă ajutorul:

AGENCIA DE DESARROLLO ECONÓMICO DE LA RIOJA (ADER)

Muro de la Mata 13/-14.

26071 Logroño (La Rioja, España)

Adresa de internet la care poate fi consultat textul integral al schemei sau criteriile și condițiile de acordare a unui ajutor *ad hoc* în afara unei scheme de ajutoare:

http://www2.larioja.org/pls/dad_user/G04.texto_integro?p_cdi_accn=18-353374

Justificare: a se indica motivul pentru care s-a instituit o schemă de ajutoare de stat, mai degrabă decât un ajutor în cadrul Fondului european pentru pescuit:

Subvențiile prevăzute de Ordinul nr. 5/2012 din 20 martie 2011 fac parte din programul operațional pentru sectorul pescuitului din Spania pentru perioada 2007-2013, cofinanțat de Fondul european pentru pescuit.

Cu toate acestea, potrivit estimărilor, contribuțiile financiare ale Agenției de Dezvoltare Economică din La Rioja (*Agencia de Desarrollo Económico de La Rioja*) vor depăși valorile prevăzute în programul operațional. Prin urmare, considerăm că se aplică articolul 7 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 al Consiliului din 27 iulie 2006 privind Fondul European pentru Pescuit și, în aceste condiții, se aplică și articolele 87, 88 și 89 din tratat.

Informații sintetizate comunicate de statele membre privind ajutoarele de stat acordate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 736/2008 al Comisiei privind punerea în aplicare a articolelor 87 și 88 din tratat în ceea ce privește ajutoarele de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești

(2013/C 84/07)

Ajutor nr.: SA.34894 (2012/XF)

în cazul unui ajutor ad-hoc: data prevăzută pentru plata ultimei tranșe.

Stat membru: SPANIA

Obiectivul ajutorului: sporirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-urilor) pentru a facilita accesul acestora la piețele externe.

Regiunea/Autoritatea care acordă ajutorul: LA RIOJA / AGENCIA DE DESARROLLO ECONÓMICO DE LA RIOJA

A se indica articolul sau articolele invocate (articolele 8 - 24): articolul 20

Denumirea schemei de ajutoare sau denumirea întreprinderii care beneficiază de ajutorul ad-hoc: PROGRAMA ESTRATÉGICO DE COMERCIO EXTERIOR (Transformación y comercialización de los productos de la pesca)

Activitatea vizată: dezvoltarea de noi piețe și lansarea de campanii de promovare a produselor pescărești și de acvacultură.

Temeiul juridic: Orden no 6/2012, de 20 de marzo, de la Consejería de Industria, Innovación y Empleo, por la que se aprueban las bases reguladoras de la concesión de subvenciones por la Agencia de Desarrollo Económico de La Rioja destinadas al programa estratégico de comercio exterior, en régimen de concesión directa (Boletín Oficial de La Rioja número 35, de 21 de marzo de 2012).

Denumirea și adresa autorității care acordă ajutorul:

Agencia de Desarrollo Económico de La Rioja
Muro de la Mata 13/-14
26071 Logroño (La Rioja, España)

Cheltuielile anuale prevăzute în cadrul schemei sau valoarea ajutorului ad hoc acordat: 120 000 €

Adresa de internet la care poate fi consultat textul integral al sistemului sau criteriile și condițiile de acordare a unui ajutor ad hoc în afara unei scheme de ajutoare:

http://www2.larioja.org/pls/dad_user/G04.texto_integro?p_cdi_accn=19-353375

Intensitatea maximă a ajutorului: până la 50 %.

Data punerii în aplicare: 22.3.2012

Justificare: a se indica motivul pentru care s-a instituit o schemă de ajutoare de stat, mai degrabă decât un ajutor în cadrul Fondului european pentru pescuit: Întreprinderile care activează în domeniul prelucrării și comercializării produselor pescărești se numără printre beneficiarii Programului strategic de comerț exterior. Nu au fost instituite ajutoare specifice pentru aceste întreprinderi, ele fiind incluse într-un plan de acordare de ajutoare deja existent (și înregistrate până în prezent cu numărul SA. 32720(2011/XF).

Durata schemei de ajutoare sau a ajutorului individual acordat (până la 30 June 2014 cel târziu); a se indica:

X în cazul schemei: data până la care se poate acorda ajutorul: 30.6.2014

Informații sintetizate comunicate de statele membre privind ajutoarele de stat acordate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 736/2008 al Comisiei privind punerea în aplicare a articolelor 87 și 88 din tratat în ceea ce privește ajutoarele de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești

(2013/C 84/08)

Ajutor nr.: SA.35752 (2012/XF)

Stat membru: Letonia

Regiunea/Autoritatea care acordă ajutorul: Letonia

Denumirea schemei de ajutoare/Denumirea întreprinderii care beneficiază de ajutorul ad-hoc: *Virssaistības pasākumam „Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde un marketings”* [Angajamente suplimentare pentru măsura „Prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură”]

Temei juridic: *Ministru kabineta 2008.gada 1.aprīļa noteikumi Nr.241 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu zivsaimniecības attīstībai atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam „Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde”* [Regulament al guvernului nr. 241 din 1 aprilie 2008 de stabilire a procedurii pentru acordarea ajutoarelor de stat și a ajutorului din partea Uniunii Europene pentru dezvoltarea pescuitului prin intermediul unei cereri deschise de oferte pentru măsura „Prelucrarea produselor pescărești și de acvacultură”]

Cheltuielile anuale prevăzute în cadrul sistemului sau valoarea ajutorului ad-hoc acordat:

Finanțare publică pentru perioada 2007-2013: LVL 25 470 254

Angajamente suplimentare: 2 828 196 LVL (11,1 %)

Intensitatea maximă a ajutoarelor: 60 %

Data punerii în aplicare: 6 decembrie 2012

Durata schemei de ajutoare sau a ajutorului individual (până la 30 iunie 2014 cel târziu); a se indica:

— în cazul schemei: data până la care se pot acorda ajutoare;

30 iunie 2014

— în cazul unui ajutor ad-hoc: data preconizată pentru plata ultimei tranșe.

Obiectivul ajutorului: Ajutor pentru întreprinderile care își desfășoară activitatea în sectorul prelucrării produselor pescărești și de acvacultură pentru a realiza proiecte în cadrul măsurii „Investiții în întreprinderile din sectorul acvaculturii”.

A se indica articolul sau articolele invocate (articolele 8-24): Articolul 16 din Regulamentul (CE) nr. 736/2008 al Comisiei

Activitatea în cauză:

Finanțarea publică disponibilă pentru măsura „Prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură” din axa prioritară 2 „Acvacultura, pescuitul în apele interioare, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură” din programul operațional pentru implementarea ajutorului din Fondul european pentru pescuit în Letonia (2007-2013) se ridică la 25 470 254 LVL. Angajamentele suplimentare vor reprezenta 11,1 % din finanțarea publică disponibilă pentru această măsură, și anume 2 828 196 LVL.

Obiectivul măsurii „Prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură” este de a spori valoarea adăugată a produselor pescărești și de acvacultură, de a îmbunătăți siguranța ocupațională și a productivității, de a reduce impactul negativ asupra mediului, de a garanta calitatea produselor, inclusiv prin reducerea cantității de substanțe nocive în produsele pescărești, precum și de a crea produse noi și de a utiliza produsele secundare și deșeurile de la prelucrarea peștelui.

În cadrul măsurii „Prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură”, ajutorul din angajamentele suplimentare va fi furnizat numai întreprinderilor mici și mijlocii. Cuantumul maxim al cheltuielilor eligibile pentru un proiect este de 2 milioane EUR. Cuantumul maxim al cheltuielilor eligibile pentru un beneficiar este de 1 milion EUR pe an.

Denumirea și adresa autorității care acordă ajutorul:

Lauku atbalsta dienests [Serviciul de sprijin rural]
Rīga, Republikas laukums 2, LV-1981

Adresa web la care poate fi consultat textul integral al schemei sau criteriile și condițiile de acordare a unui ajutor ad-hoc în afara unei scheme de ajutoare:

<http://www.zm.gov.lv/?sadala=2231>

Justificare: a se indica motivul pentru care s-a instituit o schemă de ajutoare de stat și nu s-a acordat un ajutor din Fondul european pentru pescuit: Schema de ajutoare de stat a fost instituită pentru ca toată finanțarea publică să fie absorbită, inclusiv fondurile publice rezervate pentru proiectele neimplementate, atunci când se asumă angajamente suplimentare la sfârșitul perioadei de aplicare a Fondului european pentru pescuit.

V

(Anunțuri)

PROCEDURI REFERITOARE LA PUNEREA ÎN APLICARE A POLITICII ÎN
DOMENIUL CONCURENȚEI

COMISIA EUROPEANĂ

AJUTOR DE STAT – REPUBLICA ITALIANĂ

Ajutor de stat SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C), SA.32016 (2011/C) – Italia

Ajutor de stat pentru societățile fostului grup Tirrenia și pentru achizitorii acestora

Invitație de a prezenta observații în temeiul articolului 108 alineatul (2) din TFUE

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2013/C 84/09)

Prin scrisoarea din data de 19.12.2012, reprodusă în versiunea lingvistică autentică în paginile care urmează acestui rezumat, Comisia a comunicat Republicii Italiene decizia sa de a iniția procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din TFUE privind măsura menționată anterior.

Părțile interesate își pot prezenta observațiile privind măsura pentru care Comisia inițiază procedura în termen de o lună de la data publicării prezentului rezumat și a scrisorii de mai jos, la adresa:

Commission européenne
Direction générale de la concurrence
Grefe des aides d'État
Bureau: J-70, 3/225
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Fax +32 22 96 12 42

Aceste observații vor fi comunicate Republicii Italiene. Păstrarea confidențialității privind identitatea părții interesate care prezintă observațiile poate fi solicitată în scris, precizându-se motivele care stau la baza solicitării.

I. PROCEDURĂ

La data de 5 octombrie 2011, Comisia a deschis procedura oficială de investigare în privința mai multor măsuri adoptate de statul italian în favoarea societăților fostului grup Tirrenia.

Decizia de inițiere din 2011 a vizat, în principal, următoarele aspecte:

- compensația plătită de statul italian în perioada 2009-2011 tuturor societăților fostului grup Tirrenia în temeiul prelungirii convențiilor inițiale;
- ajutorul potențial acordat în cadrul privatizării întreprinderilor Tirrenia di Navigazione (*Tirrenia*) și Siremar, două dintre societățile grupului;
- alte măsuri de care au beneficiat societățile în contextul privatizării.

În urma adoptării deciziei de inițiere din 2011, Comisia a primit plângeri suplimentare privind presupuse măsuri de ajutor de stat de care au beneficiat societățile fostului grup Tirrenia, în special cu privire la:

- anumite măsuri luate de regiunea Sardinia în favoarea Saremar;
- presupusul ajutor acordat societății Compagnia delle Isole (*CdI*), cumpărătorul întreprinderii Siremar în contextul procedurii de vânzare;
- compensația care trebuia să fie plătită societății Compagnia italiana di Navigazione (*CIN*), cumpărătorul selecționat al Tirrenia, pe durata celor 8 ani de valabilitate a viitoarei convenții;

(d) privatizarea Toremar și compensația care trebuia să fie plătită societății Moby, cumpărătorul său selecționat, în temeiul noului contract de servicii publice atribuit de autoritățile regionale acesteia din urmă în procedura de ofertare pentru privatizarea Toremar.

La 10 ianuarie 2012, autoritățile italiene au notificat în mod oficial, din motive de securitate juridică, compensația care trebuia să fie plătită în temeiul noilor convenții achizitorilor întreprinderilor Tirrenia și Siremar. La 24 ianuarie 2012, 4 februarie 2012 și 3 iulie 2012, Comisia a solicitat autorităților italiene informații suplimentare privind măsurile notificate. Informațiile au fost furnizate de autoritățile italiene prin scrisorile din 9 februarie 2012, 11 mai 2012 și 19 iulie 2012.

La 19 iulie 2012, autoritățile italiene au informat, de asemenea, Comisia că a fost semnată noua convenție între statul italian și CIN, cumpărătorul societății Tirrenia. La 30 iulie 2012, Comisia a fost informată că, la 31 iulie 2012, avea să fie semnată convenția între statul italian și Cdl, cumpărătorul întreprinderii Siremar.

În paralel, autoritățile italiene au furnizat informații suplimentare privind privatizarea celorlalte societăți regionale ale fostului grup Tirrenia, și anume Toremar, Caremar, Saremar și Laziomar. Informații detaliate privind procedurile de vânzare au fost furnizate ulterior Comisiei, aceasta neavându-le la dispoziție la momentul adoptării deciziei de inițiere din 2011.

La 12 octombrie 2012, autoritățile italiene au notificat, din motive de securitate juridică, o finanțare publică în valoare de 10 milioane EUR acordată Saremar pentru a compensa operarea celor două rute care leagă Sardinia de Italia continentală, și anume Civitavecchia - Golfo Aranci și Porto Torres - Vado Ligure, în perioada 2011/2012. Conform autorităților italiene, măsura ar trebui să intre în vigoare la 1 decembrie 2012.

II. DESCRIEREA MĂSURILOR ÎN PRIVINȚA CĂRORA COMISIA ÎNIȚIAZĂ PROCEDURA

În cadrul procedurii de inițiere din 2011, evaluarea compensației acordate societăților grupului Tirrenia a vizat doar perioada 2009-2011. În măsura în care nu toate procedurile de vânzare au fost încheiate până la sfârșitul anului 2011, este oportun ca procedura oficială de investigare să se extindă în ceea ce privește compensația pentru obligația de serviciu public plătită tuturor societăților fostului grup Tirrenia până la finalizarea privatizării, și anume până la atribuirea oficială a noilor convenții/contracte de servicii publice către cumpărători.

În al doilea rând, decizia de inițiere din 2011 nu a inclus o evaluare a măsurilor suplimentare întreprinse de regiunea Sardinia în favoarea întreprinderii Saremar în urma transferului participației deținute de Tirrenia în cadrul acesteia. La momentul adoptării deciziei de inițiere din 2011, Comisia nu avea, de fapt, cunoștință de aceste măsuri adoptate la nivel regional.

În al treilea rând, pe baza informațiilor disponibile în acest stadiu, Comisia consideră că autoritățile italiene au utilizat în

mod incorect ajutorul pentru salvare acordat anterior întreprinderilor Tirrenia și Siremar prin decizia din 16 noiembrie 2010 ⁽¹⁾.

În al patrulea rând, în decizia sa de inițiere din 2011 Comisia nu a evaluat în temeiul normelor privind ajutoarele de stat compensația care trebuie să fie plătită cumpărătorilor societăților fostului grup Tirrenia pentru îndeplinirea obligației de serviciu public. Decizia respectivă a inclus doar o evaluare preliminară a procedurii pentru vânzarea activelor întreprinderilor Tirrenia și Siremar, procedură care s-a încheiat cu atribuirea către achizitori a viitoarelor convenții, fără a se efectua însă, în temeiul normelor privind ajutoarele de stat, o evaluare a compensației care trebuie să fie plătită ulterior.

În al cincilea rând, în una dintre plângerile primite în urma adoptării deciziei de inițiere din 2011 se afirmă, printre altele, că societatea Cdl a fost declarată câștigătoare în procedura de ofertare pentru vânzarea întreprinderii viabile Siremar, însărcinată cu prestarea serviciului public în baza unei garanții a acesteia din urmă furnizată de o bancă comercială, și anume Unicredit S.p.A. O astfel de garanție se presupune a fi fost condiționată de o contragaranție furnizată de regiunea Sicilia. Autorul plângerii susține că respectiva contragaranție, care nu prevedea nicio primă pentru concedent, constituie un ajutor pentru Cdl.

Autorul plângerii a introdus o cale de atac în fața instanțelor naționale împotriva deciziei autorităților italiene de a declara câștigătoare oferta depusă de Cdl. Pe baza informațiilor de care dispune Comisia în acest stadiu, Tribunalul Administrativ Regional (TAR) din Lazio a hotărât, la 7 iunie 2012, că respectiva contragaranție furnizată de Sicilia ca parte a prețului de cumpărare oferit de adjudecatar a constituit un ajutor de stat, indiferent dacă aceasta a fost, în cele din urmă, executată sau retrasă. În consecință, TAR a declarat procedura de vânzare a întreprinderii Siremar ca fiind parțial nulă. Ulterior, prin ordinul provizoriu emis la 18 iulie 2012, Consiglio di Stato (CdS) a suspendat executarea hotărârii pronunțate de TAR, excluzând temporar reînnoirea procedurii.

Cu toate că procedura de vânzare a Siremar a fost inclusă în decizia de inițiere din 2011, în stadiul respectiv Comisia nu a avut cunoștință de nicio garanție/contragaranție acordată vreunui dintre ofertanți.

În al șaselea rând, în observațiile lor referitoare la decizia de inițiere din 2011, autoritățile italiene au prezentat în detaliu principalele faze ale procedurii de vânzare a societății Tirrenia și oferta câștigătoare a CIN. Prețul de cumpărare este achitat de CIN în rate repartizate pe durata celor opt ani de valabilitate a noii convenții. Având în vedere valoarea actualizată a acestor plăți, prețul efectiv de cumpărare achitat de CIN este mai mic decât valoarea de piață stabilită de expertul numit de minister.

În ultimul rând, Comisia a luat cunoștință de faptul că autoritățile italiene au impus anumite condiții potențialilor ofertanți în cadrul procedurilor pentru vânzarea societăților regionale cărora le-au fost atribuite noi contracte de servicii publice.

⁽¹⁾ Decizia Comisiei din 16 noiembrie 2010, cazul de ajutor de stat N 418/2010 - IT - Ajutor pentru salvare în favoarea societății Tirrenia di Navigazione care face obiectul unei proceduri de administrare extraordinară (*amministrazione straordinaria*), JO C 102, 2 aprilie 2011.

III. EVALUARE

Procesul de privatizare nu a fost încă finalizat pentru toate societățile fostului grup Tirrenia. Cu excepția unei notificări referitoare la compensația acordată societății Saremar pentru operarea temporară a două rute suplimentare, autoritățile italiene nu au informat Comisia cu privire la vreo modificare substanțială în ceea ce privește condițiile aplicabile serviciilor publice, inclusiv compensației acordate societăților pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public. În consecință, în conformitate cu informațiile disponibile în acest stadiu, Comisia consideră că societățile fostului grup Tirrenia, cu excepția societății Saremar, au continuat să execute obligația de serviciu public în aceleași condiții după încheierea anului 2011 și până la intrarea în vigoare a noilor convenții/contracte de servicii publice.

În consecință, aceleași îndoieli exprimate de Comisie în decizia sa de inițiere se aplică în ceea ce privește compensația acordată societăților fostului grup Tirrenia din ianuarie 2012 și până la intrarea în vigoare a noilor contracte.

În ceea ce privește în mod specific Saremar, Comisia observă că, după ce a fost transferată către autoritățile regionale, acestea i s-a atribuit operarea noilor rute care leagă Sardinia de continent. În acest stadiu, opinia preliminară a Comisiei este aceea că, prin compensația acordată pentru operarea celor două rute suplimentare, societății Saremar i s-ar conferi un avantaj economic susceptibil să denatureze concurența și să afecteze schimburile comerciale, ceea ce ar constitui un ajutor de stat. Același lucru este valabil în ceea ce privește alte măsuri de finanțare publică în beneficiul Saremar.

În plus, pe baza informațiilor disponibile în acest stadiu, Comisia consideră că autoritățile italiene au utilizat în mod incorect ajutorul pentru salvare autorizat de Comisie în 2010 în favoarea societăților Tirrenia și Siremar.

În plus, există îndoieli în ceea ce privește afirmația Italiei conform căreia compensația plătită cumpărătorilor societăților în cadrul viitoarelor convenții/contracte de servicii publice nu constituie un ajutor.

Mai mult, în acest stadiu, Comisia consideră că este posibil ca respectiva contragarantă furnizată de Sicilia ca parte a prețului de cumpărare să fi generat un avantaj economic atât pentru Unicredit, în calitate de garant de prim nivel, cât și pentru Siremar, în calitate de debitor.

În plus, se pare că valoarea reală a prețului de cumpărare plătit de CIN este mai mică decât prețul stabilit de evaluatorul independent numit de ministerul de resort.

În cele din urmă, în conformitate cu informațiile disponibile în acest stadiu, Comisia consideră că procedurile de ofertare organizate la nivel regional pentru vânzarea participației publice în cadrul societăților regionale nu au fost suficient de nediscriminatorii și/sau necondiționate pentru a se asigura selecția celei mai avantajoase oferte din punct de vedere economic, pe baza prețului cel mai ridicat.

În consecință, actuala extindere a procedurii oficiale de investigare se referă la următoarele măsuri:

- (a) compensația plătită în temeiul prelungirii convențiilor inițiale până la finalizarea procesului de privatizare (*măsura 1*);
- (b) măsurile suplimentare adoptate de regiunea Sardinia în favoarea societății Saremar (*măsura 2*);
- (c) utilizarea incorectă a ajutorului pentru salvare (*măsura 3*);
- (d) compensația care trebuie să fie plătită pentru îndeplinirea obligației de serviciu public în temeiul viitoarelor convenții/contracte de servicii publice (*măsura 4*);
- (e) contragarantă furnizată de regiunea Sicilia ca parte a prețului de cumpărare plătit de CdI pentru întreprinderea viabilă Siremar, însărcinată cu furnizarea serviciului public (*măsura 5*);
- (f) amânarea plății prețului de cumpărare a Tirrenia (*măsura 6*);
- (g) privatizarea societăților regionale (*măsura 7*).

În acest stadiu, Comisia consideră că toate măsurile menționate mai sus implică acordarea unei finanțări de stat suplimentare pentru societățile fostului grup Tirrenia sau/și achizitorii acestora și, prin urmare, implică un transfer de resurse de stat. Măsurile conferă un avantaj economic selectiv beneficiarilor și sunt susceptibile să afecteze schimburile comerciale din UE și să denatureze concurența în cadrul pieței interne.

În conformitate cu articolul 14 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului, orice tip de ajutor ilegal poate face obiectul recuperării de la beneficiari.

TEXTUL SCRISORII

„La Commissione desidera informare l'Italia che, dopo aver esaminato le informazioni trasmesse dalle autorità italiane relativamente alla misura in oggetto, ha deciso di estendere il procedimento di indagine formale di cui all'articolo 108, paragrafo 2, del trattato sul funzionamento dell'Unione europea (TFUE).

1. PROCEDIMENTO E MOTIVI DELL'ESTENSIONE

1.1. Contesto

- (1) Il Gruppo Tirrenia è stato proprietà dello Stato italiano attraverso la società Fintecna - Finanziaria per i settori industriali e dei servizi S.p.A. (di seguito *Fintecna*), che comprendeva inizialmente sei società, ossia Tirrenia, Adriatica, Caremar, Saremar, Siremar e Toremar, che fornivano servizi di trasporto marittimo sulla base di contratti separati di servizio pubblico conclusi con lo Stato italiano nel 1991 e rimasti in vigore per 20 anni, dal gennaio 1989 al dicembre 2008 (di seguito *le convenzioni iniziali*).
- (2) Tali contratti di servizio pubblico avevano lo scopo di garantire la regolarità e continuità dei suddetti servizi di trasporto marittimo, che per la maggior parte collegano l'Italia continentale con Sicilia, Sardegna e con altre isole italiane minori. A tal fine, lo Stato italiano concedeva aiuti finanziari sotto forma di sovvenzioni corrisposte direttamente a ciascuna delle società del gruppo.
- (3) Il decreto-legge 30 dicembre 2008 n. 207, convertito in legge 27 febbraio 2009 n. 14, disponeva la proroga delle convenzioni iniziali fino alla fine del 2009.
- (4) L'articolo 19-ter del decreto-legge 25 settembre 2009, n. 135, convertito in legge 20 novembre 2009, n. 166 (di seguito, *la legge del 2009*), ha disposto l'ulteriore proroga delle convenzioni iniziali fino al 30 settembre 2010, data entro la quale l'Italia intendeva concludere il processo di privatizzazione delle società del Gruppo Tirrenia.
- (5) La legge 1° ottobre 2010, n. 163 che convertiva il decreto-legge 5 agosto 2010, n. 125 (di seguito *la legge del 2010*) ha disposto infine un'ulteriore proroga delle convenzioni iniziali fino alla fine del processo di privatizzazione. Gli acquirenti delle società verranno incaricati del servizio pubblico attraverso la stipula di nuove convenzioni/nuovi contratti di servizio pubblico.

1.2. La decisione di avvio del 2011

1.2.1. Procedimento che ha determinato la decisione di avvio del 2011

- (6) Mediante notifica elettronica del 29 luglio 2010, le autorità italiane informavano la Commissione, ai sensi dell'articolo 108, paragrafo 3, del TFUE, delle compensazioni pubbliche che lo Stato italiano aveva corrisposto nel 2008, nel 2009 e 2010 a Caremar - Campania Regionale Marittima S.p.A. (in seguito *Caremar*), una delle compagnie marittime regionali dell'ex Gruppo Tirrenia. ⁽¹⁾

- (7) Il 1° dicembre 2010 le autorità italiane hanno notificato alla Commissione la corresponsione di compensazioni da parte dello Stato italiano nel 2009 e 2010 a Saremar - Sardegna Regionale Marittima S.p.A. (di seguito *Saremar*) e Toremar - Toscana Regionale Marittima S.p.A. (di seguito *Toremar*), altre due compagnie regionali dell'ex Gruppo Tirrenia. Inoltre, le autorità italiane hanno ripresentato la notifica relativa alle compensazioni pubbliche corrisposte a Caremar nel 2009 e nel 2010.
- (8) Con lettera del 15 dicembre 2010 le autorità italiane hanno informato la Commissione che l'importo delle compensazioni erogate a Caremar, Saremar e Toremar notificato per il 2010 valeva anche per il 2011 e hanno prorogato di conseguenza le notifiche precedenti. Inoltre, le autorità italiane hanno revocato la prima notifica formale delle compensazioni corrisposte a Caremar, a norma dell'articolo 8, paragrafo 1, del regolamento (CE) n. 659/1999 del Consiglio, del 22 marzo 1999, recante modalità di applicazione dell'articolo 93 [ora articolo 108] del trattato CE. ⁽²⁾
- (9) Non era stata presentata all'epoca alcuna notifica ai sensi dell'articolo 108, paragrafo 3, del TFUE in relazione alle compensazioni corrisposte a Tirrenia di Navigazione S.p.A. (di seguito *Tirrenia*) e Siremar - Sicilia Regionale Marittima S.p.A. (di seguito *Siremar*).
- (10) Il 23 marzo 2009, il 9 dicembre 2009, il 21 dicembre 2009, il 6 gennaio 2010, il 27 settembre 2010 e il 12 ottobre 2010, la Commissione ha ricevuto sei denunce relative a varie misure di sostegno adottate dallo Stato italiano a favore delle società dell'ex Gruppo Tirrenia. Le denunce riguardavano la compensazione di obblighi di servizio pubblico concessa alle imprese dell'ex Gruppo Tirrenia dopo la scadenza delle convenzioni iniziali, le misure supplementari di sostegno previste da alcuni atti legislativi adottati nell'ambito della privatizzazione delle società, nonché alcuni aspetti della procedura di privatizzazione di Tirrenia e Siremar.
- (11) Il 5 ottobre 2011, la Commissione ha avviato il procedimento di indagine formale in merito a una serie di misure adottate dallo Stato italiano a favore delle società dell'ex Gruppo Tirrenia. ⁽³⁾

1.2.2. Ambito di applicazione del procedimento di avvio

1.2.2.1. Compensazione per obblighi di servizio pubblico

- (12) La Commissione è giunta alla conclusione preliminare secondo cui nel presente caso non si riscontrano cumulativamente le quattro condizioni previste dalla sentenza della Corte di giustizia nella causa *Altmark* ⁽⁴⁾ (di seguito *la sentenza Altmark*) al fine di valutare se la compensazione per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico corrisposta alle società dal 2009 al 2011 abbia

⁽¹⁾ L'ex Gruppo Tirrenia risultava costituito da Tirrenia di Navigazione S.p.A., Saremar - Sardegna Regionale Marittima S.p.A., Toremar - Toscana Regionale Marittima S.p.A., Siremar - Sicilia Regionale Marittima S.p.A. e Caremar - Campania Regionale Marittima S.p.A.

⁽²⁾ GU L 83 del 27.3.1999, pag. 1.

⁽³⁾ GU C 28 dell'1.2.2012.

⁽⁴⁾ Causa C-280/00, *Altmark Trans e Regierungspräsidium Magdeburg* (Raccolta 2003, pag. I-7747).

conferito un vantaggio economico ai beneficiari ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE. La Commissione ha quindi concluso che la compensazione corrisposta alle società Caremar, Toremar e Saremar nel periodo 2009-2011 abbia conferito loro un vantaggio economico. Le motivazioni della Commissione sono riassunte di seguito.

- (13) Primo, l'Italia non aveva presentato alla Commissione alcun documento giuridico e/o formale prodotto dalle competenti autorità che fornisse una chiara descrizione degli obblighi di servizio pubblico imposti ai beneficiari. In mancanza di una precisa definizione precedente del livello dei servizi richiesto, la Commissione non è stata in grado di valutare in maniera definitiva se la definizione di missione di servizio pubblico costituisca un errore manifesto.
- (14) In secondo luogo, la Commissione osservava che i parametri sulla base dei quali è stata calcolata la compensazione erano stati definiti in via preliminare e sembravano rispettare i requisiti di trasparenza. Tuttavia, per quanto riguarda l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico a partire dal 2010, la Commissione aveva altresì osservato che il premio di rischio era stato fissato al 6,5%. La Commissione esprimeva i propri dubbi sul fatto che questo rispecchi un livello adeguato di rischio, tenendo conto del fatto che, da una prima analisi, non risulta che gli operatori assumano rischi che sono normalmente a carico di chi gestisce tali servizi. Conseguentemente, la Commissione aveva ritenuto in via preliminare che gli operatori avessero beneficiato di sovracompenzazioni per lo svolgimento dei compiti di servizio pubblico a partire dal 2010.
- (15) Per concludere, la Commissione osservava che i diversi atti giuridici si limitavano a prorogare il sistema già in vigore, autorizzando in tal modo gli operatori già attivi a continuare a ricevere una compensazione per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico, senza che fosse indetta alcuna procedura pubblica di selezione. Inoltre, le autorità italiane non avevano trasmesso alla Commissione elementi che indicassero che la compensazione versata alle imprese in questo caso per la fornitura del servizio di interesse economico generale (SIEG) fosse stata determinata sulla base dei costi di un'impresa gestita in modo efficiente.
- (16) Pertanto, la Commissione ha ritenuto che la compensazione corrisposta a Caremar, Saremar e Toremar nel periodo di proroga delle convenzioni iniziali fino al 2011 abbia comportato l'utilizzo di risorse statali che potrebbero aver conferito ai beneficiari un vantaggio economico. Poiché tale vantaggio rischiava di pregiudicare gli scambi nell'UE e di falsare la concorrenza nel mercato interno, può configurarsi come un aiuto di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE.
- (17) Inoltre, poiché con i medesimi atti giuridici sono state prorogate anche le convenzioni iniziali concluse dallo Stato italiano con Tirrenia e Siremar, le altre società dell'ex Gruppo Tirrenia, la Commissione ha ritenuto che la compensazione pubblica corrisposta a tali società nello stesso periodo si configurasse anch'essa come un aiuto di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE.

1.2.2.2. La cessione degli attivi

- (18) Il 23 dicembre 2009, Fintecna ha pubblicato il primo invito a manifestare interesse per la vendita dell'intero

capitale azionario di Tirrenia e della sua controllata Siremar. Il 4 agosto 2010, dopo il fallimento delle trattative con l'unico soggetto che avesse presentato un'offerta di acquisto vincolante, Fintecna dichiarava chiusa la procedura.

- (19) Nell'agosto e nel settembre 2010, Tirrenia e Siremar erano state ammesse alla procedura concorsuale prevista dalla legge italiana per le grandi imprese, cioè la procedura di amministrazione straordinaria, ed erano state dichiarate in stato di insolvenza dal tribunale competente.
- (20) Dopo che le due imprese erano state dichiarate in stato di insolvenza, il 16 novembre 2010 la Commissione ha adottato una decisione⁽¹⁾ con cui autorizzava l'aiuto per il salvataggio di Tirrenia e della sua controllata regionale, Siremar (di seguito *la decisione sul salvataggio*). Conformemente al punto 32 della stessa decisione, le autorità italiane si erano impegnate a comunicare alla Commissione, entro sei mesi dall'autorizzazione della misura di aiuto per il salvataggio, un piano di ristrutturazione/liquidazione o la prova che il prestito fosse stato rimborsato completamente e/o che la garanzia fosse stata estinta.
- (21) Il secondo tentativo di privatizzazione (successivo al fallito accordo di vendita della partecipazione menzionato al punto 18 di cui sopra) concerneva la dismissione del complesso aziendale preposto all'erogazione del servizio pubblico nonché, per Tirrenia, del servizio erogato su altre tratte operate al di fuori del rapporto convenzionale, conformemente alle disposizioni del decreto-legge 23 dicembre 2003, n. 347, convertito in legge 18 febbraio 2004, n. 39 (in seguito, *la legge Marzano*) e successive modifiche. L'invito a manifestare interesse in merito all'acquisto dei complessi aziendali di Tirrenia e Siremar è stato pubblicato il 15 settembre 2010 per Tirrenia e il 4 ottobre 2011 per Siremar.
- (22) La Commissione ha ritenuto che le norme speciali introdotte dal decreto-legge 28 agosto 2008, n. 134 recante modifica della legge Marzano per quando concerne la procedura di amministrazione straordinaria per le grandi imprese che forniscono servizi pubblici essenziali, e applicabili nel caso in questione, avessero ridotto considerevolmente i requisiti di trasparenza definiti dal regime generale, segnatamente permettendo trattative private tra il commissario straordinario e i potenziali acquirenti.
- (23) La Commissione osservava inoltre che oltre all'obbligo di assicurare la continuità del servizio, erano state imposte ai potenziali acquirenti alcune condizioni relative ai livelli occupazionali. Al riguardo, la Commissione ha ritenuto che un venditore privato operante in condizioni normali di mercato non avrebbe imposto l'obbligo di mantenere i livelli occupazionali. Fatto salvo il diritto delle autorità pubbliche di esigere che i servizi pubblici rispettino determinati standard di qualità, la Commissione osserva che, con l'imposizione della fornitura di un servizio pubblico soggetto alle medesime condizioni in termini di qualità, frequenza e tariffe, il principale obiettivo dello Stato non era ottenere il miglior prezzo ma piuttosto

⁽¹⁾ Decisione della Commissione del 16 novembre 2010 relativa all'aiuto di Stato N 418/2010, IT – Aiuti al salvataggio a favore di Tirrenia di Navigazione S.p.A. in amministrazione straordinaria, GU C 102 del 2.4.2011.

perseguire un obiettivo pubblico, fondato su considerazioni relative allo sviluppo sociale e regionale. La Commissione ha ritenuto in via preliminare che tali obblighi imposti ai potenziali offerenti possano aver avuto come effetto una riduzione del prezzo di vendita delle attività di Tirrenia e Siremar.

1.2.2.3. La priorità nell'assegnazione degli accosti

- (24) Per quanto riguarda la priorità nell'assegnazione degli accosti a favore delle società del Gruppo Tirrenia, di cui al paragrafo 21 dell'articolo 19-ter della legge del 2009, la Commissione ha ritenuto che tale misura, dal momento che non era oggetto di una remunerazione ai sensi delle norme nazionali di applicazione, costituisse un vantaggio regolamentare che non comportava alcun trasferimento di risorse statali e non potesse quindi qualificarsi come aiuto di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE. Tuttavia, poiché la priorità nell'assegnazione degli accosti aveva comportato una perdita di risorse statali, la misura costituiva un aiuto di Stato.

1.2.2.4. Altre misure di sostegno

- (25) La Commissione ha ritenuto che emergessero ulteriori elementi di aiuti di Stato dalle leggi del 2009 e 2010 e segnatamente:
- (a) la possibilità di utilizzare temporaneamente 49 milioni di euro e 7 milioni di euro, che erano stati destinati ad adeguare la flotta, per coprire le spese correnti (articolo 1, paragrafo 1 del D.L. 125/2010);
 - (b) l'esenzione fiscale per tutte le operazioni relative al processo di privatizzazione (articolo 1, paragrafo 5-bis, lettera g), della legge 163/2010;
 - (c) la possibilità per le società del Gruppo Tirrenia di utilizzare le risorse del FAS (Fondo aree sottoutilizzate) ⁽¹⁾ al fine di soddisfare le esigenze di liquidità corrente (articolo 1, paragrafo 5-ter della legge 163/2010).
- (26) Nella decisione di avvio, la Commissione ha ritenuto che tutte le misure di cui sopra comportassero un trasferimento di risorse statali che conferiva un vantaggio economico selettivo ai beneficiari e che tali misure potessero incidere sugli scambi nell'UE e falsare la concorrenza nel mercato unico.

1.3. Procedimento successivo all'adozione della decisione di avvio del 2011

- (27) Nelle osservazioni formulate a seguito della decisione di avvio del 2011, le autorità italiane, fra le altre cose, hanno descritto in dettaglio le fasi principali della procedura di vendita di Tirrenia e l'offerta di Compagnia Italiana di Navigazione (di seguito CIN), risultata aggiudicataria. Sulla base di tali informazioni, la Commissione è stata informata del fatto che il pagamento del prezzo d'acquisto da parte di CIN è dilazionato su tutta la durata della nuova convenzione con lo Stato italiano. La presente decisione non prende in esame le osservazioni

presentate dalle parti interessate, né altre osservazioni o commenti trasmessi dall'Italia nell'ambito del procedimento d'indagine formale di cui ai punti da 11 a 26 di cui sopra.

- (28) Inoltre, a seguito dell'adozione della decisione di avvio del 2011, la Commissione ha ricevuto diverse ulteriori denunce in merito alle asserite misure di aiuti di Stato alle società dell'ex Gruppo Tirrenia, concernenti in particolare (i) talune misure adottate dalla regione Sardegna a favore di Saremar, (ii) un presunto aiuto a Compagnia delle Isole (di seguito *CdI*), l'acquirente del ramo d'azienda di Siremar nel contesto della procedura di vendita ⁽²⁾, (iii) la compensazione da corrispondere a CIN, acquirente selezionato di Tirrenia, per il periodo di 8 anni della futura convenzione e iv) la privatizzazione di Toremar e la compensazione da corrispondere a Moby S.p.A. (di seguito *Moby*), il suo acquirente selezionato, ai sensi del nuovo contratto di servizio pubblico aggiudicato dalle autorità regionali a Moby nella procedura di gara per la privatizzazione di Toremar.
- (29) Per quanto concerne gli eventuali nuovi aiuti a Saremar, i denunciatori sostengono che, invece che procedere immediatamente alla vendita della società cui era stato affidato il nuovo contratto di servizio pubblico, come disposto dalla legge del 2009, la regione aveva successivamente affidato a Saremar l'esercizio di nuove rotte marittime di collegamento fra l'Italia continentale e la Sardegna. I denunciatori sostengono che le nuove rotte attivate non possono essere qualificate come SIEG, giacché i concorrenti offrono servizi sostituibili a condizioni di mercato. Inoltre, i denunciatori precisano che le nuove rotte da e verso l'Italia continentale operate da Saremar non sono state affidate al beneficiario in modo appropriato.
- (30) I denunciatori fanno altresì riferimento a varie altre misure adottate dalla regione Sardegna che avrebbero lo scopo di favorire Saremar rispetto ai concorrenti privati, in particolare (i) il presunto rimborso delle spese di viaggio sostenute dai passeggeri Saremar (nel quadro del cosiddetto progetto *Bonus Sardo Vacanza*); (ii) una sovvenzione di 3 milioni di euro per attività promozionali; (iii) l'emissione di una lettera di patronage relativamente a una linea di credito da 3 milioni di euro; (iv) la ricapitalizzazione della società per 5 773 201,80 euro.
- (31) Inoltre, i denunciatori affermano che successivamente la regione Sardegna ha concesso e/o intende concedere ulteriori aiuti a Saremar. In particolare, con la delibera n. 52/119 del 23 dicembre 2011 le autorità regionali hanno deciso di emettere una nuova lettera di patronage per fornire a detta società una linea di credito per un importo pari a 1 milione di euro.
- (32) Secondo una delle denunce pervenute a seguito dell'adozione della decisione di avvio del 2011, *CdI* si sarebbe aggiudicata l'appalto per la vendita del complesso aziendale di Siremar sulla base di una fidejussione rilasciata a Siremar da Unicredit S.p.A. Secondo il denunciante, tale fidejussione era a sua volta oggetto di una controgaranzia concessa dalla regione Sicilia.

⁽¹⁾ Il Fondo aree sottoutilizzate è un fondo nazionale che sostiene l'attuazione della politica regionale italiana. Le risorse di cui dispone sono stanziare principalmente a favore delle regioni in cui vi sono aree ritenute tali dalle autorità italiane.

⁽²⁾ Cfr. i punti da (18) a (23). La procedura di vendita e ogni eventuale aiuto all'entità venduta, o a *CdI*, risultante dalla vendita di Siremar a un prezzo di vendita inferiore a quello di mercato è in fase di valutazione nell'ambito del procedimento formale d'indagine.

- (33) Un'altra denuncia fa riferimento esclusivamente alle convenzioni future e sostiene che la compensazione da corrispondere a CIN, l'acquirente del ramo d'azienda di Tirrenia, ai sensi della futura convenzione della durata di 8 anni con lo Stato italiano costituisce aiuto di Stato. Secondo il denunciante, la misura di aiuto sarebbe incompatibile con il mercato interno, giacché i servizi marittimi di cui trattasi non possono essere qualificati come veri SIEG. In particolare, il denunciante afferma che solo uno dei porti insulari servito da Tirrenia/CIN nell'ambito del regime di servizio pubblico, segnatamente quello di Arbatax, non è servito anche da operatori privati a condizioni di mercato.
- (34) Per quanto concerne la privatizzazione di Toremar, uno dei denunciati sostiene quanto segue: (i) la procedura di vendita ha conferito un vantaggio a Moby, aggiudicatario dell'appalto, (ii) la concentrazione fra Toremar e Moby ha avuto come esito un monopolio sui collegamenti Piombino/isola d'Elba, e (iii) la compensazione concessa a Moby per l'esercizio del servizio pubblico per tutti i 12 anni del nuovo contratto di servizio pubblico è incompatibile con il mercato interno, in quanto servizi analoghi sono già forniti a condizioni di mercato dal denunciante stesso.
- (35) Il 10 gennaio 2012, le autorità italiane hanno notificato formalmente, ai fini della certezza del diritto, le compensazioni da corrispondere nell'ambito delle nuove convenzioni agli acquirenti dei rami d'azienda di Tirrenia e Siremar. Il 24 gennaio 2012, il 4 febbraio 2012 e il 3 luglio 2012, la Commissione ha chiesto alle autorità italiane ulteriori informazioni sulle misure notificate. Tali informazioni sono state trasmesse dalle autorità italiane con lettere del 9 febbraio 2012, 11 maggio 2012 e 19 luglio 2012.
- (36) Con lettera del 19 luglio 2012, le autorità italiane hanno informato la Commissione dell'avvenuta stipula della nuova convenzione fra lo Stato italiano e CIN. Il 30 luglio 2012, le autorità italiane hanno inoltre confermato che la futura convenzione fra lo Stato italiano e CdI, acquirente di Siremar, sarebbe stata firmata entro il 31 luglio 2012. Ad oggi la Commissione non ha ricevuto le convenzioni stipulate.
- (37) Al contempo, le autorità italiane hanno trasmesso le informazioni supplementari richieste in merito alla privatizzazione delle restanti compagnie regionali dell'ex Gruppo Tirrenia, e segnatamente Toremar, Caremar, Saremar e Laziomar.⁽¹⁾ Tali informazioni, che comprendono una descrizione dettagliata delle condizioni imposte dalle autorità italiane ai potenziali offerenti, non erano state messe a disposizione della Commissione alla data di adozione della decisione di avvio del 2011.
- (38) Il 12 ottobre 2012 le autorità italiane hanno notificato ai fini della certezza del diritto, un finanziamento pubblico di 10 milioni di euro alla Saremar quale compensazione per l'esercizio di due rotte di collegamento tra la Sardegna e l'Italia continentale nel 2011/2012, in particolare

Civitavecchia - Golfo Aranci e Porto Torres - Vado Ligure. Come indicato nella notifica, la misura sembra essere stata implementata il 1 dicembre 2012.

1.4. Portata dell'estensione

- (39) In primo luogo, la notifica trasmessa inizialmente dalle autorità italiane in data 15 dicembre 2010 (cfr. il punto 8 di cui sopra) riguardava unicamente la compensazione corrisposta a Caremar, Toremar e Saremar nell'ambito delle convenzioni iniziali prorogate per il periodo 2009-2011. Poiché le società hanno continuato a ricevere compensazioni per l'esercizio delle rotte dopo la fine del 2009, è opportuno estendere il procedimento d'indagine formale alle compensazioni per oneri di servizio pubblico corrisposte a tutte le società dell'ex Gruppo Tirrenia fino alla conclusione dell'iter di privatizzazione, cioè fino all'aggiudicazione formale delle nuove convenzioni/ nuovi contratti di servizio pubblico agli acquirenti.
- (40) Per alcune società dell'ex Gruppo Tirrenia il processo di privatizzazione non è stato ancora completato. Secondo le informazioni di cui dispone per il momento la Commissione, finora è stata completata solo la privatizzazione di Tirrenia, Siremar and Toremar.⁽²⁾ Stando alle informazioni trasmesse dalle autorità italiane, le nuove convenzioni fra lo Stato italiano e gli acquirenti di Tirrenia e Siremar sono già state stipulate. Tuttavia in questa fase non è chiaro alla Commissione se il nuovo contratto di servizio pubblico con l'acquirente di Toremar sia già entrato in vigore.
- (41) A eccezione della notifica summenzionata nel paragrafo (38), riguardante la compensazione alla Saremar per l'esercizio temporaneo delle due rotte aggiuntive, le autorità italiane non hanno informato la Commissione di alcuna modifica sostanziale rispetto al 2011 delle condizioni relative al servizio pubblico, ivi inclusa la compensazione erogata alle società per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico. Di conseguenza, sulla base delle informazioni attualmente disponibili, la Commissione ritiene che tutte le società dell'ex Gruppo Tirrenia, a eccezione della Saremar, abbiano continuato l'esercizio del servizio pubblico alle medesime condizioni del 2011.
- (42) Di conseguenza, gli stessi dubbi sollevati dalla Commissione nella decisione di avvio si applicano anche alla compensazione concessa alle società dell'ex Gruppo Tirrenia a far data dal gennaio 2012 e fino alla conclusione della privatizzazione e all'entrata in vigore delle nuove convenzioni/dei nuovi contratti di servizio pubblico.
- (43) In secondo luogo, la decisione di avvio del 2011 non comprendeva una valutazione delle ulteriori misure adottate dalla regione Sardegna a favore di Saremar a seguito della cessione della partecipazione azionaria in tale compagnia da parte di Tirrenia. Questo perché all'epoca della decisione di avvio del 2011, la Commissione non era a conoscenza di tali misure adottate a livello regionale.
- (44) In terzo luogo, in base alle informazioni attualmente disponibili, la Commissione ritiene che le autorità italiane

⁽¹⁾ Il ramo d'azienda incaricato di assicurare i collegamenti con l'arcipelago pontino, trasferito dalla Campania al Lazio.

⁽²⁾ L'Autorità italiana garante della concorrenza ha autorizzato le concentrazioni con delibere del 23 novembre 2011 (Siremar) e 19 luglio 2011 (Toremar).

abbiano applicato abusivamente l'aiuto per il salvataggio di cui al punto 20 di cui sopra, in quanto Tirrenia e Siremar non hanno smesso di utilizzare gli aiuti al salvataggio allo scadere dei sei mesi previsti dalla decisione sugli aiuti al salvataggio.

- (45) Quarto, nella decisione di avvio del 2011, la Commissione non aveva valutato alla luce delle norme sugli aiuti di Stato le compensazioni da corrispondere per l'esercizio del servizio pubblico agli acquirenti delle società dell'ex Gruppo Tirrenia. Tale decisione comprendeva soltanto una valutazione preliminare della procedura di vendita delle attività di Tirrenia e Siremar, che avrebbe condotto all'aggiudicazione delle future convenzioni agli acquirenti. Pertanto, la compensazione da versare ai sensi delle nuove convenzioni non è stata inserita nella decisione di avvio del 2011.
- (46) Alla luce delle denunce ricevute recentemente, la Commissione ritiene utile una valutazione più approfondita di tali sovvenzioni per stabilire in quale misura siano qualificabili come aiuti di Stato.
- (47) Quinto, come già osservato, una delle denunce ricevute successivamente all'adozione della decisione di avvio del 2011 sostiene, fra le altre cose, che CdI si sarebbe aggiudicata l'appalto per la vendita del complesso aziendale di Siremar sulla base di una garanzia di pagamento su una parte del prezzo di acquisto prestata a Siremar da una banca commerciale, segnatamente Unicredit S.p.A. Tale garanzia sarebbe stata condizionata a una controgaranzia rilasciata dalla regione Sicilia. Il denunciante afferma che la controgaranzia, che non prevedeva la corresponsione di alcun premio alla regione, costituisce un aiuto a CdI.
- (48) Il denunciante ha presentato ricorso dinnanzi ai tribunali nazionali contro l'aggiudicazione della Siremar a CdI. Sulla base delle informazioni a disposizione della Commissione in questa fase, il Tribunale amministrativo regionale del Lazio (di seguito TAR) ha statuito, il 7 giugno 2012 che la controgaranzia prestata dalla regione Sicilia per parte del prezzo d'acquisto offerto dall'aggiudicatario costituiva un aiuto di Stato, a prescindere dal fatto che in ultima analisi la controgaranzia sia stata eseguita o ritirata. Di conseguenza, il TAR ha dichiarato la procedura di vendita del ramo d'azienda Siremar parzialmente nulla. Tramite ordinanza sospensiva pronunciata il 18 luglio 2012, il Consiglio di Stato (di seguito CdS) ha sospeso l'esecuzione della sentenza del TAR, escludendo temporaneamente il rinnovo della procedura.
- (49) Sebbene la procedura di vendita di Siremar fosse inclusa nella decisione di avvio del 2011, all'epoca la Commissione non era al corrente di alcuna garanzia o controgaranzia prestata ad alcuno degli offerenti.
- (50) Sesto, nelle osservazioni formulate a seguito della decisione di avvio del 2011, le autorità italiane avevano descritto dettagliatamente le fasi principali della procedura di vendita di Tirrenia e l'offerta, risultata vincente, di CIN. Il prezzo di acquisto sarà corrisposto da CIN in tranches nell'arco degli otto anni di durata della nuova convenzione. Se si considera il valore attuale di tali pagamenti, l'effettivo prezzo di acquisto accordato a CIN è inferiore al valore di mercato calcolato dal perito nominato dal ministero per lo Sviluppo economico (di seguito il *ministero competente*).
- (51) Infine, la Commissione è stata informata di talune condizioni che le autorità italiane hanno imposto ai potenziali offerenti nelle procedure di vendita delle compagnie regionali dell'ex Gruppo Tirrenia concessionarie dei nuovi contratti di servizio pubblico.
- (52) Pertanto, nel paragrafo che segue saranno descritte in dettaglio le seguenti misure:
- la compensazione corrisposta nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali fino alla conclusione del processo di privatizzazione (*misura 1*);
 - le ulteriori misure adottate dalla regione Sardegna a favore di Siremar (*misura 2*);
 - l'applicazione abusiva dell'aiuto per il salvataggio (*misura 3*);
 - la compensazione da corrispondere per l'esercizio del servizio pubblico nell'ambito delle future convenzioni o dei futuri contratti di servizio pubblico (*misura 4*);
 - la controgaranzia prestata dalla regione Sicilia relativamente a parte del prezzo di acquisto offerto da CdI per l'acquisto del complesso aziendale di Siremar preposto all'erogazione del servizio pubblico e l'aumento di capitale di CdI (*misura 5*);
 - il pagamento dilazionato del prezzo d'acquisto di Tirrenia (*misura 6*);
 - la privatizzazione delle compagnie regionali (*misura 7*).
- (53) La presente decisione non concerne le osservazioni presentate dalle parti interessate, né l'insieme dei commenti trasmessi dall'Italia nell'ambito del procedimento d'indagine formale di cui ai punti da 11 a 26 di cui sopra, fatta eccezione per le informazioni trasmesse concernenti il prezzo di acquisto del complesso aziendale di Tirrenia.

2. DESCRIZIONE DETTAGLIATA DELLE MISURE OGGETTO DELLA PRESENTE DECISIONE

2.1. Compensazione corrisposta nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali fino alla conclusione del processo di privatizzazione (misura 1)

- (54) Le convenzioni iniziali erano state concluse per un periodo di vent'anni e scadevano a dicembre 2008. Come ricordato ai punti da 3 a 5, esse erano state successivamente prorogate fino alla conclusione del processo di privatizzazione delle società dell'ex Gruppo Tirrenia, tramite l'adozione dei seguenti atti legislativi:
- il decreto-legge 30 dicembre 2008, n. 207, convertito in legge 27 febbraio 2009, n. 14, recante disposizioni per la proroga delle convenzioni iniziali fino alla fine del 2009;
 - la legge del 2009 recante disposizioni, tra l'altro, per la proroga delle convenzioni iniziali fino al 30 settembre 2010; e
 - la legge del 2010 che ha disposto la proroga delle convenzioni iniziali fino al termine del processo di privatizzazione.

- (55) La decisione di avvio del 2011 ha riguardato unicamente la compensazione pubblica corrisposta a tutte le società dell'ex Gruppo Tirrenia dal 2009 fino alla fine del 2011. La Commissione presume che dette società abbiano continuato a ricevere compensazioni per gli oneri di servizio pubblico dopo tale data alle medesime condizioni del 2011.
- 2.2. Ulteriori misure adottate dalla regione Sardegna a favore di Saremar (misura 2)**
- 2.2.1. Estensione dell'ambito di applicazione del servizio pubblico**
- (56) Secondo le informazioni trasmesse dalle autorità italiane, al momento del trasferimento di Saremar da Tirrenia alla regione Sardegna, conformemente alla legge del 2009, la prima effettuava collegamenti tra la Sardegna e le isole minori a nord-est e sud-ovest della Sardegna (La Maddalena/Palau, Carloforte/Portovesme e Carloforte/Calasetta), nonché un collegamento internazionale tra Sardegna e Corsica. Secondo le informazioni fornite in precedenza dalle autorità italiane, tutti i suddetti servizi facevano tradizionalmente parte del sistema di servizio pubblico.
- (57) Sulla base delle informazioni trasmesse da diversi denunciatori dopo l'adozione della decisione di avvio del 2011, a seguito della delibera regionale 20/57 del 26 aprile 2011, Saremar era stata incaricata dell'esercizio dei nuovi collegamenti di cabotaggio marittimo a partire dal 15 giugno 2011 e fino al 15 settembre 2011, nello specifico di almeno due dei seguenti collegamenti (servizi misti):
- (a) Sardegna nordorientale (Olbia o Golfo Aranci)/Italia centromeridionale (Civitavecchia o Napoli) e ritorno;
 - (b) Sardegna nordorientale (Olbia o Golfo Aranci)/Italia centrosettentrionale (La Spezia, Carrara o Livorno) e ritorno;
 - (c) Sardegna nordoccidentale (Porto Torres)/Italia settentrionale (Genova o Savona) e ritorno;
- (58) Inoltre, ai sensi della delibera regionale di cui sopra, la compagnia marittima era libera di aumentare il numero di collegamenti internazionali.
- (59) Saremar ha quindi avviato le seguenti rotte: Civitavecchia/Golfo Aranci operata giornalmente dal 15 giugno 2011 al 15 settembre 2011 e Porto Torres/Vado Ligure con frequenza tetrasettimanale tra il 22 giugno 2011 e il 15 settembre 2011.
- (60) Le delibere regionali 25/69 del 19 maggio 2011 e 27/4 del 1° giugno 2011 hanno disciplinato il sistema tariffario per i collegamenti fra la Sardegna e l'Italia continentale gestiti da Saremar. In particolare, la delibera 25/69 riguardava l'avvio della rotta Golfo Aranci/Civitavecchia e il relativo sistema tariffario. Con delibera 27/4 è stato istituito il collegamento Porto Torres/Vado Ligure (Savona). La delibera disponeva inoltre l'adozione di uno sconto di non meno del 15% sulla tariffa per residenti e nativi.
- (61) Inoltre, con la delibera regionale n. 36/6 del 1° settembre 2011 la regione Sardegna ha stabilito: (i) che Saremar avrebbe operato dal 30 settembre 2011 al 30 settembre 2012 almeno uno delle seguenti linee miste merci/passeggeri: Olbia - Livorno, Porto Torres-Livorno e Cagliari-Piombino; (ii) che Saremar avrebbe inserito in calendario, dal 15 maggio 2012 al 15 settembre 2012 la riapertura delle seguenti linee turistiche: Golfo Aranci (oppure Olbia) - Civitavecchia, Porto Torres - Vado Ligure (oppure Genova); (iii) che si sarebbe proceduto alla ricapitalizzazione di Saremar per un importo pari al credito vantato dalla stessa nei confronti di Tirrenia in procedura fallimentare.
- (62) Sulla base delle informazioni trasmesse dalle autorità italiane, Saremar ha riattivato la tratta Olbia/Civitavecchia il 16 gennaio 2012. La rotta Porto Torres/Vado Ligure è stata riattivata il 1° giugno 2012. Tutti i servizi sono stati interrotti il 15 settembre 2012.
- (63) Con legge regionale n. 15 del 7 agosto 2012, le autorità regionali hanno autorizzato la spesa di 10 milioni di euro alla Saremar per far fronte alle perdite subite nell'esercizio dei servizi tra la Sardegna e il continente. Conformemente alle informazioni trasmesse dalle autorità italiane, le perdite subite dalla Saremar nell'esercizio delle tratte in questione ammontano a 9 030 690,75 euro.
- 2.2.2. Bonus Sardo Vacanza**
- (64) La delibera regionale n. 20/58 del 26 aprile 2011 stabiliva che l'Agenzia Sardegna Promozione (di seguito l'Agenzia) avrebbe parzialmente finanziato il cosiddetto progetto Bonus "Sardo Vacanza" per 1 milione di euro, contribuendo altresì all'attività promozionale necessaria con 3 milioni di euro.
- (65) Il progetto del Bonus "Sardo Vacanza" era stato approvato nell'intento di promuovere e sostenere il turismo sardo. Il progetto prevedeva il rimborso di parte della spesa di trasporto a tutti i passeggeri (fino a un massimo di 90 euro, applicabile a gruppi di due-tre persone) che effettuavano un viaggio via nave da/verso la Sardegna che comportasse un soggiorno di almeno tre notti in Sardegna nel periodo compreso tra il 2 maggio 2011 e il 3 luglio 2011.
- (66) Con delibera regionale n. 25/53 del 19 maggio 2011, la regione Sardegna ha dato mandato a Saremar di effettuare l'attività promozionale necessaria, che consisteva essenzialmente nell'affiggere il logo e i messaggi promozionali sulle proprie imbarcazioni. A tale scopo, la delibera ha anche dato mandato all'Agenzia di destinare a tal fine a favore di Saremar un importo di 3 milioni di euro, previsti dalla delibera regionale n. 20/58 del 26 aprile 2011, con versamento immediato di un anticipo pari all'80% di detto importo.
- (67) La delibera n. 20/58 prevedeva l'interruzione di tale regime a partire dal luglio 2011.
- 2.2.3. Il prestito da 3 milioni di euro e la lettera di patronage**
- (68) Ai sensi della delibera della giunta regionale n. 23/2 del 12 maggio 2011, essendosi "reso necessario prevedere a favore di Saremar S.p.A. la concessione di un fido" la regione Sardegna ha concesso a quest'ultima un prestito di 3 milioni di euro, ad un interesse pari "al tasso medio di mercato", avente una durata indicativa di otto mesi.
- (69) Con delibera n. 31/24 del 20 luglio 2011 la regione Sardegna ha deciso di fornire a Saremar una lettera di patronage per la concessione della linea di credito di cui sopra da parte del Banco di Sardegna S.p.A.

(70) La lettera di patronage approvata dalla regione Sardegna a favore di Saremar dichiara le attuali intenzioni della regione e le sue probabili reazioni al verificarsi di taluni eventi, come la possibile vendita in blocco o parziale della propria partecipazione in Saremar. In particolare, il Presidente della regione Sardegna si impegna a comunicare al mutuante eventuali modifiche della propria partecipazione azionaria nella compagnia marittima e a vegliare affinché la società sia gestita in modo efficiente così da tutelare i rispettivi interessi.

2.2.4. La ricapitalizzazione

(71) La delibera regionale n. 36/6 del 1° settembre 2011 ha sancito la ricapitalizzazione di Saremar per un importo pari al credito vantato dalla stessa nei confronti di Tirrenia in procedura fallimentare.

(72) Conformemente alla succitata delibera, Saremar avrebbe dovuto ridurre il credito vantato nei confronti di Tirrenia, pari a 11 546 403,59 euro in sede di procedura di insolvenza, come da sentenza resa dal Tribunale di Roma, Sez. fallimentare e dichiarata eseguibile il 1° aprile 2011. La conseguente riduzione di 5 773 201,80 euro del credito esigibile, pari al 50%, in sede di approvazione del bilancio della società per l'esercizio 2010, ha comportato l'iscrizione di una perdita di 5 253 530,05 e di conseguenza un calo del capitale sociale di Saremar, che si è ridotto a 4 890 950,36 euro ⁽¹⁾.

(73) A norma dell'articolo 2446 del Codice civile italiano, poiché il capitale proprio di Saremar è stato ridotto di oltre un terzo, gli azionisti devono procedere alla ricapitalizzazione della società.

(74) Pertanto, le autorità regionali hanno deciso di procedere alla ricapitalizzazione di Saremar per un importo pari al credito da essa vantato nei confronti di Tirrenia, come registrato dalla Sez. Fallimentare del Tribunale civile di Roma.

(75) Dalle informazioni recentemente trasmesse dai denunciati risulta che con risoluzione della società dell'11 luglio 2012, l'importo della ricapitalizzazione sia stato ridotto a 6 099 961 euro, di cui 824 309,69 già versati.

2.2.5. Altre misure

(76) Con delibera n. 52/119 del 23 dicembre 2011 le autorità regionali sarde hanno disposto l'approvazione di una nuova lettera di patronage per consentire a Saremar di ottenere una nuova linea di credito per 1 milione di euro.

2.3. Applicazione abusiva dell'aiuto per il salvataggio (misura 3)

(77) Il 16 novembre 2010 la Commissione ha approvato l'aiuto per il salvataggio concesso a Tirrenia e Siremar. L'aiuto consisteva di una garanzia sulle linee di credito aperte da istituti di credito privati a favore di Tirrenia, per

un ammontare di 95 milioni di euro. L'Italia si è impegnata a trasmettere alla Commissione, entro sei mesi dall'autorizzazione della misura di aiuto per il salvataggio, un piano di ristrutturazione o, in alternativa, le prove del rimborso completo del prestito e/o dell'estinzione della garanzia.

(78) Con lettera del 16 maggio 2011 le autorità italiane informavano la Commissione che, poiché la prima tranche del prestito garantito era stata erogata al beneficiario solo in data 28 febbraio 2011, il prestito sarebbe stato rimborsato entro il 28 agosto 2011. Non è stato fornito nessun ulteriore chiarimento.

(79) Non avendo ricevuto alcuna informazione sul rimborso del prestito, con lettere datate 5 ottobre 2011 e 28 novembre 2011 la Commissione ha chiesto alle autorità italiane di confermare il rispetto delle condizioni di cui al punto 25, lettera a) degli orientamenti comunitari sugli aiuti di Stato per il salvataggio e la ristrutturazione di imprese in difficoltà ⁽²⁾ (di seguito *gli orientamenti per il salvataggio e la ristrutturazione*) e ai punti 32 e 47 della decisione sugli aiuti per il salvataggio.

(80) Con lettera datata 9 dicembre 2011, le autorità italiane hanno comunicato alla Commissione che le istituzioni finanziarie selezionate, e segnatamente la Banca Infrastrutture Innovazione e Sviluppo S.p.A. (di seguito "BIIS") e Unicredit S.p.A. (di seguito Unicredit) avevano autorizzato l'apertura di una linea di credito dell'importo di 40 milioni di euro a favore di Tirrenia e Siremar (25 milioni per Tirrenia e 15 milioni per Siremar) con scadenza il 30 giugno 2011. Con un decreto del 15 febbraio 2011, lo Stato aveva garantito il prestito.

(81) Successivamente, il finanziamento è stato erogato come segue:

(a) il 28 febbraio 2011, la prima tranche del prestito (20 milioni di euro per Tirrenia e 12 milioni di euro per Siremar);

(b) il 23 marzo 2011, la seconda tranche del prestito (5 milioni di euro per Tirrenia e 3 milioni di euro per Siremar).

(82) Poiché Tirrenia non è stata in grado di rimborsare il prestito entro il 30 giugno 2011, l'11 luglio 2011 è stata attivata la garanzia statale, con il risultato che Tirrenia e Siremar risultavano debitori nei confronti dello Stato per 25 203 063,89 euro e 15 121 838,33 euro rispettivamente.

(83) In base alle informazioni trasmesse dalle autorità italiane, il tribunale fallimentare ha successivamente autorizzato l'insinuazione del ministero dell'Economia e delle Finanze fra i creditori preferenziali ("prededucibili") di Tirrenia e Siremar. Secondo le autorità italiane, come comunicato in

⁽¹⁾ Dopo il ricorso alla riserva di legge ammontante a 258 000 euro e ai proventi derivanti dai precedenti esercizi finanziari pari a 104 579,69 euro.

⁽²⁾ GU C 244 dell'1.10.2004, pagg. 2-17.

precedenza alla Commissione, il commissario straordinario all'epoca aveva ritenuto che fosse possibile recuperare l'aiuto entro il 28 agosto 2011 e, nello specifico, che il finanziamento sarebbe stato rimborsato integralmente dopo la vendita degli attivi della compagnia (cfr. punti da 18 a 23 di cui sopra).

- (84) Il 25 luglio 2011 è stato stipulato il contratto di vendita del complesso aziendale Tirrenia a CIN ⁽¹⁾. Ciononostante, la cessione degli attivi è stata ulteriormente procrastinata, asseritamente a causa delle lungaggini burocratiche relative alla procedura di autorizzazione della concentrazione. Tale concentrazione era stata approvata dall'Autorità garante della concorrenza il 21 giugno 2012.
- (85) Il 24 ottobre 2012 le autorità italiane hanno informato la Commissione che le somme dovute da Tirrenia e Siremar, quale risultato dell'escussione della garanzia, sono state restituite allo Stato. In particolare, le autorità italiane hanno fornito la prova che le somme di 25 852 548,93 euro e di 15 511 529,35 euro sono state rispettivamente rimborsate da Tirrenia e Siremar il 18 settembre 2012.

2.4. Compensazione da corrispondere nell'ambito delle future convenzioni o i futuri contratti di servizio pubblico (misura 4)

- (86) L'articolo 19-ter della legge del 2009 ha stabilito che, in vista della privatizzazione delle società del Gruppo Tirrenia, la partecipazione azionaria nelle società regionali (ad eccezione di Siremar) fosse trasferita da Tirrenia nel modo seguente:
- (a) Caremar alla regione Campania. Successivamente, la regione Campania avrebbe trasferito alla regione Lazio la società incaricata di assicurare i collegamenti di trasporto con l'Arcipelago pontino, ovvero Laziomar;
- (b) Saremar alla regione Sardegna;
- (c) Toremar alla regione Toscana.
- (87) La legge del 2009 ha inoltre specificato che sarebbero state concluse nuove convenzioni tra lo Stato italiano e Tirrenia e Siremar entro il 31 dicembre 2009. Allo stesso modo, i servizi regionali sarebbero stati inclusi in contratti di servizio pubblico, da concludere tra Saremar, Toremar e Caremar con le autorità regionali rispettivamente entro il 31 dicembre 2009 (Sardegna e Toscana) e il 28 febbraio 2010 (Campania e Lazio). Le nuove convenzioni o i nuovi contratti di servizio pubblico sarebbero entrati in vigore all'atto del completamento del processo di privatizzazione di ciascuna delle società dell'ex Gruppo Tirrenia.

⁽¹⁾ Con decisione del 27 aprile 2012 la Commissione ha chiuso l'indagine approfondita avviata nel gennaio 2012 sulla concentrazione in merito alla vendita di Tirrenia a CIN, dopo che le parti avevano abbandonato la transazione notificata. Successivamente, CIN ha cambiato i componenti originari della joint-venture (Grimaldi, Marininvest e Onorato Partecipazioni) e ha notificato all'Autorità italiana garante della concorrenza una nuova transazione.

- (88) Pertanto, il processo di riorganizzazione del Gruppo Tirrenia comporta l'approvazione di nuove convenzioni e nuovi contratti di servizio pubblico con le società dell'ex Gruppo Tirrenia e, successivamente, l'indizione di una gara d'appalto per la privatizzazione delle società, di cui i nuovi contratti costituiscono parte integrante.
- (89) La legge del 2009 stabiliva inoltre chiaramente il massimale della compensazione annua applicabile dal 2010 per la prestazione dei servizi offerti nell'ambito delle convenzioni iniziali prorogate, nonché per tutta la durata delle nuove convenzioni/ nuovi contratti di servizio pubblico, come segue:

Tabella 1 – Massimali della compensazione annua nel 2010

Società	Compensazione annua
Tirrenia	72 685 642 EUR
Siremar	55 694 895 EUR
Saremar	13 686 441 EUR
Toremar	13 005 441 EUR
Caremar	19 839 226 EUR
Laziomar ⁽¹⁾	10 030 606 EUR

⁽¹⁾ Già un ramo d'azienda di Caremar, incaricata di operare i collegamenti con l'Arcipelago pontino in base al regime di servizio pubblico.

- (90) Come indicato al punto 35, ad oggi le autorità italiane hanno notificato soltanto le compensazioni da corrispondere nell'ambito delle convenzioni future agli acquirenti dei complessi aziendali di Tirrenia e Siremar.
- (91) Tuttavia, poiché al contempo sono state avviate le procedure di vendita di Caremar, Toremar, Saremar e Laziomar sulla base delle leggi del 2009 e 2010, la presente decisione riguarda altresì la compensazione corrisposta per l'esercizio del servizio pubblico nell'ambito dei futuri contratti di servizio pubblico agli acquirenti di queste compagnie dell'ex Gruppo Tirrenia, sebbene tali misure non siano state formalmente notificate dalle autorità italiane. La Commissione fa altresì osservare che la compensazione da corrispondere nell'ambito del futuro contratto di servizio pubblico a Moby, acquirente di Toremar, è oggetto di una denuncia presentata da un concorrente che aveva formulato la propria offerta nella fase finale della procedura di privatizzazione di Toremar (cfr. punto 34 supra).

2.4.1. CIN

Beneficiario

- (92) CIN, costituita ai fini della gara d'appalto da Onorato Partecipazioni S.r.l. e Clessidra SGR S.p.A si è aggiudicata il complesso aziendale di Tirrenia.

Rotte

- (93) In base al progetto di convenzione fra lo Stato e CIN, quest'ultima avrebbe gestito le seguenti rotte in regime di servizio pubblico:

Tabella 2 – Rotte servite da CIN nell'ambito della futura convenzione

Rotte miste	Rotte per il trasporto merci
Napoli/Palermo (stagione invernale)	Napoli - Cagliari
Genova - Porto Torres (stagione invernale)	Genova/Livorno - Cagliari
Genova - Olbia - Arbatax	Ravenna - Catania
Civitavecchia -Olbia (stagione invernale)	
Napoli - Cagliari	
Cagliari - Palermo	
Cagliari -Trapani	
Civitavecchia - Cagliari - Arbatax	
Termoli - Tremiti	

- (94) In alta stagione le linee Napoli/Palermo, Genova/Porto Torres, Civitavecchia/Olbia saranno servite a prezzi di mercato.
- (95) Le autorità italiane hanno presentato informazioni sui servizi forniti nel 2012 dai concorrenti di Tirrenia sulle linee miste. Non è stata trasmessa alcuna informazione in merito alla situazione della concorrenza per quanto concerne le rotte commerciali servite da Tirrenia nel 2012 in regime di servizio pubblico che saranno rilevate da CIN. La Commissione in questa fase non conosce le eventuali modifiche alle caratteristiche dei servizi forniti dai concorrenti, eventualmente, a seguito dell'entrata in vigore della nuova convenzione fra lo Stato e CIN.

Bilancio e durata

- (96) Secondo le autorità italiane, la nuova convenzione stipulata fra lo Stato italiano e CIN avrà una durata di 8 anni. Tuttavia, il progetto di convenzione trasmesso dalle autorità italiane nel quadro della notifica non prevede alcuna durata specifica.
- (97) La compensazione annua da corrispondere a CIN nell'ambito della nuova convenzione ammonta a 72 685 642 euro.

Obblighi di servizio pubblico

- (98) In base al progetto di convenzione trasmesso dalle autorità italiane, gli obblighi di servizio pubblico imposti a CIN riguardano il tipo e la capacità delle imbarcazioni assegnate al collegamento marittimo fornito in regime di servizio pubblico, la frequenza del servizio e le relative tariffe.

Compensazione per obblighi di servizio pubblico

- (99) La compensazione per l'esercizio del servizio pubblico nell'ambito della nuova convenzione sarà calcolata con il metodo di cui alla delibera CIPE del 9 novembre 2007 (di seguito la delibera CIPE) ⁽¹⁾, già utilizzato per il calcolo della compensazione corrisposta alle società dell'ex Gruppo Tirrenia nel 2010 e nel 2011.

2.4.2. CdI

Beneficiario

- (100) CdI è l'aggiudicatario della gara per la vendita del complesso aziendale di Siremar, la società concessionaria del servizio pubblico. CdI è partecipata da Mediterranea Holding di Navigazione S.p.A. (di seguito *Mediterranea*), per il 65.32% della quota azionaria. Il 43% della partecipazione in *Mediterranea* è di proprietà della regione Sicilia.

Rotte

- (101) Sulla base della nuova convenzione, CdI fornirà servizi misti su varie rotte nei seguenti settori:

Tabella 3 – Settori di rotte servite da CdI nell'ambito della futura convenzione

Milazzo - Isole Eolie - Napoli
Trapani - Isole Egadi
Porto Empedocle - Linosa - Lampedusa (Isole Pelagie)
Trapani - Pantelleria
Palermo - Ustica

- (102) Le autorità italiane hanno comunicato informazioni in merito ai servizi forniti dai concorrenti di Siremar sulle rotte servite da quest'ultima in regime di servizio pubblico nel 2012, le quali verranno rilevate da CdI. La Commissione in questa fase non è a conoscenza di eventuali modifiche delle caratteristiche dei servizi forniti dai concorrenti a seguito dell'entrata in vigore della nuova convenzione fra la regione Sicilia e CdI.
- (103) Secondo le autorità italiane, i concorrenti di Siremar sulle rotte gestite in base alla convenzione iniziale, poi prorogata, sono operatori selezionati dalla regione Sicilia tramite procedure di gara aperte, che vengono compensate di conseguenza. Questi ultimi offrono servizi nei seguenti settori:

Tabella 4 – Servizi forniti dai concorrenti di Siremar nell'ambito della proroga della convenzione iniziale

Servizio	Operatore
Collegamento rapido (isole Eolie)	Ustica Lines
Servizio misto passeggeri/merci (isole Eolie)	NGI
Servizio misto passeggeri/merci (isole Egadi)	Traghetti Del Mediterraneo
Collegamento rapido (isole Egadi)	Ustica Lines
Servizio misto passeggeri/merci (Pantelleria)	Traghetti Del Mediterraneo
Servizio misto passeggeri/merci (Ustica)	NGI
Collegamento rapido (isole Pelagie e Ustica)	Ustica Lines
Collegamento rapido in alta stagione (isole Pelagie)	Ustica Lines

⁽¹⁾ GURI n. 50 del 28 febbraio 2008.

Bilancio e durata

- (104) Secondo le autorità italiane, la nuova convenzione fra la regione Sicilia e Cdl avrà una durata di 12 anni. La durata della nuova convenzione è chiaramente indicata nel progetto di convenzione trasmesso dalle autorità italiane.
- (105) La compensazione annua da corrispondere a Cdl nell'ambito della nuova convenzione ammonta a 55 694 895 euro.

Obblighi di servizio pubblico

- (106) In base al progetto di convenzione trasmesso dalle autorità italiane, gli obblighi di servizio pubblico imposti a Cdl riguardano il tipo e la capacità delle imbarcazioni assegnate ai collegamenti marittimi forniti in regime di servizio pubblico, la frequenza del servizio e le tariffe praticate.

Compensazione per obblighi di servizio pubblico

- (107) Ai sensi della legge del 2009 e della delibera CIPE (vedi punto 97), la compensazione è calcolata sulla base della stessa metodologia utilizzata per tutte le società dell'ex Gruppo Tirrenia nel 2010.

2.4.3. *Gli acquirenti di Toremar, Caremar, Laziomar e Saremar*

- (108) Stando alle informazioni di cui dispone la Commissione nella fase attuale del procedimento in corso di cui ai punti da 11 a 26 supra, ciascun contratto di servizio pubblico sarà stipulato per un periodo di 12 anni.
- (109) La compensazione annua sarà calcolata secondo il metodo di cui alla delibera CIPE. I massimali di compensazione annua nell'ambito dei nuovi contratti di servizio pubblico di cui sopra sono i seguenti:

Tabella 5 – Massimali della compensazione annua per le compagnie regionali

Società	Compensazione annua
Saremar	13 686 441 EUR
Toremar	13 005 441 EUR
Caremar	19 839 226 EUR
Laziomar	10 030 606 EUR

2.5. La controgaranzia della regione Sicilia relativa ai pagamenti dilazionati del prezzo di acquisto di Siremar e l'aumento di capitale di Cdl (misura 5)

- (110) Di seguito la Commissione descrive, in sequenza, le fasi principali della procedura di vendita di Siremar come illustrate in dettaglio dalle autorità italiane.
- (111) Dopo la pubblicazione del bando di gara in data 4 ottobre 2010, i cinque soggetti che avevano presentato manifestazioni di interesse sono stati ammessi alla fase di due diligence. Il commissario straordinario aveva successivamente inviato la lettera di procedura a detti soggetti, invitandoli a presentare un'offerta irrevocabile entro il 15 marzo 2011. Tali offerte dovevano comprendere un piano industriale e il prezzo di acquisto offerto, comprendente un prezzo minimo non inferiore a quello indicato

dal perito indipendente nominato dal ministero competente e un prezzo massimo non superiore al primo di oltre il 10%.

- (112) L'8 marzo 2011 è stata presentata la valutazione del perito indipendente. Il valore stimato di vendita del complesso aziendale Siremar è stato di 55 milioni di euro.
- (113) Solo un'offerta è stata presentata entro il termine previsto da Ustica Lines S.p.A. (di seguito *Ustica Lines*). Il prezzo minimo offerto era di 60 milioni di euro. L'azienda si impegnavano anche ad assumersi i costi necessari per la risoluzione dei contratti di lavoro dei dipendenti. Il commissario straordinario ha deciso di riaprire la procedura, asseritamente in quanto riteneva l'offerta in questione non rispondente ai requisiti indicati nel bando di gara, in particolare per la mancanza di una garanzia sul prezzo d'acquisto da parte di un istituto finanziario e per l'assenza dei dettagli sulle modalità di finanziamento dell'acquisto.
- (114) Alla nuova scadenza del 5 aprile 2011, Cdl ha presentato un'offerta vincolante e Ustica Lines una lettera d'intenti con cui chiedeva una proroga del termine di presentazione delle offerte.
- (115) Il prezzo offerto da Cdl ammontava a 60,1 milioni di euro, di cui 10 milioni di euro con pagamento immediato e il resto dilazionato come segue:
- 4,1 milioni di euro e 6 milioni di euro rispettivamente alla fine del primo e del secondo anno successivi all'effettiva cessione degli attivi;
 - 20 milioni di euro subordinati al raggiungimento di un accordo sindacale entro la fine del terzo anno;
 - 20 milioni di euro alla fine del 2013; tuttavia, questa somma verrebbe ridotta qualora i risultati economici nel corso del periodo 2011-2013 risultassero inferiori a quelli previsti dal piano industriale messo a disposizione dei potenziali acquirenti nel corso della procedura di vendita.
- (116) Secondo le autorità italiane, il commissario straordinario, considerata in particolare il fatto che l'offerta di Cdl rispetto ai risultati economici della società, ha invitato i partecipanti a formulare offerte migliorative rispetto a quella presentata da Cdl. L'avvio di questa successiva fase della procedura è stato autorizzato dal ministero competente il 10 maggio 2011.
- (117) Alla nuova scadenza, fissata per il 23 maggio 2011, sono state presentate due offerte:
- l'offerta migliorativa di Cdl;
 - l'offerta vincolante da parte di Società Navigazione Siciliana S.p.A. (di seguito *SNS*) strutturata come segue: prezzo d'acquisto pari a 55,1 milioni di euro, di cui 30,1 milioni da versare subito e il resto dilazionato come segue:
 - 10 milioni di euro alla fine del terzo anno successivo all'effettiva cessione degli attivi;
 - 7,5 milioni di euro alla fine del sesto anno e 7,5 milioni di euro alla fine dell'ottavo anno, al tasso d'interesse dell'1,5%.

- (118) Il commissario straordinario ha chiesto ulteriori delucidazioni. A seguito di tale richiesta Cdl ha presentato un'offerta migliorativa. SNS ha presentato un'integrazione alla sua precedente offerta.
- (119) Sulla base delle informazioni trasmesse dalle autorità italiane, in occasione della riunione del comitato di sorveglianza del 6 luglio 2011, dopo aver proposto di aggiudicare la gara a Cdl, il commissario straordinario ha sottolineato di esser venuto a conoscenza di talune difficoltà relativamente alla garanzia concessa da Consorzio Fidi a sostegno dell'offerta di Cdl.
- (120) Successivamente, a seguito delle raccomandazioni del comitato di sorveglianza, il commissario ha invitato entrambe le parti a integrare le proprie offerte e a prorogare le rispettive garanzie. Alla scadenza fissata del 18 luglio 2011, entrambe le parti hanno concesso la proroga di dette garanzie al 15 settembre 2011 e presentato ulteriore documentazione in risposta alle delucidazioni richieste.
- (121) L'offerta da parte di Cdl era strutturata come segue:
- prezzo d'acquisto pari a 69 milioni di euro, di cui 20 milioni di euro da versare subito e il resto dilazionato come segue: 10 milioni di euro alla fine del primo anno, 6,5 milioni di euro alla fine del secondo anno, 7 milioni di euro alla fine del settimo anno, 8 milioni di euro alla fine dell'ottavo anno, 8 milioni di euro alla fine del nono anno e 9,5 milioni di euro alla fine del decimo anno;
 - pagamento di un interesse annuo dell'1,5% sui pagamenti dilazionati;
 - quali garanzie del pagamento del prezzo offerto:
 - l'impegno da parte di MPS Capital Services a concedere a Cdl una linea di credito per 18 milioni di euro a lungo termine;
 - l'impegno di Commercial Fidi Consorzio di Garanzia Collettiva a garantire gli importi dilazionati fino a un massimale di 50 milioni di euro;
 - una lettera di Unicredit con cui si dichiara l'interesse dell'istituto di credito a concedere a Cdl una linea di credito per 20 milioni di euro;
 - una lettera di Royal Luxemburg Soparfi, con cui si dichiara la disponibilità a concedere a Cdl un finanziamento fino a 40 milioni di euro, subordinato all'acquisizione di una quota di partecipazione fino al 30% nella società.
- (122) L'offerta di SNS era strutturata come segue:
- prezzo d'acquisto pari a 55,1 milioni di euro, di cui 30,1 milioni da versare subito e il resto dilazionato come segue: 10 milioni di euro alla fine del terzo anno con un interesse annuo pari all'1,5% senza capitalizzazione, 7,5 milioni di euro con un interesse annuo pari all'1,5% senza capitalizzazione alla fine del sesto anno e 7,5 milioni di euro con l'1,5% di interessi annui senza capitalizzazione alla fine dell'ottavo anno;
 - una riduzione del prezzo di acquisto pari al 10% in caso di riduzione della compensazione per l'adempimento degli oneri di servizio pubblico;
 - quale garanzia del pagamento del prezzo offerto offerta:
 - una lettera d'intenti da parte di Unicredit, Bnl e Banca Popolare di Lodi;
 - una decisione degli azionisti di effettuare un futuro aumento di capitale.
- (123) Il 5 agosto 2011, Cdl ha presentato ulteriore documentazione con cui si dichiarava disponibile a sostituire l'impegno assunto da Commercial Fidi con una garanzia di Unicredit, controgarantita dalla regione Sicilia il 3 agosto 2011. Il 7 settembre 2011, l'offerta è stata integrata da una nota del Presidente della regione Sicilia con cui quest'ultimo presentava direttamente al ministero la controgaranzia del Ragioniere generale, insieme alla conferma della titolarità di quest'ultimo a emettere la controgaranzia in questione.
- (124) Nel frattempo, il 1° settembre 2011, dopo aver consultato il comitato di sorveglianza, il commissario straordinario, a seguito della valutazione delle due offerte vincolanti ricevute, aveva deciso di aggiudicare la gara a SNS. L'8 settembre 2011 il ministero competente ha chiesto al commissario di fornire ulteriori informazioni e chiarimenti, in particolare alla luce dell'ulteriore documentazione trasmessa da Cdl.
- (125) In data 28 settembre 2011 il commissario straordinario ha chiesto l'autorizzazione per esperire un'ulteriore fase della procedura allo scopo di consentire la presentazione di offerte vincolanti conformi alle istruzioni impartite ai partecipanti. In caso di insuccesso di questa ulteriore fase, il commissario chiedeva l'autorizzazione ad aggiudicare la gara a SNS sulla base dell'offerta già ricevuta. Il 29 settembre 2011 il comitato di sorveglianza ha autorizzato l'avvio di un'ulteriore fase.
- (126) Alla nuova scadenza, fissata al 13 ottobre 2011, l'offerta da parte di Cdl era strutturata come segue:
- prezzo d'acquisto pari a 69,150 milioni di euro, di cui 34,65 milioni da versare subito e il resto dilazionato come segue: 13,8 milioni di euro alla fine del terzo anno, 10,35 milioni di euro alla fine del sesto anno e 10,35 milioni di euro alla fine dell'ottavo anno; pagamento di un interesse annuo dell'1,5% sui pagamenti dilazionati;
 - quale garanzia del pagamento del prezzo offerto:
 - una lettera di Unicredit di impegno a garantire i pagamenti dilazionati senza controgaranzia da parte della Sicilia;
 - una lettera di MPS Capital Services di impegno a fornire finanziamenti al beneficiario relativamente alla prima tranche del prezzo d'acquisto fino a un massimo di 20 milioni di euro;
 - autentica notarile della decisione degli azionisti di aumentare il capitale fino a 21 480 236 euro, di cui 20 800 000 euro di capitale sottoscritto e 14 687 500 euro di capitale versato.

- (127) SNS ha confermato l'offerta già presentata il 23 maggio 2011, integrata con le delucidazioni richieste.
- (128) Il 14 ottobre 2011 il comitato di sorveglianza ha autorizzato il commissario ad accettare l'offerta di Cdl pervenuta il 13 ottobre 2011.
- (129) Nel ricorso presentato presso le giurisdizioni nazionali, SNS ha sostenuto di essere in possesso di prove documentali dell'esistenza di una controgaranzia concessa dalla regione Sicilia datata 12 ottobre 2011 a fronte del pagamento dilazionato del prezzo d'acquisto da parte di Cdl.
- (130) Secondo le autorità italiane, il 3 febbraio 2012 Cdl ha trasmesso al ministero competente i) la nota della regione Sicilia datata 31 gennaio 2012 con cui quest'ultima dichiara che una controgaranzia del 12 ottobre 2011 deve ritenersi ritirata e ii) la nota di Unicredit datata 3 febbraio 2012 indirizzata alla regione, con cui l'istituto di credito dichiara che poiché la controgaranzia è stata revocata, la propria garanzia relativa a parte del prezzo d'acquisto è incondizionata.
- (131) I due documenti comprovanti le controgaranzie di cui trattasi (cfr. punti 123 e 129 supra), datati 3 agosto 2011 e 12 ottobre 2011 rispettivamente, sono firmati dal Ragioniere generale della regione Sicilia, che è anche presidente del comitato di sorveglianza di Mediterranea, società madre di Cdl. ⁽¹⁾

2.6. Pagamento dilazionato del prezzo d'acquisto di Tirrenia (misura 6)

- (132) Nelle osservazioni formulate a seguito della decisione di avvio del 2011, le autorità italiane hanno fornito tra l'altro alla Commissione informazioni sulle fasi principali della procedura di vendita di Tirrenia e hanno precisato la struttura dell'offerta di CIN, aggiudicataria della gara.
- (133) Sulla base di tali informazioni, sembra che l'offerta di CIN fosse strutturata come segue:
- prezzo d'acquisto pari a 380,1 milioni di euro, di cui 200,1 milioni di euro da versare subito;
 - la somma restante dilazionata nell'arco degli otto anni di durata della nuova convenzione, come segue: 55 milioni di euro alla fine del terzo anno, 60 milioni di euro alla fine del sesto anno e 65 milioni di euro alla fine dell'ottavo anno.

2.7. Privatizzazione delle società regionali (misura 7)

- (134) Le autorità italiane hanno trasmesso alla Commissione informazioni dettagliate relativamente alla privatizzazione delle società regionali dell'ex Gruppo Tirrenia, e segnatamente Toremar, Caremar, Laziomar e Saremar.

Toremar

- (135) La procedura si è conclusa con la selezione di Moby. Il bando di gara riguardava la vendita della totalità del capitale azionario di Toremar e l'affidamento di un nuovo contratto di servizio pubblico della durata di 12 anni.

⁽¹⁾ Secondo lo statuto societario, il comitato di sorveglianza ha diritto di voto relativamente a decisioni strategiche, e segnatamente le decisioni sui piani industriali e strategici proposti dal Consiglio d'amministrazione.

- (136) Secondo le informazioni presentate dalle autorità italiane, sono stati imposti ai potenziali offerenti taluni cosiddetti *requisiti tecnici ed economico-finanziari*, relativamente in particolare (i) al volume minimo di servizi di trasporto marittimo operati fra il 2006 e il 2009 (almeno 450 000 miglia marine); (ii) al fatturato totale nei tre anni precedenti, che non doveva essere inferiore ai 150 milioni di euro, di cui almeno 75 milioni di euro per l'esercizio di servizi marittimi di trasporto passeggeri.
- (137) Secondo le autorità italiane, il criterio principale di selezione era l'offerta economicamente più vantaggiosa.

Caremar

- (138) Le autorità italiane hanno precisato che Caremar sarebbe stata privatizzata completamente. Sono stati presentati alla Commissione due successivi progetti di bando di gara per l'acquisto della totalità del capitale azionario di Caremar e l'affidamento di un nuovo contratto di servizio pubblico della durata di 9 anni.
- (139) Sulla base del bando di gara originario, analoghi *requisiti tecnici e finanziari* minimi erano stati imposti anche per la gara concernente la vendita di Caremar riguardo: (i) al volume minimo di servizi di trasporto marittimo operati fra il 2006 e il 2009 (almeno 300 000 miglia marine); (ii) al fatturato totale nei tre anni precedenti, che non doveva essere inferiore ai 75 milioni di euro per l'esercizio di servizi marittimi di trasporto passeggeri e (iii) un attivo netto di almeno 3 milioni di euro.
- (140) Inoltre, erano stati imposti taluni cosiddetti *valori economici* e in particolare:
- per quanto riguarda l'acquisizione della partecipazione azionaria: un minimo di 4 470 008 euro (valore dell'attivo netto di Caremar), e
 - per quanto riguarda l'affidamento del nuovo contratto di servizio pubblico: un massimo di 178 553 034 euro, vale a dire il massimale della compensazione definita ex ante dalla legge del 2009.

- (141) Secondo il progetto originario trasmesso alla Commissione, il criterio principale di selezione era l'offerta economicamente più vantaggiosa, *conformemente alla migliore offerta economica (anche in considerazione della fornitura del servizio pubblico), nonché ai piani industriali presentati dagli offerenti, [...] con prevalenza del punteggio massimo dell'offerta tecnica su quello dell'offerta economica*. L'offerta economicamente più vantaggiosa sarebbe stata quella risultante dalla somma dei punteggi ottenuti dagli offerenti per le offerte tecnica ed economica.

- (142) A seguito delle discussioni con la Commissione, le autorità italiane hanno successivamente confermato che il bando di gara era stato modificato così da stabilire come criterio per la selezione dell'offerta economicamente più vantaggiosa il prezzo più elevato. In questo caso, il prezzo più elevato sarebbe stato pari alla minore differenza ottenuta sottraendo il prezzo offerto per l'acquisto delle azioni dal valore della compensazione richiesta (ogni successivo riferimento nella presente decisione al bando di gara per la privatizzazione di Caremar si riferisce a quest'ultima versione del bando).

(143) La formula utilizzata per il calcolo del prezzo netto più elevato include uno specifico tasso di attualizzazione basato sul rendimento offerto dai buoni del Tesoro con scadenza a nove anni, al fine di tener conto della durata del contratto.

(144) Le autorità italiane hanno altresì confermato che la valutazione dei criteri tecnici era stata eliminata e sostituita da requisiti finanziari relativi alla capacità economica e finanziaria degli offerenti, da soddisfare in una delle due modalità seguenti:

— la conferma da parte di almeno due istituzioni finanziarie della capacità economica e finanziaria di almeno 6 milioni di euro; oppure

— un attivo netto di almeno 6 milioni di euro.

Laziomar

(145) La cessione del complesso aziendale che effettuava i collegamenti tra l'arcipelago pontino e la regione Lazio è stata formalizzata il 1° giugno 2011.

(146) Sulla base delle informazioni trasmesse dalla autorità italiane, è stato indetto un bando di gara a livello regionale per la vendita della totalità del capitale azionario di Laziomar e l'affidamento di un nuovo contratto di servizio pubblico per una durata di dieci anni. Le autorità italiane hanno precisato che i requisiti imposti ai potenziali offerenti riguardano in particolare il fatturato totale negli ultimi tre anni, di importo non inferiore ai 60 milioni di euro.

(147) Le autorità italiane hanno altresì chiarito che sarebbe stata selezionata l'offerta economicamente più vantaggiosa, con la seguente ponderazione delle offerte tecnica ed economica:

— offerta economica: 30 punti;

— offerta tecnica: 70 punti suddivisi come segue:

— un massimo di 10 punti per le misure volte a migliorare l'efficacia della gestione;

— un massimo di 40 punti per le misure volte ad ammodernare la flotta Laziomar;

— un massimo di 20 punti per l'impiego di nuove navi oltre a quelle della flotta Laziomar.

(148) La base d'asta è stata la seguente:

— un massimo di 14 300 550 euro l'anno, equivalente al massimale della compensazione stabilita ex ante dalla legge del 2009 per l'adempimento degli oneri di servizio pubblico nell'ambito del nuovo contratto di servizio pubblico della durata di dieci anni;

— 2 272 000 euro per la cessione della totalità delle quote azionarie di Laziomar; l'importo non è soggetto ad offerta alcuna.

Saremar

(149) Sulla base delle informazioni trasmesse dalla autorità italiane, la regione Sardegna attualmente intende procedere alla vendita della totalità del capitale azionario detenuto

in Saremar, nonché all'affidamento di un nuovo contratto di servizio pubblico. Non è pervenuto alla Commissione il progetto dei bandi di gara.

(150) Tuttavia, conformemente alla delibera della società dell'11 luglio 2012, sembrerebbe che le autorità regionali siano intenzionate a mantenere la quota del 49% di partecipazione nella società.

3. POSIZIONE DELLE AUTORITÀ ITALIANE

3.1. Compensazione corrisposta nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali fino alla conclusione del processo di privatizzazione (misura 1)

(151) Nel quadro del procedimento di indagine formale di cui ai punti da 11 a 26, le autorità italiane hanno affermato che i servizi forniti dalle compagnie marittime costituiscono un autentico servizio d'interesse economico generale in quanto mirano ad assicurare la continuità territoriale e i concorrenti non forniscono alcun servizio analogo sulle rotte in questione.

(152) Come indicato in precedenza, in questa fase la Commissione non possiede informazioni su eventuali modifiche materiali apportate alle condizioni che regolamentano il regime di servizio pubblico come prorogato nel 2012. Pertanto presuppone che le condizioni che disciplinano gli obblighi di servizio pubblico e la compensazione corrisposta a fronte dell'adempimento di tali oneri siano rimaste invariate.

3.2. Ulteriori misure adottate dalla regione Sardegna a favore di Saremar (misura 2)

(153) Le autorità italiane ritengono, in particolare, che la compensazione a favore di Saremar per l'esercizio delle due rotte tra la Sardegna e il continente, non costituisca un aiuto. Esse affermano che tali misure sono state adottate dalle autorità regionali solo a seguito del significativo incremento dei prezzi praticati dai concorrenti di Saremar che operano sulle rotte da e verso la Sardegna. Le autorità italiane sottolineano che questo stato di cose è oggetto d'indagine da parte dell'Autorità italiana garante della concorrenza, che l'11 maggio 2011 ha avviato un'indagine approfondita ai sensi dell'articolo 101, del TFUE.

(154) In particolare, per quanto concerne i 3 milioni di euro di cui al punto 64 concessi dall'Agenzia a Saremar, le autorità italiane sostengono che questo importo rappresenta semplicemente il valore delle attività promozionali realizzate dal beneficiario per conto della regione Sardegna e non conferisce pertanto un indebito vantaggio alla Saremar.

(155) Rispetto alle presunte garanzie concesse a Saremar, a detta delle autorità italiane è normale pratica commerciale quella per cui l'azionista di maggioranza fornisce garanzie in merito alle linee di credito delle proprie controllate, anche direttamente tramite prestiti agli azionisti.

(156) Inoltre, le autorità italiane hanno chiarito che la lettera di patronage emessa nel luglio 2011 non ha prodotto alcun effetto, in quanto la linea di credito garantita non è stata e non sarà utilizzata da Saremar. Relativamente alla seconda lettera di patronage, le autorità italiane hanno confermato che, nonostante le espresse disposizioni in

tal senso contenute nella delibera regionale, la lettera non è stata di fatto emessa, né la regione Sardegna intende più attuare tale misura in futuro. Di conseguenza, le autorità italiane ritengono che le autorità regionali non abbiano in realtà fornito alcuna garanzia relativamente agli obblighi finanziari di Siremar.

- (157) Le autorità italiane affermano che il progetto “Bonus Sardo-Vacanza” era volto a controbilanciare l'effetto negativo dell'aumento dei prezzi nel comparto dei servizi marittimi come indicato in precedenza, e si basava su criteri di oggettività e trasparenza.
- (158) Infine, in merito alla ricapitalizzazione, le autorità italiane hanno chiarito che essa si è limitata al credito vantato da Saremar nei confronti di Tirrenia e sarebbe giustificata in considerazione della privatizzazione di Saremar, giacché i creditori di Tirrenia in quella fase non erano stati pagati.

3.3. Applicazione abusiva dell'aiuto per il salvataggio (misura 3)

- (159) Le autorità italiane hanno comunicato alla Commissione che il debito di Tirrenia nei confronti dello Stato sarà rimborsato dopo il completamento della cessione degli attivi, cioè dopo l'autorizzazione formale della concentrazione di Tirrenia e CIN. Allora, nessuna informazione aggiornata è stata fornita relativamente al debito di Siremar.
- (160) Riguardo nello specifico al credito vantato dallo Stato nei confronti di Tirrenia e Siremar a seguito dell'escussione della garanzia, le autorità italiane hanno dichiarato che tale debito è qualificato come “*prededucibile*”, nel senso che lo Stato gode di un diritto di prelazione nel recupero di quanto dovutogli rispetto ai creditori ordinari.
- (161) Come indicato al punto 82 di cui sopra, la concentrazione è stata approvata dall'Autorità garante della concorrenza il 21 giugno 2012. Il 24 ottobre 2012 le autorità italiane hanno confermato alla Commissione il rimborso del finanziamento pubblico allo Stato italiano.

3.4. Compensazione da corrispondere nell'ambito delle future convenzioni o i futuri contratti di servizio pubblico (misura 4)

- (162) Le autorità italiane sono state ripetutamente ammonite in merito all'obbligo di sospensione loro incombente ai sensi dell'articolo 108, paragrafo 3, del TFUE per quanto riguarda la compensazione da versare agli acquirenti delle società dell'ex Gruppo Tirrenia nell'ambito delle future convenzioni/futuri contratti di servizio pubblico. In svariate occasioni la Commissione ha comunicato all'Italia che i metodi scelti per privatizzare le società, vale a dire la vendita di società già concessionarie di nuovi contratti potrebbe sollevare criticità in merito all'esistenza di aiuti di Stato.
- (163) Le autorità italiane hanno comunicato precedentemente alla Commissione di non ritenere che la compensazione corrisposta nel quadro dei nuovi contratti costituisca un aiuto. Il 10 gennaio 2012 le autorità italiane hanno notificato formalmente, ai sensi dell'articolo 108, paragrafo 3, del TFUE, per ragioni di certezza del diritto, le compensazioni da corrispondere nell'ambito delle nuove convenzioni agli acquirenti dei rami d'azienda di Tirrenia e Siremar.

(164) Le autorità italiane hanno formulato le loro osservazioni esclusivamente sulla natura della compensazione da corrispondere all'acquirente del ramo d'azienda di Tirrenia. A tal riguardo, esse hanno sottolineato quanto segue:

- (a) l'articolo 3 e l'allegato A della nuova convenzione definiscono chiaramente gli obblighi di servizio pubblico; l'allegato individua, in particolare, le navi da utilizzare, il calendario delle traversate e i massimali tariffari; è pertanto soddisfatto il primo criterio Altmark;
- (b) i parametri di calcolo della compensazione sono stati definiti in via preliminare e si basano su requisiti di trasparenza e oggettività; è pertanto soddisfatto il secondo criterio Altmark;
- (c) i costi considerati per il calcolo della compensazione sono definiti chiaramente negli allegati B e C della convenzione e si limitano a quelli sostenuti nell'adempimento degli obblighi di servizio pubblico; l'utile dovrebbe essere ritenuto ragionevole, dato che la compensazione è notevolmente ridotta rispetto a quella del 2009, il beneficiario corre il rischio di eventuali aumenti dei costi d'esercizio (costi di manodopera, per il carburante o le attività portuali), nonché i rischi connessi con i volumi di traffico. Ciò dovrebbe essere corretto, a prescindere dalla revisione trimestrale dell'ambito di applicazione del servizio pubblico in caso di squilibrio finanziario della convenzione, e segnatamente nel caso in cui i fondi pubblici si rivelassero insufficienti;
- (d) la privatizzazione delle compagnie marittime è stata condotta tramite una procedura di gara d'appalto aperta, trasparente e non discriminatoria, avente come unico obiettivo i beni necessari per l'esercizio del servizio pubblico, e come criterio di selezione l'offerta economicamente più vantaggiosa basata sul miglior prezzo. Pertanto, è soddisfatto anche il quarto criterio Altmark.

(165) Inoltre, le autorità italiane hanno sottolineato che nel quadro della nuova convenzione l'esercizio delle rotte Napoli/Palermo, Civitavecchia/Olbia e Genova/Porto Torres è compensato esclusivamente nella bassa stagione. Ciononostante, a Tirrenia corre sempre l'obbligo di mantenere le frequenze prefissate e i livelli tariffari in alta stagione.

(166) Le autorità italiane sostengono altresì che le condizioni previste dalla decisione 2012/21/UE della Commissione, del 20 dicembre 2011, riguardante l'applicazione delle disposizioni dell'articolo 106, paragrafo 2, del trattato sul funzionamento dell'Unione europea agli aiuti di Stato sotto forma di compensazione degli obblighi di servizio pubblico, concessi a determinate imprese incaricate della gestione di servizi di interesse economico generale⁽¹⁾ (di seguito *la decisione SIEG del 2011*) sono pienamente rispettate nel caso della nuova convenzione che sarà stipulata fra lo Stato italiano e CIN.

(167) Per quanto concerne nello specifico la compensazione da corrispondere nel quadro del nuovo contratto di servizio pubblico con Moby, le autorità italiane hanno sostenuto, riguardo alla denuncia al punto 34 di cui sopra, che sono

⁽¹⁾ GU L 7 dell'11.1.2012.

soddisfatte tutte le condizioni previste dalla sentenza Altmark per valutare se la compensazione per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico costituisca o no aiuto di Stato. Le autorità italiane hanno inoltre affermato che le autorità regionali hanno aggiudicato il contratto di servizio pubblico nel pieno rispetto del regolamento (CEE) n. 3577/92 del Consiglio del 7 dicembre 1992, che applica il principio della libera prestazione dei servizi ai trasporti marittimi tra Stati membri e tra Stati membri e paesi terzi (cabotaggio marittimo)⁽¹⁾ (di seguito il regolamento sul cabotaggio marittimo). Esse hanno anche ricordato che la concentrazione era stata già approvata dall'Autorità garante della concorrenza.

3.5. La controgaranzia della regione Sicilia sui pagamenti dilazionati del prezzo di acquisto di Siremar e aumento del capitale di Cdl (misura 5)

- (168) Le autorità italiane sostengono che i documenti emessi dalla regione Sicilia e da Unicredit e datati, rispettivamente, 31 gennaio 2011 e 3 febbraio 2012 rendono irrilevanti le affermazioni di SNS in merito all'asserita nuova controgaranzia del 12 ottobre 2011. I documenti dimostrano chiaramente che poiché la controgaranzia era stata ritirata, la garanzia concessa da Unicredit sui pagamenti dilazionati del prezzo d'acquisto era incondizionata.
- (169) Le autorità italiane sostengono altresì che nell'ultima fase della procedura di vendita, con scadenza al 13 ottobre 2011, il commissario straordinario aveva esplicitamente ammonito gli offerenti in merito all'eventuale presentazione di offerte corroborate da garanzie contrarie alle norme sugli aiuti di Stato.
- (170) Le autorità italiane non hanno esplicitamente formulato alcuna osservazione sulla natura dell'aumento di capitale al punto 126 di cui sopra.

3.6. Pagamenti dilazionati per l'acquisto di Tirrenia da parte di CIN (misura 6)

- (171) Le autorità italiane non hanno esplicitamente formulato alcuna osservazione specifica sulla qualifica della misura in questione come aiuto di Stato.

3.7. Privatizzazione delle società regionali (misura 7)

- (172) Le autorità italiane hanno sottolineato che i requisiti tecnici e finanziari minimi imposti dai bandi di gara, in particolare quelli relativi a un volume minimo di servizi marittimi forniti, un giro d'affari minimo e/o introiti minimi derivanti dall'esercizio di servizi marittimi e/o un attivo netto minimo) sono essenziali per la fornitura del servizio pubblico definito dalle autorità pubbliche e pertanto giustificati, trattandosi della vendita delle compagnie marittime titolari dei nuovi contratti di servizio pubblico.
- (173) Le autorità italiane non hanno esplicitamente formulato alcuna osservazione sul punteggio assegnato alle offerte tecniche.

- (174) Per quanto riguarda nello specifico la privatizzazione di Toremar, le autorità italiane hanno dichiarato che la procedura era del tutto conforme alla normativa sugli appalti pubblici e il denunciante era stato giustamente escluso nella fase finale di gara.

4. VALUTAZIONE

4.1. Esistenza di un aiuto di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE

- (175) L'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE stabilisce che "sono incompatibili con il mercato interno, nella misura in cui incidano sugli scambi tra Stati membri, gli aiuti concessi dagli Stati, ovvero mediante risorse statali, sotto qualsiasi forma che, favorendo talune imprese o talune produzioni, falsino o minaccino di falsare la concorrenza".
- (176) I criteri previsti dall'articolo 107, paragrafo 1, sono cumulativi; ne consegue che le misure notificate costituiscono aiuti di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE solamente se sono soddisfatte tutte le condizioni succitate. In particolare, il sostegno finanziario deve:
- essere concesso da uno Stato membro o attraverso risorse statali;
 - favorire talune imprese o talune produzioni;
 - falsare o minacciare di falsare la concorrenza;
 - incidere sugli scambi tra Stati membri.

4.1.1. Compensazione corrisposta nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali fino alla conclusione del processo di privatizzazione (misura 1)

- (177) Per giungere a una conclusione sulla possibilità che la compensazione per la gestione di servizi pubblici costituisca o meno un vantaggio ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE, la Corte di giustizia ha stabilito i seguenti criteri nella propria sentenza nella causa Altmark:
- l'impresa beneficiaria deve essere effettivamente incaricata dell'adempimento di obblighi di servizio pubblico e detti obblighi devono essere definiti in modo chiaro (in seguito, Altmark 1);
 - i parametri sulla base dei quali viene calcolata la compensazione devono essere previamente definiti in modo obiettivo e trasparente (di seguito, Altmark 2);
 - la compensazione non può eccedere quanto necessario per coprire interamente o in parte i costi originati dall'adempimento degli obblighi di servizio pubblico, tenendo conto dei relativi introiti e di un margine di utile ragionevole per il suddetto adempimento (di seguito, Altmark 3);
 - quando, in un caso specifico, la scelta dell'impresa da incaricare dell'adempimento di obblighi di servizio pubblico non venga effettuata nell'ambito di una procedura di appalto pubblico, o che consenta di selezionare il candidato in grado di fornire tali servizi al costo minore per la collettività, il livello della necessaria compensazione deve essere determinato sulla

⁽¹⁾ GU L 364 del 12.12.1992.

base di un'analisi dei costi che un'impresa media, gestita in modo efficiente e adeguatamente dotata di mezzi di trasporto al fine di poter soddisfare le esigenze di servizio pubblico pertinenti, avrebbe dovuto sopportare per adempiere tali obblighi, tenendo conto dei relativi introiti e di un margine di utile ragionevole per l'adempimento di detti obblighi (di seguito, *Altmark* 4).

- (178) Nella decisione di avvio del 2011 la Commissione ha concluso che la compensazione corrisposta alle società dell'ex gruppo Tirrenia nel corso del periodo 2009-2011 nel quadro della proroga delle convenzioni iniziali costituisce aiuti di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE, in quanto non sono stati cumulativamente soddisfatti i criteri della sentenza *Altmark*.
- (179) La Commissione osserva che secondo la legge del 2010 recante disposizioni di proroga delle convenzioni iniziali fino al completamento della privatizzazione delle società, tutte le norme che disciplinano il sistema di servizio pubblico rimangono le stesse, come valutato dalla Commissione nella sua decisione di avvio del 2011. L'unica modifica al regime di servizio pubblico comunicata dalle autorità italiane riguarda l'esercizio da parte della Saremar delle due rotte di collegamento tra la Sardegna e il continente italiano. La qualifica della compensazione alla Saremar come aiuto di Stato è analizzata nella Sezione 4.1.2. sotto. A eccezione dell'esercizio temporaneo di queste rotte da parte della Saremar la Commissione ritiene che tutti gli aspetti pertinenti del regime di servizio pubblico permangono nel 2012 e rimarranno invariati fino all'entrata in vigore delle nuove convenzioni/nuovi contratti di servizio pubblico con gli acquirenti delle società.
- (180) Di conseguenza, per ragioni analoghe a quelle di cui ai punti da 183 a 248 della decisione di avvio del 2011, la Commissione ritiene in via preliminare che:
- la definizione dell'obbligo di servizio pubblico nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali, successiva al 2011, non sia stata sufficientemente chiara e non consenta alla Commissione di concludere definitivamente se essa contenga errori manifesti;
 - per quanto riguarda la seconda condizione della sentenza *Altmark*, la Commissione osserva che i parametri in base ai quali è calcolata la compensazione sono stati stabiliti precedentemente in maniera obiettiva e trasparente;
 - la terza condizione della sentenza *Altmark* non è soddisfatta, in quanto gli operatori possono essere stati sovracompenzati per l'esecuzione dei compiti di servizio pubblico anche nel 2012 e fino alla conclusione del processo di privatizzazione e all'entrata in vigore delle nuove convenzioni o dei nuovi contratti di servizio pubblico;
 - la quarta condizione *Altmark* non è soddisfatta, in quanto la proroga delle convenzioni iniziali non è stata oggetto di gara d'appalto e la Commissione non dispone di alcun elemento che permetta di sostenere che i beneficiari forniscano in effetti i servizi in questione al minor costo per la collettività.

(181) La Commissione pertanto ritiene che, essendo rimaste invariate tutte le condizioni nel 2012 e fino all'entrata in vigore delle nuove convenzioni o dei nuovi contratti di servizio pubblico, la compensazione concessa a tutte le società del Gruppo Tirrenia nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali costituisce un aiuto in favore delle suddette società, nella misura in cui accorda ai beneficiari un vantaggio economico selettivo che potrebbe falsare la concorrenza e incidere sugli scambi fra gli Stati membri. La Commissione invita le autorità italiane a precisare ulteriormente lo stato di tali procedure relativamente a tutte le società interessate.

(182) La Commissione invita altresì le autorità italiane a fornire prove documentali sulle compensazioni versate per linea per l'esercizio del servizio pubblico per ciascuna delle società ex-Tirrenia, e per ciascun anno di proroga delle convenzioni iniziali.

4.1.2. Ulteriori misure adottate dalla regione Sardegna a favore di Saremar (misura 2)

(183) Risorse statali: le misure illustrate in precedenza ai punti da 56 a 76 implicano un ulteriore finanziamento pubblico concesso in larga misura a Saremar direttamente dalla regione Sardegna. Le misure pertanto comportano l'uso di risorse statali. Per quanto concerne nello specifico le misure adottate dall'Agenzia relativamente al "Bonus Sardo Vacanza", la Commissione ritiene che tali misure siano imputabili allo Stato, poiché le autorità regionali detengono la totalità della proprietà dell'Agenzia, la cui funzione è quella di attuare le politiche regionali concernenti il turismo e lo sviluppo regionale.

(184) Vantaggio economico selettivo: le misure di cui ai punti da 56 a 63, da 68 a 70, da 71 a 75 e 76 favoriscono un'impresa. Pertanto, esse sono selettive. Inoltre, considerando che sia destinato esclusivamente al settore marittimo, il progetto "Bonus Sardo-Vacanza" è comunemente selettivo a livello settoriale.

(185) La Commissione fa osservare che l'esercizio di nuove rotte marittime non è stato oggetto di gara d'appalto. La regione Sardegna ha semplicemente affidato a Saremar l'esercizio delle due rotte che collegano la Sardegna con l'Italia continentale. La Commissione osserva che l'atto di incarico non definisce esplicitamente i servizi in questione come SIEG, né fa riferimento ad alcuna compensazione corrisposta a Saremar per l'assolvimento degli obblighi di servizio pubblico. Inoltre, contrariamente a quanto affermato dalle autorità italiane, la Commissione osserva che, sulla base delle informazioni allegate alla notifica, la compensazione di 10 milioni di euro autorizzata dalla legge regionale n. 15 del 7 agosto 2012, è maggiore rispetto alle perdite operazionali subite dalla Saremar nell'esercizio delle due rotte in questione. Di conseguenza, a questo stato la Commissione ritiene in via preliminare che i quattro criteri *Altmark* non siano cumulativamente soddisfatti e pertanto la misura conferisca a Saremar un vantaggio economico.

(186) Per quanto concerne il prestito di 3 milioni di euro, la Commissione ritiene che, nella misura in cui il finanziamento è stato concesso a Saremar in termini commerciali, questa non ha beneficiato di alcun indebito vantaggio economico. La Commissione invita le autorità italiane

- a illustrare nel dettaglio le condizioni del finanziamento e a fornire le prove del fatto che il prestito sia stato concesso a condizioni di mercato. Per quanto concerne le lettere di patronage, sulla base delle informazioni disponibili alla Commissione in questa fase, sembrerebbe che tali lettere non abbiano conferito indebiti vantaggi a Saremar, non essendo state utilizzate a garanzia di alcun mutuo o altro obbligo finanziario del beneficiario.
- (187) Infine, la Commissione ritiene in via preliminare che la ricapitalizzazione di Saremar conferisca a questa un vantaggio economico, poiché è improbabile che in simili circostanze un azionista privato, a parte tutte le considerazioni sociali, di politica regionale e settoriali, avrebbe sottoscritto il capitale in questione.
- (188) In particolare, la delibera regionale 36/6 che prevede la ricapitalizzazione sottolinea l'urgenza del provvedimento volto a garantire a Saremar, *la sostenibilità economica e finanziaria, contemperando la domanda di trasporto con la sostenibilità economica e finanziaria dell'attività*, posta l'esistenza di un presunto cartello sulle rotte da e per la Sardegna, con gravi conseguenze sulla continuità territoriale e quindi sui consumatori. In questa fase, la Commissione dubita che un investitore privato avrebbe attribuito lo stesso significato all'esercizio del servizio pubblico e avrebbe quindi sottoscritto il capitale in parola. La Commissione invita le autorità italiane a confermare l'importo della ricapitalizzazione. La Commissione invita altresì le autorità italiane a illustrare in dettaglio la situazione finanziaria della società al momento della ricapitalizzazione e a chiarire se la decisione di ricapitalizzare la società si sia basata su un piano industriale preparato ex ante.
- (189) Lo stesso dicasi per le nuove misure di cui al punto 76 supra.
- (190) La Commissione ritiene che anche se parte dei costi coperti dalle risorse pubbliche o la totalità degli stessi fossero di natura tale da poter essere qualificati come costi di servizio pubblico, sulla base delle conclusioni di cui al punto 181 supra, la compensazione concessa a copertura di tali costi accorderebbe un vantaggio economico a favore di Saremar.
- (191) Per quanto concerne nello specifico il progetto "Bonus Sardo-Vacanza", la Commissione ritiene in via preliminare che, poiché la misura è rivolta a tutti i passeggeri che viaggiano da e verso la Sardegna e devono soggiornarvi, a prescindere dalla compagnia di navigazione utilizzata, e le condizioni applicabili relative al massimale tariffario sono tali per cui la misura non è circoscritta ai passeggeri di Saremar, la misura non favorisca Saremar rispetto alle linee di navigazione concorrenti. Tuttavia, in questa fase la Commissione non dispone di informazioni sufficienti per valutare se tale misura abbia, di fatto, conferito un vantaggio economico a Saremar. Essa invita le autorità italiane a trasmettere un elenco esaustivo delle linee di navigazione che forniscono servizi di trasporto ai beneficiari. La Commissione invita altresì le autorità italiane a chiarire le modalità utilizzate per fissare il prezzo delle attività promozionali e a fornire i giustificativi indicanti che la loro valutazione è conforme al valore di mercato, ad esempio fornendo dei riferimenti reperibili sul mercato. Inoltre, la Commissione invita le autorità italiane a precisare se, in osservanza della delibera regionale n. 25/53, il progetto "Bonus Sardo-Vacanza" sia stato soppresso dal luglio 2011.
- (192) *Distorsione della concorrenza ed effetto sugli scambi*: quando un aiuto concesso da uno Stato membro rafforza la posizione di un'impresa a scapito di altre imprese concorrenti che operano sul mercato dell'Unione, queste ultime sono da considerarsi influenzate dall'aiuto⁽¹⁾. Per giungere a tale conclusione, è sufficiente che il beneficiario sia in concorrenza con altre imprese su mercati aperti alla concorrenza⁽²⁾. Nel caso in oggetto, i beneficiari operano in concorrenza con altre imprese che forniscono servizi di trasporto marittimo nell'UE, in particolare da quando sono entrati in vigore il regolamento (CEE) n. 4055/86 del Consiglio del 22 dicembre 1986, che applica il principio della libera prestazione dei servizi ai trasporti marittimi tra Stati membri e tra Stati membri e paesi terzi⁽³⁾ e il regolamento sul cabotaggio marittimo, che hanno liberalizzato rispettivamente il mercato del trasporto marittimo internazionale e quello del cabotaggio marittimo. Pertanto, la misura in esame è tale da incidere sul commercio dell'UE e falsare la concorrenza nel mercato interno.
- (193) *Conclusioni*: La Commissione ritiene quindi in via preliminare che tutte le misure dettagliate precedentemente, ad eccezione delle lettere di patronage, si configurino come aiuti a Saremar.
- (194) La Commissione invita tuttavia le autorità italiane e altre parti interessate a fornire osservazioni sulle lettere di patronage e sul prestito di 3 milioni di euro concesso dalla regione Sardegna a Saremar.
- 4.1.3. *Applicazione abusiva dell'aiuto per il salvataggio (misura 3)*
- (195) Per le ragioni illustrate ai punti da 34 a 40 della decisione sul salvataggio del 2010, la Commissione ritiene che la misura di aiuto per il salvataggio costituisca un aiuto di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE.
- 4.1.4. *Compensazione da corrispondere nell'ambito delle future convenzioni o i futuri contratti di servizio pubblico (misura 4)*
- (196) *Risorse statali*: poiché la misura notificata riguarda compensazioni economiche concesse ai beneficiari dallo Stato italiano, essa comporta l'uso di risorse statali.
- (197) *Selettività*: le sovvenzioni in questione andranno a beneficio soltanto di alcune imprese, vale a dire degli acquirenti dei complessi aziendali di Tirrenia e Siremar o delle restanti compagnie regionali dell'ex Gruppo Tirrenia. Pertanto, esse sono selettive.
- (198) *Vantaggio economico*: per giungere a una conclusione sulla possibilità che la compensazione per la gestione del servizio pubblico nell'ambito delle future convenzioni o dei

⁽¹⁾ Cfr. in particolare la causa 730/79, *Philip Morris/Commissione* (Raccolta 1980, pag. 2671, punto 11), causa C-53/00, *Ferring* (Raccolta 2001, pag. I-9067, punto 21) e causa C-372/97, *Italia/Commissione* (Raccolta 2004, pag. I-3679, punto 44).

⁽²⁾ Causa T-214/95, *Het Vlaamse Gewest/Commissione* (Raccolta 1998, pag. II-717).

⁽³⁾ GU L 378 del 31.12.1986, pag. 1.

futuri contratti di servizio pubblico costituisca o meno un vantaggio ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE, la Commissione deve valutare l'osservanza dei criteri Altmark.

Altmark 1

- (199) La Commissione fa osservare che gli obblighi di servizio pubblico imposti ai beneficiari sono stati definiti chiaramente nelle future convenzioni o futuri contratti di servizio pubblico.
- (200) Tuttavia, dalle informazioni attualmente disponibili risulta che operatori concorrenti offrano servizi analoghi con frequenze paragonabili perlomeno sulle rotte Napoli/Palermo (bassa stagione), Genova/Olbia, Civitavecchia/Olbia (bassa stagione), Genova/Livorno/Cagliari operate da CIN. Le autorità italiane hanno dichiarato che sulla rotta Genova/Porto Torres le compagnie concorrenti gestiscono solo servizi misti in alta stagione.
- (201) Inoltre, in questa fase sembra che i concorrenti offrano servizi analoghi con frequenze paragonabili perlomeno sulle rotte Milazzo/Isole Eolie (servizio misto), Trapani/Pantelleria (servizio misto) e Palermo/Ustica (servizio misto) operate da Cdl.
- (202) Le autorità italiane non hanno fornito ulteriori motivazioni dell'esigenza di imporre obblighi di servizio pubblico a CIN e Cdl, a parte l'esigenza generale di garantire la continuità territoriale e la dipendenza delle regioni insulari dalle attività turistiche, dato che i collegamenti marittimi in questione sembrano essere già serviti dai concorrenti. La Commissione invita le autorità italiane e le parti interessate a fornire osservazioni al riguardo.

Altmark 2

- (203) Per quanto concerne la condizione Altmark 2, la Commissione osserva che i parametri sulla base dei quali è stata calcolata la compensazione sono stati previamente definiti e rispettano i requisiti di trasparenza.
- (204) Più specificamente, la compensazione per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico nell'ambito delle nuove convenzioni o nuovi contratti di servizio pubblico è calcolata sulla base della delibera CIPE. Il metodo di calcolo della compensazione, vale a dire gli elementi di spesa tenuti in considerazione e l'utile concesso all'operatore sono spiegati dettagliatamente in tale sede.
- (205) La Commissione ritiene quindi in via preliminare, che la seconda condizione della sentenza Altmark sia stata soddisfatta.

Altmark 3

- (206) La Commissione osserva che le norme per il calcolo della compensazione concessa agli acquirenti delle società del Gruppo Tirrenia per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico in base alle nuove convenzioni/nuovi contratti di servizio pubblico sono rimaste invariate rispetto a quelle applicabili alle società Tirrenia a partire dal 2010.
- (207) Come già indicato al punto 14, nella decisione di avvio del 2011 la Commissione ha ritenuto in via preliminare che il premio di rischio del 6,5% non sembra riflettere un livello di rischio adeguato. Di conseguenza, per le stesse

ragioni illustrate ai punti da 242 a 248 della decisione di avvio del 2011, in questa fase la Commissione ritiene che gli acquirenti sarebbero sovrapensati per la durata delle nuove convenzioni o contratti di servizio pubblico.

Altmark 4

- (208) Tale criterio è ritenuto soddisfatto se i destinatari della compensazione sono stati scelti in base a una procedura di gara che consenta la selezione di un offerente capace di fornire i servizi al costo minore per la comunità oppure, ove ciò non fosse possibile, la compensazione è stata calcolata sulla base dei costi di un'impresa gestita in modo efficiente.
- (209) Nel caso in esame, sono state oggetto della gara d'appalto le società concessionarie dei nuovi contratti di servizio pubblico, piuttosto che i contratti stessi. La Commissione deve valutare, sulla base delle specifiche circostanze del caso, se una tale procedura di gara d'appalto, che impone all'operatore interessato a fornire il servizio pubblico l'acquisizione della società stessa, consenta di selezionare l'offerente in grado di fornire i servizi al minor costo possibile per la Comunità.
- (210) Dopo aver analizzato le informazioni a sua disposizione, la Commissione osserva in particolare che, poiché le società offerenti erano già adeguatamente dotate di navi ed equipaggio, esse avrebbero sostenuto minori costi se non fossero state obbligate ad acquisire beni capitali e dipendenti delle società del Gruppo Tirrenia. La Commissione ritiene quindi in via preliminare che, nel caso specifico, l'appalto per l'aggiudicazione dei contratti pubblici senza l'obbligo di rilevare i complessi aziendali o le società stesse che fornivano precedentemente questi servizi avrebbe avuto come esito un costo minore per la comunità. Questo non pregiudica qualsiasi possibile valutazione da parte della Commissione in merito all'osservanza delle regole per gli appalti pubblici.
- (211) Inoltre, le autorità italiane non hanno mai affermato che il livello di compensazione sia stato determinato sulla base di un'analisi dei costi che un'impresa media, gestita in maniera ottimale e fornita adeguatamente di mezzi di trasporto in modo da essere in grado di soddisfare i necessari requisiti del servizio pubblico, avrebbe dovuto sostenere per l'adempimento di tali obblighi, tenendo conto dei relativi introiti e di un profitto ragionevole per l'adempimento degli obblighi.
- (212) La Commissione ritiene pertanto in via preliminare che nel caso in oggetto il quarto criterio Altmark non risulti soddisfatto.
- (213) Posto che le quattro condizioni enunciate dalla Corte di giustizia nella sentenza Altmark non sono cumulativamente soddisfatte nel caso in oggetto, la Commissione giunge alla conclusione preliminare secondo cui nel presente caso la compensazione concessa agli acquirenti delle società del Gruppo Tirrenia conferisce un vantaggio economico agli stessi.
- (214) Distorsione della concorrenza ed effetto sugli scambi: Come illustrato in dettaglio al punto 192, la Commissione ritiene che la misura possa incidere sugli scambi nell'UE e falsare la concorrenza nel mercato interno.

- (215) Conclusioni: sulla base di quanto precede, la Commissione ritiene in via preliminare che le compensazioni per gli obblighi di servizio pubblico da corrispondere a CIN e CdI in base alle nuove convenzioni con lo Stato italiano possano costituire un aiuto di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE.
- (216) Poiché i nuovi contratti di servizio pubblico sono stati o saranno stipulati dallo Stato italiano con gli acquirenti delle restanti società dell'ex Gruppo Tirrenia, la Commissione ritiene che la compensazione pubblica corrisposta a tali società per la durata dei nuovi contratti si configuri anch'essa come un aiuto di Stato ai sensi dell'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE.
- 4.1.5. *La controgaranzia della regione Sicilia sui pagamenti dilazionati del prezzo di acquisto di Siremar e aumento del capitale di CdI (misura 5)*
- (217) Risorse statali e imputabilità: la controgaranzia è finanziata dalla regione Sicilia e quindi senz'altro da uno Stato membro e tramite risorse statali. La garanzia da parte di Unicredit dei pagamenti dilazionati per l'acquisto di Siremar non è finanziata con risorse pubbliche. Per i motivi menzionati al punto 221 di cui sotto, la Commissione ritiene in via preliminare che l'aumento di capitale deciso da Mediterranea sia finanziato tramite risorse statali e sia imputabile allo Stato.
- (218) Vantaggio economico selettivo: Poiché l'aumento di capitale favorisce un'impresa, CdI e la controgaranzia favorisce CdI e Unicredit, le misure sono selettive.
- (219) A norma del punto 2.2 della comunicazione della Commissione sull'applicazione degli articoli 87 e 88 del trattato CE agli aiuti di Stato concessi sotto forma di garanzie⁽¹⁾ (di seguito *la comunicazione sulle garanzie*), l'assunzione del rischio dovrebbe in linea di principio essere remunerata da un adeguato premio.
- (220) Sulla base delle informazioni a disposizione della Commissione in questa fase, sembrerebbe che la controgaranzia non sia stata remunerata. La controgaranzia ha dato a CdI accesso a una garanzia che altrimenti non le sarebbe stata concessa o che le sarebbe stata concessa a condizioni meno vantaggiose. Pertanto, la Commissione ritiene, in linea di principio, di poter considerare che la controgaranzia avrebbe procurato un vantaggio a favore di CdI.
- (221) La Commissione fa osservare che la lettera di CdI non contesta l'iniziale esistenza di una controgaranzia datata 12 ottobre 2011, né il fatto che tale controgaranzia avrebbe procurato un vantaggio a CdI, ma afferma semplicemente che detta controgaranzia, essendo stata alla fine ritirata, non ha influito sulla decisione di Unicredit di garantire le obbligazioni finanziarie di CdI. La Commissione osserva inoltre che anche se si accogliesse tale argomentazione, ciò non significherebbe che Unicredit, piuttosto che CdI, non abbia beneficiato di un vantaggio derivante dalla controgaranzia.
- (222) Inoltre, la Commissione rileva che la posizione del Ragioniere generale sembra essere tale da influire sul processo decisionale a livello regionale. Tenuto conto della sua posizione nella gestione corrente di Mediterranea, e della significativa partecipazione di questa nel capitale azionario di CdI, la Commissione ritiene che sia molto probabile che la controgaranzia sia stata accordata con lo scopo principale di favorire CdI nel processo di vendita, piuttosto che in base alle condizioni di mercato.
- (223) Ciononostante, al fine di concludere se la controgaranzia deliberata il 12 ottobre 2011 e successivamente ritirata dalla regione Sicilia abbia conferito un vantaggio a CdI, la Commissione deve valutare se tale garanzia avesse già prodotto degli effetti al momento in cui è stata revocata.
- (224) In primo luogo, la Commissione ricorda che, come esplicitamente sancito dalla comunicazione sulle garanzie, l'aiuto deve considerarsi concesso nel momento in cui viene prestata la garanzia e non quando la garanzia venga fatta valere o il garante provveda al pagamento.
- (225) Secondo, la Commissione fa osservare che le date dei documenti trasmessi dalle autorità italiane a sostegno di quanto affermato, ovvero che la controgaranzia non avrebbe prodotto degli effetti, essendo stata revocata dalla regione Sicilia, non sono precedenti a quella di aggiudicazione della gara d'appalto a CdI. In effetti, la Commissione fa osservare che entrambi i documenti sono stati emessi in una data successiva, dopo la presentazione della denuncia da parte di SNS alla Commissione. Le autorità italiane hanno trasmesso le proprie osservazioni su quanto asserito da SNS soltanto il 2 marzo 2012, dopo la revoca della controgaranzia.
- (226) Inoltre, la Commissione ritiene in via preliminare che la controgaranzia abbia procurato anche un vantaggio economico a Unicredit, quale primo garante, riducendo il rischio associato alla propria fidejussione, ovvero migliorandone la sicurezza. A meno che la controgaranzia non fosse remunerata con un premio adeguato, avrebbe conferito un vantaggio economico a Unicredit. Comunque attualmente, la Commissione non possiede informazioni sufficienti in merito alle condizioni di concessione di tale controgaranzia da parte della regione Sicilia. Come indicato in precedenza, sulla base delle informazioni a disposizione della Commissione in questa fase, sembrerebbe che la controgaranzia non sia stata remunerata in alcuna forma. La Commissione invita le autorità italiane e le parti interessate a fornire osservazioni al riguardo.
- (227) La Commissione rileva inoltre che il TAR, in data 7 giugno 2012⁽²⁾ ha reso una sentenza secondo cui la controgaranzia prestata dalla regione Sicilia nella procedura Siremar costituisce un aiuto di Stato, a prescindere dal fatto che sia stata alla fine fatta valere o successivamente ritirata. In effetti, il TAR ha ritenuto che il ritiro stesso di tale controgaranzia comprovi il fatto che la stessa era stata originariamente prestata. Inoltre, il Tribunale ha considerato che la controgaranzia fosse tale da falsare la procedura di vendita in modo decisivo. Di conseguenza, ha pronunciato il parziale annullamento della procedura di vendita del ramo d'azienda Siremar. Tramite ordinanza sospensiva pronunciata il 18 luglio 2012, il

(1) GU C 155 del 20.6.2008, pag. 10.

(2) TAR del Lazio, sentenza n. 5172 del 7 giugno 2012 nella causa n. 9686/2011.

Consiglio di Stato (di seguito Cds) ha sospeso l'esecuzione della sentenza del TAR, escludendo temporaneamente il rinnovo della procedura.

- (228) Per concludere, la Commissione osserva che l'aumento di capitale di cui al punto 126 supra conferisce anche un vantaggio a Cdl nella misura in cui la regione non ha operato come un investitore privato sul mercato. La Commissione ha invitato le autorità italiane a fornire informazioni dettagliate sulle condizioni di tale aumento di capitale.
- (229) Distorsione della concorrenza ed effetto sugli scambi: Sulla base di quanto illustrato in dettaglio al punto 192, la Commissione ritiene che la controgaranzia e l'aumento di capitale possano incidere sugli scambi nell'UE e falsare la concorrenza nel mercato interno.
- (230) Sulla base delle considerazioni suesposte, la Commissione ritiene in via preliminare che l'aumento di capitale possa costituire un aiuto a favore di Cdl. Anche la controgaranzia può costituire un aiuto a favore di Unicredit e Cdl. Invece, la garanzia prestata da Unicredit a Cdl non costituisce un aiuto, non essendo finanziata con risorse statali.
- 4.1.6. *Pagamenti dilazionati per l'acquisto di Tirrenia da parte di CIN (misura 6)*
- (231) Risorse statali: vendendo beni propri a prezzi inferiori ai prezzi di mercato, lo Stato rinuncia a risorse statali e allo stesso tempo accorda un vantaggio all'acquirente.
- (232) Vantaggio economico selettivo: la dilazione del prezzo d'acquisto va esclusivamente a favore di una impresa. Pertanto, esso è selettivo.
- (233) Inoltre, in questa fase del procedimento non è certo se tutti gli offerenti siano stati al corrente, nelle prime fasi della procedura, della possibilità di corrispondere effettivamente il prezzo d'acquisto nel corso di tutta la durata delle future convenzioni, senza interessi.
- (234) La Commissione osserva che scontando i pagamenti dilazionati al loro valore al momento della vendita, il valore reale del prezzo d'acquisto risulta considerevolmente più basso. In effetti, il valore reale del prezzo d'acquisto offerto da CIN è inferiore al valore di mercato determinato dal perito nominato dal ministero competente. La Commissione ritiene pertanto in via preliminare che CIN possa aver beneficiato di un vantaggio rappresentato, quanto meno, dalla differenza fra il prezzo determinato dal perito indipendente e i pagamenti futuri scontati al loro valore attuale.
- (235) Tale valutazione non pregiudica la valutazione in corso del valore di mercato dell'attività in questione nell'ambito della procedura d'indagine formale di cui al punto 11 di cui sopra. Qualsivoglia potenziale aiuto derivante dalla vendita dei complessi aziendali a un prezzo inferiore al loro valore di mercato a causa dell'imposizione di condizioni di natura pubblica irragionevoli, si va a sommare a ogni aiuto derivante dal pagamento dilazionato del prezzo d'acquisto.
- (236) Distorsione della concorrenza ed effetto sugli scambi: Come spiegato al punto 192, la Commissione ritiene che la

dilazione del pagamento del prezzo d'acquisto di Tirrenia da parte di CIN possa incidere sugli scambi tra gli Stati membri e falsare la concorrenza nel mercato interno.

- (237) Sulla base delle considerazioni suesposte, la Commissione ritiene in via preliminare che la misura può costituire un aiuto a favore di CIN.
- 4.1.7. *Privatizzazione delle società regionali (misura 7)*
- (238) È considerato aiuto di Stato qualsiasi vantaggio diretto o indiretto, finanziato con risorse pubbliche e concesso direttamente dallo Stato o da organismi intermedi che agiscano nell'esercizio di competenze conferite loro dallo Stato. ⁽¹⁾
- (239) Risorse statali e imputabilità: le procedure di vendita sono condotte dalle autorità regionali. Queste dispongono di una piena discrezionalità nella definizione dei criteri di selezione e nell'aggiudicazione della gara a un offerente specifico. La decisione di privatizzare le società è imputabile allo Stato.
- (240) Vantaggio economico selettivo: quando lo Stato vende i propri attivi a prezzi inferiori a quelli di mercato rinuncia a risorse pubbliche e, al tempo stesso, concede un vantaggio all'acquirente o all'impresa privatizzata che non avrebbero ottenuto a condizioni normali di mercato. Tale vantaggio è necessariamente selettivo dal momento che è concesso solo all'acquirente o all'attività economica in questione.
- (241) Se una società viene privatizzata non tramite una vendita delle quote azionarie in borsa bensì tramite una vendita commerciale (mediante una vendita totale o parziale della società ad altre società), la Commissione ritiene che sia sufficiente tener conto dei seguenti principi per concludere se è stato ottenuto un prezzo equo di mercato e pertanto se non è presente alcun elemento di aiuto di Stato:
- occorre indire una gara d'appalto aperta a tutte le parti interessate, trasparente e non condizionata dall'esecuzione di altri atti come l'acquisizione di beni patrimoniali diversi da quelli del bando per la prosecuzione di determinate attività;
 - la società deve essere venduta al miglior offerente;
 - gli offerenti devono disporre di tempo e informazioni sufficienti per compiere una valutazione adeguata degli attivi per i quali presentano l'offerta ⁽²⁾.
- (242) Sulla base delle informazioni disponibili in questa fase, la Commissione ritiene che la procedura di vendita non possa essere considerata sufficientemente trasparente, incondizionata e non discriminatoria da permettere di escludere in sé la presenza di aiuti di Stato.
- (243) La Commissione osserva che stando alle autorità italiane, non era stato imposto agli offerenti alcun obbligo di mantenere i livelli occupazionali in nessuna delle procedure di vendita. Tuttavia, sulla base delle motivazioni di cui ai punti da 270 a 273 della decisione di avvio del 2011, la Commissione è del parere che vendere le società in concomitanza con l'affidamento dei nuovi contratti di

⁽¹⁾ Causa C-482/99, *Francia/Commissione* (Raccolta 2002, pag. I-4397).

⁽²⁾ XXIII relazione sulla politica in materia di concorrenza 1993, punto 402 e segg.

servizio pubblico potrebbe scoraggiare taluni offerenti (i quali potrebbero prendere in considerazione una diversa strategia d'impresa) dal presentare un'offerta, ostacolando in tal modo il dispiegarsi di un ambiente concorrenziale nel processo di vendita. La Commissione non è pertanto in grado di escludere in via definitiva che le offerte sarebbero state più alte o che altri offerenti si sarebbero presentati se non fossero state stabilite condizioni per l'aggiudicazione.

- (244) Inoltre, la Commissione fa osservare che i cosiddetti *requisiti tecnico-finanziari* come imposti nella gara d'appalto per la vendita di Toremar hanno effettivamente l'effetto di pregiudicare gravemente la procedura di gara restringendo il numero dei potenziali offerenti alle sole società marittime. Mentre tali criteri qualitativi possono essere perfettamente richiesti per garantire la fornitura del servizio pubblico ai livelli richiesti e pertanto, in linea di principio, essere accettabili nell'ambito dell'aggiudicazione di contratti di servizio pubblico in generale, nel caso in parola sono le stesse società concessionarie del servizio pubblico ad essere poste in vendita. In tal caso, la Commissione ritiene che le autorità italiane non abbiano bisogno di imporre ulteriori condizioni qualitative agli offerenti. Inoltre, i requisiti qualitativi sono comunque imposti come obblighi di servizio pubblico tramite lo stesso contratto di servizio pubblico, che sarà alla fine attribuito all'acquirente.
- (245) Di più, la Commissione rileva che nel caso specifico di Laziomar, le offerte tecniche ricevono un punteggio ponderato in modo tale da conferire loro un peso notevolmente maggiore rispetto alle offerte economiche, mentre il prezzo delle azioni è fissato dalle autorità pubbliche. La Commissione ritiene che in questo caso la procedura non sia stata concepita per ottenere il miglior prezzo possibile per la vendita delle azioni.
- (246) Considerato quanto sopra, la Commissione ritiene al momento che il processo di privatizzazione delle compagnie regionali non sia stato concepito in modo da garantire che la cessione delle azioni avvenisse a prezzi di mercato. La Commissione invita le autorità italiane a sottoporle nel dettaglio lo stato di tali procedure di privatizzazione relativamente a ciascuna compagnia regionale. La Commissione invita altresì le autorità italiane a precisare la partecipazione detenuta dalle autorità regionali in Saremar.

4.2. Legittimità dell'aiuto

- (247) Le autorità italiane sono state ripetutamente ammonite in merito all'obbligo di sospensione loro incombente ai sensi dell'articolo 108, paragrafo 3, del TFUE per quanto riguarda la compensazione da versare agli acquirenti delle società dell'ex gruppo Tirrenia nell'ambito delle future convenzioni/futuri contratti di servizio pubblico. In svariate occasioni la Commissione ha comunicato all'Italia che i metodi scelti per privatizzare le società, vale a dire la vendita di società già concessionarie di nuovi contratti potrebbe sollevare criticità in merito all'esistenza di aiuti di Stato.
- (248) Le autorità italiane hanno notificato le compensazioni da versare a CdI e CIN in base alle nuove convenzioni con lo Stato italiano. Il 19 luglio 2012 e il 30 luglio 2012 rispettivamente, le autorità italiane hanno informato la

Commissione del fatto che le nuove convenzioni fra lo Stato italiano e CIN e CdI erano già state stipulate. Qualsiasi aiuto corrisposto sotto forma di compensazione di servizio pubblico a CIN e CdI alla data della stipula delle convenzioni costituisce un aiuto illegale. Lo stesso criterio è valido per le sovvenzioni da versare per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico a Moby, acquirente di Toremar, in quanto il nuovo contratto di servizio pubblico, non ancora notificato alla Commissione, è entrato in vigore. Poiché le disposizioni sono state attuate prima dell'approvazione formale da parte della Commissione, le autorità italiane non hanno adempiuto all'obbligo di sospensione, ai sensi dell'articolo 108, paragrafo 3, del TFUE.

- (249) La Commissione ricorda alle autorità italiane che qualsiasi misura di aiuto deve essere notificata in anticipo alla Commissione e non deve essere attuata prima che la Commissione la dichiari compatibile con il mercato interno. Di conseguenza, qualsiasi sovvenzione accordata agli acquirenti di una delle restanti società dell'ex Gruppo Tirrenia per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico, in quanto aiuto di Stato, avrebbe dovuto essere notificata precedentemente alla Commissione.
- (250) Inoltre, un eventuale aiuto derivante dalla vendita a un prezzo inferiore a quello di mercato della quota azionaria detenuta dalle autorità pubbliche in Toremar costituisce un aiuto illegale. Analogamente, a seguito del completamento delle procedure di vendita di Caremar, Saremar e Laziomar come sopra descritte, anche qualsiasi aiuto incluso nella vendita costituisce un aiuto illegale.
- (251) Lo stesso è applicabile alle altre misure che fanno oggetto della presente decisione, inclusa la compensazione alla Saremar per l'esercizio temporaneo delle due rotte di collegamento tra la Sardegna e il continente, nel caso in cui tali misure siano già state implementate previa autorizzazione della Commissione.

4.3. Compatibilità dell'aiuto

4.3.1. *Compensazione corrisposta nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali fino alla conclusione del processo di privatizzazione (misura 1)*

- (252) Nella misura in cui la Commissione accetta la qualifica dei servizi come SIEG, la compatibilità deve essere valutata ai sensi dell'articolo 106, paragrafo 2, del TFUE.
- (253) L'articolo 106, paragrafo 2, dispone che "*Le imprese incaricate della gestione di servizi di interesse economico generale o aventi carattere di monopolio fiscale sono sottoposte alle norme dei trattati, e in particolare alle regole di concorrenza, nei limiti in cui l'applicazione di tali norme non osti all'adempimento, in linea di diritto e di fatto, della specifica missione loro affidata. Lo sviluppo degli scambi non deve essere compromesso in misura contraria agli interessi dell'Unione*".
- (254) Tale articolo stabilisce una deroga rispetto alla proibizione dell'aiuto di Stato di cui all'articolo 107, paragrafo 1, del TFUE nella misura in cui tale aiuto sia necessario e proporzionale e la mancanza di tale aiuto impedisca l'erogazione dei servizi di interesse economico generale

a condizioni economiche accettabili. Ai sensi dell'articolo 106, paragrafo 3, del TFUE spetta alla Commissione assicurare l'applicazione di tale articolo, specificando tra l'altro le condizioni da soddisfare rispetto ai criteri di necessità e proporzionalità.

- (255) Il 31 gennaio 2012 è entrato in vigore il nuovo pacchetto SIEG, comprendente la disciplina dell'Unione europea relativa agli aiuti di Stato concessi sotto forma di compensazione degli obblighi di servizio pubblico (2011) ⁽¹⁾ (di seguito *la disciplina SIEG del 2011*) e la *decisione SIEG del 2011*. A partire da questa data, la compatibilità dell'aiuto sotto forma di compensazione di servizio pubblico avrebbe dovuto essere esaminata alla luce della decisione SIEG del 2011 e dei criteri della disciplina SIEG del 2011.

Applicabilità delle decisioni SIEG del 2005 e del 2011

- (256) La decisione 2005/842/CE della Commissione, del 28 novembre 2005, riguardante l'applicazione dell'articolo 86, paragrafo 2, del trattato CE [ora articolo 106, paragrafo 2, del TFUE] agli aiuti di Stato sotto forma di compensazione degli obblighi di servizio pubblico, concessi a determinate imprese incaricate della gestione di servizi d'interesse economico generale (in seguito, *la decisione SIEG del 2005*) ⁽²⁾ si applicava solo agli aiuti di Stato concessi sotto forma di compensazione per obblighi di servizio pubblico concessa alle imprese in relazione ai SIEG che rientravano nel regolamento sul cabotaggio marittimo. Per le ragioni illustrate in dettaglio ai punti da 303 a 305 della decisione di avvio del 2011, la Commissione ritiene che la decisione sui SIEG del 2005 non si potesse sempre applicare alle compensazioni accordate alle società del Gruppo Tirrenia nel quadro della proroga delle convenzioni iniziali.

- (257) Tuttavia, dato che tale requisito di osservanza del regolamento sul cabotaggio marittimo è stato sancito dalla decisione SIEG del 2011, la Commissione ritiene che l'aiuto sotto forma di compensazione degli obblighi di servizio pubblico versato alle società dell'ex Gruppo Tirrenia nel quadro della proroga delle convenzioni iniziali dal 31 gennaio 2012 non possa essere considerato compatibile con il mercato interno, né esonerato dall'obbligo di notifica ai sensi della decisione SIEG del 2011.

Applicabilità della disciplina SIEG del 2011

- (258) La disciplina SIEG del 2011 si applica retroattivamente a qualsivoglia aiuto illegale concesso prima della sua entrata in vigore su cui la Commissione adotta una decisione dopo il 31 gennaio 2012, fatta eccezione per quanto disposto dai punti 14, 19, 20, 24, 39 e 60 della stessa. Ne consegue che la compatibilità della compensazione accordata alle società del Gruppo Tirrenia, e segnatamente Siremar, Saremar, Caremar, Toremar, Laziomar, nel 2009 e fino al completamento della privatizzazione, in linea generale rientra nell'ambito di applicazione della disciplina SIEG del 2011.

- (259) Ciononostante, ai sensi del punto 9, l'aiuto concesso ai fornitori di SIEG in difficoltà deve essere valutato alla luce

degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione. La Commissione osserva che nel caso in esame si è data attuazione alla proroga delle convenzioni iniziali dopo la fine del 2008 con i seguenti atti giuridici:

- (a) la legge 27 febbraio 2009, n. 14 recante proroga delle convenzioni iniziali fino alla fine del 2009;
- (b) la legge del 2009 che ha disposto, fra le altre cose, la proroga delle convenzioni iniziali fino al 30 settembre 2010; e
- (c) la legge del 2010 che ha previsto un'ulteriore proroga delle convenzioni iniziali fino al 20 settembre 2010 e fino al termine del processo di privatizzazione.

- (260) Come precisato in precedenza al punto 19, Tirrenia e Siremar sono state ammesse alla procedura concorsuale per insolvenza nei mesi di agosto e settembre 2010 rispettivamente e pertanto erano già in difficoltà al momento della proroga stabilita dalla legge del 2010. Non vi sono attualmente indicazioni secondo cui, prima di questa data, le imprese si trovassero in difficoltà ai sensi degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione. Dato che Tirrenia e Siremar erano in difficoltà solo al momento dell'adozione dell'ultimo affidamento, la Commissione ritiene che la compensazione ricevuta da queste compagnie al 1° ottobre 2010 e fino al completamento della privatizzazione debba necessariamente essere valutata sulla base degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione.

- (261) Posto che i criteri di compatibilità di cui agli orientamenti citati non sono soddisfatti nel caso in oggetto (cfr. in particolare le motivazioni illustrate ai punti 275 e 276 di cui sopra), la Commissione giunge alla conclusione preliminare secondo cui le compensazioni corrisposte a Tirrenia e Siremar in difficoltà si configurerebbero come aiuto incompatibile alla ristrutturazione.

- (262) La Commissione attualmente non dispone di indicazioni sul fatto che Saremar, Caremar, Toremar e Laziomar fossero mai state imprese in difficoltà ai sensi degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione. Di conseguenza, la compatibilità della compensazione concessa a queste quattro imprese regionali deve essere valutata sulla base delle disposizioni pertinenti contenute nella disciplina SIEG del 2011:

- (a) gli aiuti devono essere concessi per un servizio di interesse economico generale effettivo e definito correttamente a norma dell'articolo 106, paragrafo 2, del trattato;
- (b) la responsabilità del funzionamento del SIEG deve essere attribuita alle imprese interessate mediante uno o più atti, la cui forma può essere decisa da ciascuno Stato membro. Tali atti devono in particolare indicare l'oggetto e la durata degli obblighi di servizio pubblico; l'impresa affidataria di tali obblighi e, se del caso, il territorio interessato; la natura di diritti esclusivi o speciali eventualmente accordati all'impresa; la descrizione del meccanismo di compensazione e i parametri per il calcolo, il controllo e la revisione della compensazione e le modalità per evitare sovracompenzazioni e per il loro eventuale recupero.

⁽¹⁾ GU C 8 dell'11.1.2012.

⁽²⁾ GU L 312 del 29.11.2005, p. 67.

- (c) l'importo della compensazione non deve eccedere quanto necessario per coprire i costi netti determinati dall'adempimento degli obblighi di servizio pubblico, compreso un margine di utile ragionevole. Ove debitamente giustificato, si può accettare il ricorso a metodi alternativi alla metodologia del costo evitato netto per calcolare il costo netto necessario per adempiere all'obbligo del servizio pubblico, quale la metodologia basata sull'attribuzione dei costi. In tal caso i costi netti necessari per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico possono essere calcolati come la differenza tra i costi sostenuti e le entrate derivanti dall'esercizio del SIEG.
- (263) Sulla base delle motivazioni sviluppate ai punti da 197 a 224 della decisione di avvio del 2011, la Commissione non è in grado in questa fase del procedimento di concludere se la definizione di servizio pubblico contenga un errore manifesto.
- (264) Per quanto concerne la seconda condizione di compatibilità, la Commissione fa osservare che i beneficiari sono stati esplicitamente incaricati della prestazione dei servizi in questione.
- (265) Per quanto concerne la ragionevolezza della compensazione, per le stesse ragioni illustrate ai punti da 242 a 248 della decisione di avvio 2011, in questa fase la Commissione ritiene che i beneficiari potrebbero essere stati compensati in modo eccessivo per la fornitura del servizio pubblico.
- (266) Infine, la Commissione fa osservare che le disposizioni di cui ai punti 14, 19, 20, 24, 39 e 60 della disciplina SIEG del 2011 si applicano agli aiuti illegali concessi dopo il 31 gennaio 2012. Di conseguenza, dopo il 31 gennaio 2012 per poter essere considerati compatibili con il mercato interno, i SIEG devono altresì soddisfare le seguenti condizioni:
- (a) lo Stato membro deve dimostrare di aver tenuto in debita considerazione mediante consultazione pubblica o altri strumenti adeguati per tener conto degli interessi di utenti e fornitori (punto 14);
- (b) le autorità responsabili rispettano le norme applicabili in materia di appalti pubblici, incluse eventuali condizioni di trasparenza, parità di trattamento e non discriminazione (punto 19);
- (c) nel caso in cui un'autorità attribuisca l'incarico della fornitura del medesimo SIEG a più imprese, la compensazione è calcolata in base allo stesso metodo (punto 20);
- (d) il costo netto necessario per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico deve essere calcolato utilizzando la metodologia del costo evitato netto, laddove questo sia richiesto dalla legislazione nazionale o dell'Unione e negli altri casi in cui sia possibile (punto 24);
- (e) gli Stati membri devono introdurre incentivi a favore di una prestazione efficiente di SIEG di elevata qualità, a meno che possano debitamente dimostrare che questo non sia possibile o opportuno (punto 39);
- (f) lo Stato membro deve pubblicare le seguenti informazioni: i risultati della consultazione pubblica; l'oggetto e la durata degli obblighi di servizio pubblico; le imprese e il territorio interessati; gli importi di aiuto concessi all'impresa su base annua (punto 60).
- (267) Poiché allo stato attuale non vi sono indicazioni in merito al fatto che le autorità italiane abbiano realmente effettuato una consultazione pubblica, né pubblicato le informazioni necessarie in merito agli obblighi di servizio pubblico e alla compensazione corrisposta per il loro adempimento, la Commissione ritiene in via preliminare che la compensazione concessa alle società dell'ex Gruppo Tirrenia per l'esercizio dei servizi dopo l'entrata in vigore della disciplina SIEG del 2011 sia incompatibile con il mercato interno. La Commissione invita le autorità italiane a trasmettere indicazioni dettagliate in merito all'osservanza di tali criteri.
- 4.3.2. *Ulteriori misure adottate dalla regione Sardegna a favore di Saremar (misura 2)*
- (268) Dato che in questa fase la Commissione nutre dubbi sia in merito alla legittimità della missione pubblica (affidata alle società dell'ex Gruppo Tirrenia, inclusa Saremar nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali) che alla proporzionalità della compensazione dei costi sostenuti dalle stesse società nell'espletamento del servizio pubblico a partire dal 2010, essa non può ritenere che le ulteriori misure di sostegno fornite dalla regione Sardegna siano necessarie per finanziare gli obblighi di servizio pubblico. In particolare, per quanto riguarda la compensazione alla Saremar per l'esercizio delle due rotte aggiuntive, la Commissione ritiene che, sulla base delle argomentazioni presentate sopra al punto 257, la misura non può essere considerata compatibile sulla base della decisione SIEG del 2011. Inoltre, considerando le argomentazioni di cui sopra, al punto 185, la Commissione non può concludere che la compensazione sia accordata per l'adempimento di obblighi di servizio pubblico definiti in modo chiaro, correttamente affidati all'impresa beneficiaria, e che non ecceda quanto necessario per coprire il costo netto determinato dall'adempimento degli obblighi di servizio pubblico, nonché un margine di utile ragionevole. Per queste ragioni, e anche considerando le argomentazioni di cui sopra ai punti 266 - 267, la Commissione ritiene in via preliminare che la misura non può essere giudicata compatibile sulla base della disciplina SIEG del 2011. Pertanto, a questo stato, la Commissione ritiene che l'insieme delle misure a favore della Saremar appare verosimilmente un aiuto al funzionamento volto a ridurre i costi che la società avrebbe dovuto sostenere basandosi sulle proprie risorse ed è quindi da considerarsi incompatibile con il mercato interno.⁽¹⁾
- 4.3.3. *Applicazione abusiva dell'aiuto per il salvataggio (misura 3)*
- (269) Nel novembre 2010 la Commissione ha approvato l'aiuto per il salvataggio di Tirrenia. In base al punto 25, lettera a) degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione, l'aiuto per il salvataggio deve cessare entro un termine

⁽¹⁾ Sentenza del 14 febbraio 1990 nella causa C-301/87, Francia/Commissione (Raccolta 1990, pag. I-307, punto 41).

non superiore a sei mesi dall'erogazione all'impresa della prima tranche. Nel notificare l'aiuto per il salvataggio, l'Italia si è impegnata a far cessare la garanzia entro sei mesi al massimo dalla sua erogazione.

- (270) Secondo le informazioni presentate dalle autorità italiane, il finanziamento avrebbe dovuto essere rimborsato entro il 28 agosto 2011, sei mesi dopo l'erogazione della prima tranche del prestito ai beneficiari. Come illustrato in dettaglio in precedenza, le autorità italiane hanno confermato che la garanzia oggetto alla decisione sul salvataggio è stata attivata l'11 luglio 2011 e Tirrenia e Siremar erano debitori dello Stato. Come sopra menzionato, il 24 ottobre 2012 le autorità italiane hanno informato la Commissione che le somme di 25 852 548,93 euro per Tirrenia e di 15 511 529,35 euro per Siremar sono state rimborsate allo Stato il 18 settembre 2012.
- (271) La proroga dell'aiuto per il salvataggio oltre i sei mesi deve essere valutata sulla base degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione al fine di appurare se costituisca un aiuto illegale e incompatibile o piuttosto un aiuto alla ristrutturazione compatibile.
- (272) Conformemente al punto 25, lettera c) degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione, le autorità italiane si erano impegnate a comunicare alla Commissione, entro sei mesi dall'autorizzazione della misura di aiuto per il salvataggio, un piano di ristrutturazione/liquidazione o la prova che il prestito fosse stato rimborsato completamente e/o che la garanzia fosse stata estinta. Secondo le informazioni presentate dalle autorità italiane, l'Italia in questo caso ha concesso l'aiuto per il salvataggio tre mesi dopo l'approvazione da parte della Commissione. Pertanto, il termine entro il quale deve cessare la garanzia o si deve presentare un piano di ristrutturazione/liquidazione è scaduto il 28 agosto 2011, come confermato dalle autorità italiane nella lettera datata 16 maggio 2011.
- (273) Tuttavia, l'Italia non ha presentato alcun piano di ristrutturazione (o di liquidazione). Al contrario, un mese prima della scadenza dei sei mesi previsti, la garanzia statale è stata attivata.
- (274) Inoltre, non sono soddisfatte nemmeno le condizioni per una proroga come indicato al punto 26 degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione. Il punto citato prevede che il termine sia prorogato fino al momento dell'adozione da parte della Commissione di una decisione in merito al piano di ristrutturazione solo se tale piano viene trasmesso entro i sei mesi, il che non è avvenuto.
- (275) La Commissione deve altresì valutare se l'aiuto per il salvataggio illegalmente prorogato, possa essere compatibile con il mercato interno su altre basi. Ai sensi del punto 20 degli orientamenti sul salvataggio e la ristrutturazione, gli aiuti a favore delle imprese in difficoltà sono compatibili solo quando siano rispettate le condizioni fissate negli orientamenti. La proroga di un aiuto per il salvataggio può configurarsi come aiuto per la ristrutturazione compatibile qualora soddisfi le condizioni per l'autorizzazione di cui ai punti da 32 a 51 degli orientamenti. In particolare, l'approvazione di un aiuto

per la ristrutturazione è subordinata all'attuazione di un piano di ristrutturazione, da presentare alla Commissione per approvazione, il quale consenta di ripristinare la redditività in un lasso di tempo ragionevole e sulla base di ipotesi realistiche.

- (276) In considerazione del fatto che l'Italia non ha presentato tale piano di ristrutturazione la Commissione, in questa fase, ritiene improbabile che la proroga dell'aiuto per il salvataggio possa essere compatibile e configurarsi come aiuto alla ristrutturazione. Sembra pertanto che l'aiuto per il salvataggio sia stato concesso in violazione della decisione di autorizzazione e che non possa peraltro essere considerato un aiuto per la ristrutturazione compatibile, giacché le condizioni indicate dagli orientamenti di cui sopra non sono state osservate.
- (277) Inoltre, poiché il beneficiario ha continuato a usufruire dell'aiuto per il salvataggio dopo la scadenza del periodo di sei mesi, come indicato nella decisione sugli aiuti per il salvataggio, a questo punto la Commissione conclude che la misura di aiuto in questione debba considerarsi illegale e possibilmente attuata in modo abusivo dal 28 agosto 2011 al 18 settembre 2012, poiché è stata utilizzata dal beneficiario in violazione di una decisione adottata a norma dell'articolo 4, paragrafo 3, del regolamento di procedura.
- (278) Conformemente al punto 15 del regolamento di procedura "gli aiuti attuati in modo abusivo possono produrre sul funzionamento del mercato interno effetti simili a quelli degli aiuti illegali e, pertanto, andrebbero loro applicate procedure analoghe".
- (279) Come illustrato sopra, a questo stadio la Commissione considera che dal 28 agosto 2011 al 18 settembre 2012 Tirrenia e Siremar abbiano beneficiato di un aiuto di stato incompatibile.
- (280) Nel caso in esame, dopo la concessione dell'aiuto per il salvataggio è stata effettuata una vendita di attivi (asset deal). Di conseguenza, la Commissione deve verificare se il vantaggio intrinseco all'aiuto sia stato trasferito agli acquirenti dei complessi aziendali di Tirrenia e Siremar. La Commissione osserva che qualora gli attivi di Tirrenia e Siremar fossero stati venduti a un prezzo inferiore a quello del loro valore di mercato, l'eventuale recupero degli aiuti attuati in modo abusivo sarebbe stato esteso agli acquirenti.
- 4.3.4. *Compensazione da corrispondere nell'ambito delle future convenzioni o i futuri contratti di servizio pubblico (misura 4)*
- Compatibilità nell'ambito della decisione SIEG del 2011
- (281) La decisione SIEG del 2011 è entrata in vigore il 31 gennaio 2012. Di conseguenza, la compatibilità dell'aiuto sotto forma di compensazione per il servizio pubblico agli acquirenti delle società dell'ex Gruppo Tirrenia dovrebbe innanzitutto essere esaminata alla luce dei criteri della decisione SIEG del 2011.
- (282) A norma dei paragrafi 2 e 4 dell'articolo 2, la decisione SIEG del 2011 si applica esclusivamente qualora il periodo di incarico dei SIEG da parte dell'impresa affidataria

ha durata inferiore ai dieci anni e, nel settore dei trasporti marittimi, relativamente agli aiuti di Stato concessi sotto forma di compensazione per obblighi di servizio pubblico conformi a quanto disposto dal regolamento sul cabotaggio marittimo. La Commissione osserva che in questo caso, per quanto le nuove convenzioni/i nuovi contratti di servizio pubblico non siano stati direttamente oggetto di gara d'appalto, sono state oggetto di gara le stesse società incaricate dell'esercizio dei nuovi contratti.

(283) Tuttavia, la Commissione rileva inoltre che, a parte la futura convenzione fra lo Stato Italiano e CIN, e i contratti con i acquirenti di Caremar e Laziomar, la restante convenzione e i contratti di servizio pubblico con le altre compagnie regionali risultano avere una durata di 12 anni. La Commissione ritiene che in tali casi la decisione SIEG non sia applicabile. Comunque, dato che i contratti firmati non sono stati trasmessi alla Commissione, a tutt'oggi non può essere verificato che la condizione riguardante la loro durata sia osservata. Per quanto concerne il caso specifico della convenzione CIN, la Commissione osserva che le autorità italiane hanno confermato che in forza della legge del 2009 la sua durata sarebbe stata di otto anni. Ciononostante, la Commissione fa anche osservare che il progetto di convenzione presentato non prevede una durata specifica. Inoltre, la delibera con cui l'Autorità italiana garante della concorrenza ha avviato il procedimento relativo alla concentrazione di CIN e il ramo d'azienda di Tirrenia⁽¹⁾ precisa che la durata della convenzione sarebbe stata di *almeno otto anni*. La convenzione stipulata non è stata trasmessa alla Commissione.

(284) Inoltre, la Commissione fa osservare che secondo questa nuova convenzione, CIN riceverà più di 15 milioni di euro l'anno quale compensazione per l'adempimento degli obblighi di servizio pubblico. Infine, la Commissione non è in grado di concludere se per taluni dei collegamenti effettuati da CIN nell'ambito del regime di servizio pubblico il numero di passeggeri trasportato nei due anni precedenti a quello dell'affidamento del servizio non supera la soglia indicata dalla decisione SIEG del 2011, e segnatamente le 300 000 unità.

(285) Primo, la Commissione fa osservare che sulla base delle informazioni trasmesse dalle autorità italiane, a parte le rotte Napoli/Palermo, Civitavecchia/Olbia e Genova/Porto Torres, per quanto concerne tutte le rotte passeggeri operate nell'ambito del regime di servizio pubblico, il numero di passeggeri per gli anni 2010 e 2011 sembra attestarsi al di sotto del massimale fissato dalla decisione SIEG del 2011. Le informazioni trasmesse dalle autorità italiane dimostrano che per le tre rotte summenzionate il numero di passeggeri è stato notevolmente superiore (fatta eccezione per la rotta Napoli/Palermo nel 2011) al massimale suindicato. La Commissione tuttavia fa osservare che questa informazione comprendeva i passeggeri trasportati nell'ambito della proroga delle convenzioni iniziali in alta stagione, mentre in base alla nuova convenzione, nel quadro del regime di servizio pubblico, le rotte in questione sono fornite solo in bassa stagione.

(286) Le autorità italiane hanno trasmesso alla Commissione un prospetto indicante le cifre relative ai passeggeri trasportati da Tirrenia in alta e bassa stagione rispettivamente nel 2010 e 2011. Dalle informazioni si evince che considerando solo i passeggeri trasportati in bassa stagione sulle rotte Napoli/Palermo, Civitavecchia/Olbia e Genova/Porto Torres, il massimale di passeggeri fissato dalla decisione SIEG del 2011 sarebbe stato rispettato su tutte le rotte.

(287) Tuttavia, la decisione SIEG del 2011 si applica unicamente qualora i servizi in questione si possano legittimamente configurare come SIEG. La Commissione osserva inoltre che le autorità italiane hanno sostenuto che il massimale per i passeggeri di cui all'articolo 2, paragrafo 1, lettera d) della suddetta decisione non si applica nel caso in esame, poiché le rotte in questione non sono state gestite nei termini di mercato nei due anni precedenti l'affidamento del servizio pubblico a CIN.

(288) Inoltre, poiché la Commissione nutre dei dubbi sulla proporzionalità della compensazione da erogare in base a convenzioni/contratti di servizio pubblico futuri, essa non reputa siano soddisfatte le condizioni di cui all'articolo 6 della decisione SIEG del 2011 e pertanto ritiene in via preliminare che le compensazioni non possano essere considerate compatibili ed esenti da notifica su tale base.

Compatibilità nell'ambito della disciplina SIEG del 2011

(289) Inoltre, la disciplina SIEG del 2011 definisce i criteri di compatibilità delle misure soggette all'obbligo di notifica e, contrariamente alla disciplina del 2005, si applica ai collegamenti marittimi. Tale disciplina definisce le condizioni di compatibilità di seguito illustrate:

(a) gli aiuti devono essere concessi per un servizio di interesse economico generale effettivo e definito correttamente a norma dell'articolo 106, paragrafo 2, del trattato (punto 12);

(b) la responsabilità del funzionamento del SIEG deve essere attribuita alle imprese interessate mediante uno o più atti, la cui forma può essere decisa da ciascuno Stato membro. Tali atti devono in particolare indicare l'oggetto e la durata degli obblighi di servizio pubblico; l'impresa affidataria di tali obblighi e, se del caso, il territorio interessato; la natura di diritti esclusivi o speciali eventualmente accordati all'impresa; la descrizione del meccanismo di compensazione e i parametri per il calcolo, il controllo e la revisione della compensazione e le modalità per evitare sovracompenzioni e per il loro eventuale recupero (punti 15 e 16).

(c) l'importo della compensazione non deve eccedere quanto necessario per coprire i costi netti determinati dall'adempimento degli obblighi di servizio pubblico, compreso un margine di utile ragionevole (punto 21).

(290) Come spiegato ai punti 200 - 202, sulla base delle informazioni attualmente disponibili, la Commissione ritiene in via preliminare che sembra che su talune delle rotte in questione i concorrenti forniscano servizi analoghi.

⁽¹⁾ Cfr. la delibera dell'Autorità garante della concorrenza del 30 maggio 2012 di avvio dell'istruttoria nel caso Tirrenia di Navigazione / Compagnia Italiana di Navigazione CIN (www.agcm.it).

- (291) Per quanto concerne la seconda condizione di compatibilità, la Commissione fa osservare che i beneficiari sono stati esplicitamente incaricati della prestazione dei servizi in questione. I parametri della compensazione devono essere preventivamente definiti, in modo obiettivo e trasparente. La Commissione ritiene pertanto che tale missione pubblica sia stata adeguatamente affidata ai beneficiari.
- (292) La compensazione corrisposta alle società dell'ex Gruppo Tirrenia a partire dal 2010 è stata calcolata in base alla nuova metodologia inserita nei progetti delle nuove convenzioni/nuovi contratti di servizio pubblico prima della loro attuazione, e dettagliata nella delibera CIPE.
- (293) Il massimale della compensazione annua è fissato ex ante per legge per ciascuna delle ex società Tirrenia. Nel marzo di ogni anno viene versato un anticipo del 70%. Un secondo versamento del 20% è effettuato a giugno. e il saldo avviene a novembre. In caso di ritardato pagamento oltre i 30 giorni, sono applicabili gli interessi di mora ⁽¹⁾.
- (294) Tuttavia, secondo la delibera CIPE, la portata del servizio pubblico, i vincoli tariffari e il livello della compensazione per obblighi di servizio pubblico sono tali da assicurare la copertura dell'operatore del servizio pubblico della totalità dei costi ammissibili. La delibera CIPE stabilisce chiaramente che, qualora la società non raggiungesse la parità economica, verrebbe ridotta la portata delle attività sovvenzionate o, in alternativa, verrebbero rivisti i beni o modificati i vincoli tariffari. In base a quanto disposto dalle nuove convenzioni, il rispetto di queste condizioni sarà soggetto a verifica da parte delle autorità pubbliche insieme con il beneficiario tre volte l'anno.
- (295) Per quanto concerne nello specifico l'utile consentito, sulla base della nuova metodologia, nel calcolo dell'utile il premio di rischio è fissato a 400 punti base. Tuttavia, se un servizio non viene effettuato su base esclusiva, come nel caso in esame, il maggior rischio sostenuto dall'operatore è remunerato tramite l'aggiunta di 250 punti percentuali supplementari al premio di rischio.
- (296) La disciplina SIEG del 2011 conferma che *“per margine di utile ragionevole si intende il tasso di remunerazione del capitale che sarebbe richiesto da un'impresa media per valutare se prestare o meno il servizio di interesse economico generale per l'intera durata dell'atto di incarico, tenendo conto del livello di rischio. Il livello di rischio dipende dal settore interessato, dal tipo di servizio e dalle caratteristiche del meccanismo di compensazione”*.
- (297) Posto che in questo caso il costo netto dell'adempimento degli obblighi di servizio pubblico risulta, fondamentalmente, integralmente compensato, la Commissione ritiene che l'esercizio del servizio pubblico non sia collegato a rischi contrattuali sostanziali. Di conseguenza, sulla base della nuova disciplina SIEG, la Commissione ritiene in via preliminare che in questi casi il premio di rischio possa non superare i 100 punti base.
- (298) Analoga metodologia è applicabile per il calcolo della compensazione da concedere agli acquirenti di Caremar, Toremar, Saremar e Laziomar. Alla luce di quanto susseguito, la Commissione nutre in questa fase dubbi in merito alla compatibilità con il mercato interno dell'aiuto corrisposto sotto forma di compensazione di servizio pubblico in base alle future convenzioni/futuri contratti di servizio pubblico.
- (299) Inoltre, la Commissione fa osservare che le disposizioni cui ai punti 14, 19, 20, 24, 39 e 60 della disciplina SIEG del 2011 si applicano agli aiuti notificati o concessi dopo il 31 gennaio 2012. Di conseguenza, le compensazioni corrisposte agli acquirenti delle società Tirrenia devono essere valutate anche sulla base delle condizioni di compatibilità menzionate al punto 266.
- (300) Poiché allo stato attuale non vi sono indicazioni in merito al fatto che le autorità italiane abbiano realmente effettuato una consultazione pubblica, né pubblicato le informazioni necessarie in merito agli obblighi di servizio pubblico e alla compensazione corrisposta per il loro adempimento, la Commissione ritiene in via preliminare che la compensazione concessa agli acquirenti delle società Tirrenia nell'ambito delle future convenzioni/dei futuri contratti di servizio pubblico sia incompatibile con il mercato interno. La Commissione invita le autorità italiane a trasmettere indicazioni dettagliate in merito all'osservanza di tali criteri. La Commissione invita altresì le autorità italiane a trasmettere le convenzioni stipulate con CIN e Cdi.
- 4.3.5. *La controgaranzia della regione Sicilia sui pagamenti dilazionati del prezzo di acquisto che Cdi doveva versare per Siremar e l'aumento di capitale di Cdi (misura 5)*
- (301) La Commissione ritiene in via preliminare che la controgaranzia prestata dalla Sicilia nell'ambito della vendita del complesso aziendale di Siremar possa costituire un aiuto a Cdi quale mutuatario e a Unicredit quale primo garante.
- (302) Conformemente alla comunicazione sulle garanzie, la compatibilità di tali aiuti deve essere valutata sulla base dei criteri indicati nella disciplina e negli orientamenti relativi agli aiuti orizzontali, regionali e settoriali. L'esame terrà altresì conto, in particolare, dell'intensità degli aiuti, delle caratteristiche dei beneficiari e degli obiettivi perseguiti.
- (303) In questa fase del procedimento, la Commissione ritiene che la controgaranzia possa costituire un aiuto al funzionamento sia a Unicredit, sia a Cdi, giacché non sembra si conformi con nessuno degli orientamenti in essere. Questo aiuto è in linea di principio incompatibile con il mercato interno. Lo stesso dicasi per l'aumento di capitale di cui al punto 124. La Commissione invita le autorità italiane a sottoporle i propri chiarimenti al riguardo.
- 4.3.6. *Pagamenti dilazionati per l'acquisto di Tirrenia da parte di CIN (misura 6)*
- (304) Sulla base delle informazioni attualmente disponibili, la Commissione ritiene che la vendita del complesso aziendale di Tirrenia ad un prezzo inferiore a quello di mercato possa costituire un aiuto al funzionamento in linea di principio incompatibile con il mercato interno.
- 4.3.7. *Privatizzazione delle società regionali (misura 7)*
- (305) Nella fase attuale dell'indagine, la Commissione ritiene che ogni eventuale aiuto che possa essere stato concesso

⁽¹⁾ EURIBOR più 200 punti base.

nel corso del processo di privatizzazione delle società regionali tramite la vendita delle azioni a un prezzo inferiore a quello di mercato sia incompatibile in quanto non risulta ricadere nel campo di applicazione di alcuna delle deroghe previste dall'articolo 107, paragrafi 2 e 3, del TFUE né dell'articolo 106, paragrafo 2.

(306) Inoltre, come indicato al punto 304 della decisione di avvio del 2011, la Commissione ritiene che, mantenendo in vigore le convenzioni iniziali dopo la loro scadenza e quindi oltre la scadenza prevista dal regolamento sul cabotaggio marittimo, l'Italia non abbia rispettato l'obbligo di non discriminazione previsto all'articolo 4 di detto regolamento. Tuttavia, la Commissione ha anche osservato al punto 308 della decisione di avvio del 2011 che l'organizzazione di una gara per l'acquisto delle società dell'ex Gruppo Tirrenia in concomitanza coi nuovi contratti di servizio pubblico può essere interpretata nel senso che tali nuovi contratti di servizio pubblico siano stati assegnati su base non discriminatoria. In particolare, tutti gli operatori eventualmente interessati sono trattati nello stesso modo. In ogni caso, qualora si verificasse un'infrazione, la Commissione dovrebbe valutare se tale eventuale infrazione incida sulla compatibilità degli eventuali aiuti che potrebbero risultare dalla privatizzazione di tali società in quanto necessaria per la realizzazione dell'oggetto o del funzionamento dell'aiuto, aggravando la distorsione prodotta dall'aiuto.

4.3.8. Conclusioni sulla compatibilità

(307) In questa fase del procedimento, la Commissione conclude in via preliminare che le misure in favore delle società dell'ex Gruppo Tirrenia e/o dei loro acquirenti siano incompatibili con il mercato interno.

(308) La Commissione ha conseguentemente deciso di estendere la procedura formale d'indagine di cui all'articolo 108, paragrafo 2, del TFUE in relazione alle misure 1, 2, 3, 4, 5, 6 e 7.

5. DECISIONE

(309) Alla luce delle precedenti considerazioni la Commissione, nell'ambito della procedura di cui all'articolo 108, paragrafo 2, del TFUE, invita la Repubblica Italiana a presentare le proprie osservazioni e a fornire ogni informazione che possa contribuire a valutare le misure descritte, entro un mese dal ricevimento della presente lettera. Essa richiede inoltre alle autorità italiane di inoltrare immediatamente copia della presente lettera ai potenziali beneficiari dell'aiuto.

(310) La presente decisione riguarda unicamente gli aspetti relativi agli aiuti di Stato e non pregiudica in alcun modo qualsiasi ulteriore possibile valutazione da parte della Commissione in merito all'osservanza di altre disposizioni del trattato.

(311) La Commissione avverte la Repubblica Italiana che provvederà a informare le parti interessate mediante pubblicazione della presente lettera e di una sintesi della stessa sulla *Gazzetta Ufficiale dell'Unione europea*. Essa provvederà, inoltre, a informare le parti interessate nei paesi EFTA, firmatarie dell'accordo SEE, mediante pubblicazione di una nota nel supplemento SEE della *Gazzetta Ufficiale dell'Unione europea*, oltre a informare l'Autorità di sorveglianza EFTA inviando una copia della presente lettera. Tutte le parti interessate citate verranno invitate a presentare le loro osservazioni entro un mese dalla data di tale pubblicazione."

Prețul abonamentelor în 2013
(fără TVA, inclusiv cheltuieli de transport pentru expediere simplă)

Jurnalul Oficial al UE, seriile L + C, numai versiunea tipărită	22 de limbi oficiale ale UE	1 300 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seriile L + C, versiunea tipărită + DVD, ediție anuală	22 de limbi oficiale ale UE	1 420 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seria L, numai versiunea tipărită	22 de limbi oficiale ale UE	910 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seriile L + C, DVD, ediție lunară (cumulat)	22 de limbi oficiale ale UE	100 EUR pe an
Supliment la Jurnalul Oficial (seria S – Anunțuri de achiziții publice), DVD, ediție săptămânală	Multilingv: 23 de limbi oficiale ale UE	200 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seria C – Anunțuri de concurs	Limbă (limbi) în funcție de concurs	50 EUR pe an

Abonamentul la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, care apare în limbile oficiale ale Uniunii Europene, este disponibil în 22 de versiuni lingvistice. Jurnalul Oficial cuprinde seriile L (Legislație) și C (Comunicări și informări).

Pentru fiecare versiune lingvistică se încheie un abonament separat.

În conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 920/2005 al Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial L 156 din 18 iunie 2005, care prevede că, temporar, instituțiile Uniunii Europene nu au obligația de a redacta toate actele în irlandeză și nici de a le publica în această limbă, Jurnalele Oficiale publicate în limba irlandeză se comercializează separat.

Abonamentul la Suplimentul Jurnalului Oficial (seria S – Anunțuri de achiziții publice) cuprinde toate cele 23 de versiuni lingvistice oficiale într-un singur DVD multilingv.

La cerere, abonamentul la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* conferă dreptul de a primi diverse anexe ale Jurnalului Oficial. Abonaților li se semnalează apariția anexelor printr-un aviz către cititori inclus în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Distribuire și abonamente

Abonamente la diverse periodice destinate vânzării, precum abonamentul la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, pot fi contractate prin agențiile noastre de vânzări.

Lista agențiilor de vânzări este disponibilă la adresa:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_ro.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) oferă acces direct și gratuit la dreptul Uniunii Europene. Acest site permite consultarea *Jurnalului Oficial al Uniunii Europene*, inclusiv a tratatelor, a legislației, a jurisprudenței și a actelor pregătitoare ale legislației.

Pentru mai multe informații despre Uniunea Europeană, consultați: <http://europa.eu>

